

FORSVARETS ÅRSRAPPORT 2025

Innholdsfortegnelse

1.	Leders beretning.....	3
2.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	5
2.1.	Forsvarets ledelse	5
2.2.	Hovedtall.....	6
2.3.	Forsvarets syv oppgaver	7
2.4.	Forsvarets målbilde i 2025	9
2.5.	Samarbeid og omstilling i forsvarssektoren.....	11
2.6.	Forsterket styring forbedring og effektivisering	12
3.	Årets aktiviteter og resultater	13
3.1.	Hovedmål 1 – Forebygge og avskrekke konflikt	14
3.2.	Hovedmål 2 – Nasjonal beredskap og evne til kollektivt forsvar og Hovedmål 3 – Styrkestrukturens utholdenhet	20
3.3.	Hovedmål 4 – Utvikling	24
3.4.	Krigens folkerett	25
3.5.	Veteranivaretagelse	27
4.	Styring og kontroll.....	29
4.1.	Egevaluering og modenhetsvurdering av styring og kontroll	29
4.2.	Forsvarssjefens internrevisjons årlige rapport og uttalelse	29
4.3.	Oppfølging av utestående tilrådninger etter havariet til KNM Helge Ingstad	31
4.4.	Forsvarets arbeid med å følge opp Riksrevisjonens merknader	31
4.5.	Varsling	32
4.6.	Bærekraft.....	34
4.7.	Fellesføringer.....	36
4.8.	Militære behov for sivil støtte	38
4.9.	Likestilling og mangfold	38
4.10.	Arbeid med gender i militære operasjoner	47
5.	Vurdering av fremtidsutsikter	49
5.1.	Sikkerhetssituasjonen	49
5.2.	Mulige konsekvenser for måloppnåelse og resultater på lengre sikt	49
5.3.	Videreutvikling av Forsvaret.....	49
5.4.	Forsvarssjefens prioriteringer	50
6.	Årsregnskapet	51
6.1.	Ledelseskomentarer til årsregnskapet	51
6.2.	Virksomhetsregnskapet	54
6.3.	Årsregnskap etter kontantprinsippet	75

1. Leders beretning

Forsvaret sikrer Norge ved å løse oppgaver Stortinget fastsetter. Årsrapporten redegjør for hvordan Forsvaret i 2025 har forvaltet tildelte ressurser og løst pålagte oppdrag. Forsvaret har prioritert støtte til Ukraina, avskrekking gjennom daglig oppdragsløsning og tilstedeværelse, bedring av beredskap samt utvikling av Forsvaret i tråd med langtidsplanen.

Forsvaret utvikles i tråd med ambisjonen i «Forsvarsløftet», langtidsplanen som Stortinget vedtok sommeren 2024. Forsvaret investerer i nye kapasiteter, samtidig som driften moderniseres. Satsingen på Forsvaret gir effekt i form av bedre operativ status. Støtte til Ukraina er viktig for norsk sikkerhet, og tildelte midler for militær støtte er omsatt på en effektiv måte.

Forsvaret og forsvarssektoren har gjort store fremskritt innen forbedring og effektivisering i 2025. Forsvaret har tatt flere strategiske grep for den digitale transformasjonen, en transformasjon som er helt avgjørende for å bygge et modernisert og fremtidsrettet forsvar.

Oppbyggingen av Finnmarksbrigaden og videre utvikling av landmakten er sentralt i styrkingen av vår nasjonale forsvarsevne. Fullføring av leveransen av 52 F-35 var en viktig milepæl for luftmakten. I oktober åpnet NATOs Combined Air Operations Centre i Bodø, en satsning som gjorde Norge ytterligere integrert i NATOs operative kommandostruktur. Samarbeidet med Joint Force Command Norfolk (JFC NF) er videreutviklet og i desember ble alle nordiske land samlet under denne felles regionale NATO-kommandoen.

Forsvarets tilstedeværelse i norske nærområder har vært vedvarende høy i 2025. Forsvaret har et nært og godt forhold til våre allierte, og det var flere store arenaer for samtrenting og øving i 2025. Forsvaret ledet gjennomføringen av øvelse Joint Viking som samlet nasjonale og allierte styrker, den amerikanske hangarskipsgruppen Gerald R. Ford opererte i norske nærområder, og i Operation Highmast deltok en norsk fregatt sammen med en britisk ledet hangarskipsgruppe i Middelhavet, Indiahavet og Indo-stillehavet.

Operasjon Ellisiv, Norges militære støtte til Ukraina, har vært Forsvarets mest omfattende og høyest prioriterte operasjon i 2025. Den norske militære støtten til Ukraina gir effekt på slagmarken og bringer verdifull læring til Forsvaret. Den militære støtten har vært et betydelig bidrag til ukrainsk forsvarsevne, i tillegg er lærdommene fra støtten og krigen en investering i videreutviklingen av vårt eget forsvar. Forsvaret har opprettet Camp Jomsborg i Polen for å fortsette vår opptrening av ukrainske soldater nærmest mulig Ukraina. I tillegg har Forsvaret bidratt med både luftvern (NASAMS) og F-35 for å sikre luftrommet i Polen.

Folkene i Forsvaret er den viktigste ressursen. Personell og kompetanse er ryggraden i et godt forsvar. Hver dag, hele året. I 2025 har antall ansatte i Forsvaret økt og tiltak for å re-rekruttere og beholde personell har hatt effekt. Forsvaret ligger foran målene i langtidsplanen i personelloppbyggingen. Forsvarets beredskapsstatus er i 2025 styrket sammenlignet med 2024. Støtte til Ukraina, en styrket beredskap og fortsatt digitalisering vil være viktige satsingsområder også i 2026.

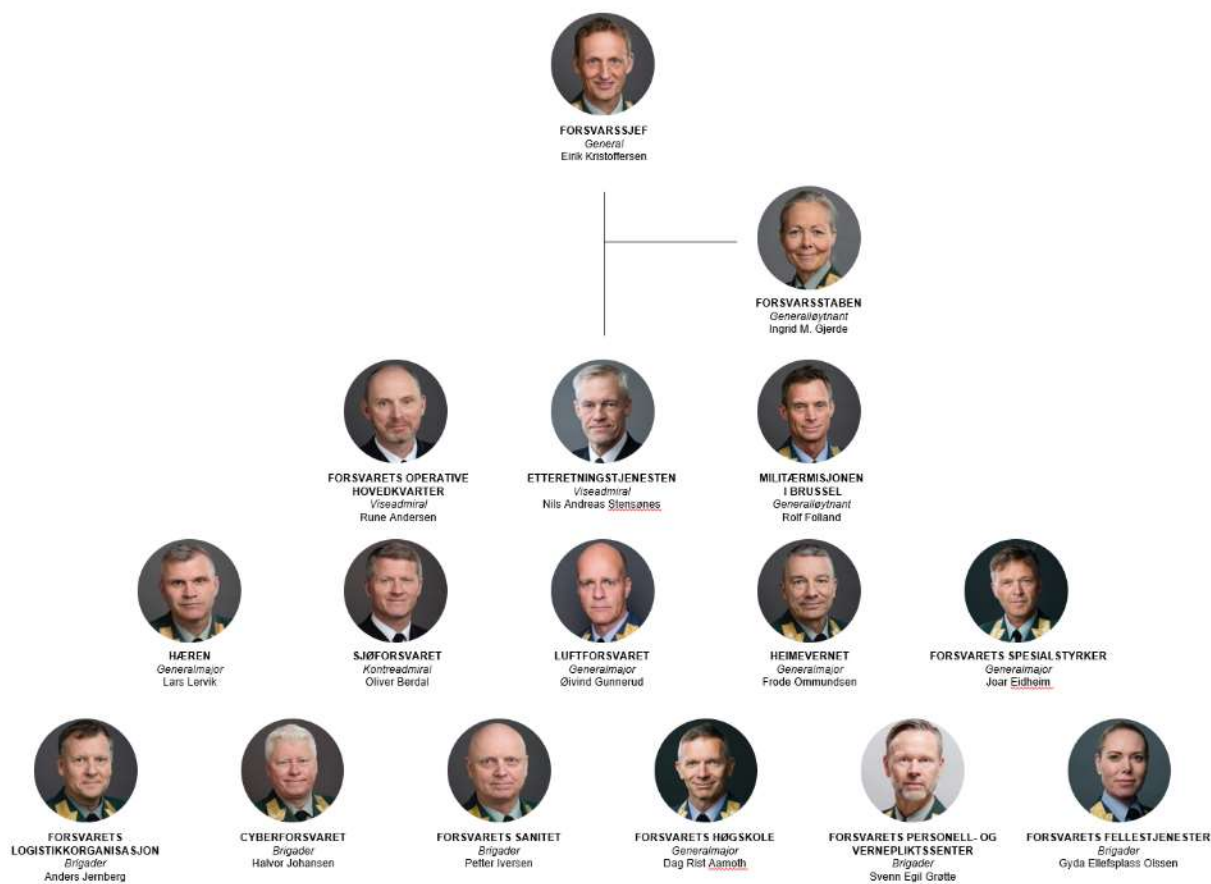
Eirik Kristoffersen
general
forsvarssjef

C-130J Hercules flyr over KNM Roald Amundsen for å ønske mannskapet velkommen hjem etter Operation Highmast 2025. Fotograf fra Combat Media Team Luftforsvaret dokumenterer aktiviteten. Fotograf: Onar Digernes Aase, Forsvaret

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

2.1. Forsvarets ledelse

2.2.Hovedtall

Alle beløp i mill. kroner, nominelt

	2025	2024
Bemanning		
Antall ansatte*	19 510	18 669
Antall avtalte årsverk*	18 312	17 468
Antall utførte årsverk*	24 281	23 083
Lønnsutgifter pr. utførte årsverk i 1 000 kr	1 058	992
Kontantrapportering		
Samlet tildeling post 01-99	68 220	50 607
Utnyttelsesgrad post 01-99	96,6 %	98,3 %
Mindreforbruk	2 320	881
Utbetalinger til drift	39 744	26 640
Utbetalinger til lønn	25 681	22 889
Lønnsandel av samlet tildeling	37,6 %	45,2 %
Virksomhetsregnskapet		
RESULTATREGNSKAP		
Andre inntekter	2 926	2 527
Personalkostnader	26 002	23 298
Av- og nedskrivning anleggsmidler	6 927	6 026
Kostnader Etterretningstjenesten	4 436	5 157
Drift av eiendom, bygg og anlegg	4 691	4 289
Kostnader til ammunisjon, reservedeler, proviant og drivstoff	5 031	4 756
Donasjoner	7 641	1 391
Andre kostnader	15 970	11 643
Sum driftskostnader	70 698	56 560
Balanse		
EIENDELER		
Anleggsmidler	93 605	85 411
Beholdninger av varer og driftsmateriell	39 270	36 175
Fordringer	7 163	5 249
Bankinnskudd	30	39
GJELD		
Avregnet med statskassen	130 902	118 946
Avsetning langsiktig forpliktelse	10	0
Langsiktig gjeld	1 046	923
Kortsiktig gjeld	8 110	7 005
Sum balanse	140 067	126 874

*Se kapittel 6 note 2 for definisjon av årsverk.

2.3. Forsvarets syv oppgaver

OPPGAVE 1: Forebygge og avskrekke press, trusler og anslag mot norsk og alliert sikkerhet med basis i NATOs kollektive forsvar

Forsvarets evne til å løse sine oppgaver, alene og sammen med allierte, utgjør Norges samlede forsvarsevne. Troverdig avskrekking sikres gjennom en aktiv alliansepolitikk som er forutsigbar, langsiktig og konfliktforebyggende. NATO er kjernen i Norges evne til troverdig avskrekking. Siden NATO ble grunnlagt, har organisasjonens fremste formål vært å forebygge væpnet konflikt gjennom en tydelig evne og vilje til å forsvare alliansen med militære midler. Forsvaret skal bidra til at NATO forblir troverdig i våre nærområder. Dette forutsetter evne til å reagere umiddelbart, effektivt og med relevante midler dersom Norge utsettes for press, anslag eller angrep. I tillegg skal Norge kunne samvirke med allierte styrker innenfor rammen av NATOs kollektive forsvar.

OPPGAVE 2: Overvåke norske interesseområder og rettidig varsle relevante myndigheter om forhold av betydning for nasjonal og alliert sikkerhet

Forsvaret skal ha selvstendig evne til å drive overvåkning og etterretning for å etablere og vedlikeholde situasjonsforståelse i norske nær – og interesseområder. Nasjonal evne til overvåkning og situasjonsforståelse i egne nærområder, særlig i nordområdene skal opprettholde innflytelse og handlingsrom. Forsvaret må kontinuerlig forstå Norges militærstrategiske omgivelser, etablere et bilde av normal-situasjonen, og avdekke, varsle og etablere forståelse for utenlandske aktørers hensikter og deres kapasitet til å true, undergrave, utnytte eller angripe Norge.

OPPGAVE 3: Forsvare Norge og allierte mot trusler, anslag og angrep

NATO er rammen for det kollektive forsvar av Norge og våre allierte. Sammen med våre allierte skal Forsvaret håndtere trusler, anslag og angrep mot Norge og andre land i NATO. Forsvaret og NATO skal også hindre at fiendtlige aktører tar seg til rette på norsk eller alliertes territorium eller utfordrer Norges suverenitet. Dette omfatter både statlige og ikke-statlige aktører som skaper eller truer med å skape så omfattende skade at det er aktuelt for NATO å iverksette kollektive forsvarstiltak.

OPPGAVE 4: Hevde norsk suverenitet og suverene rettigheter

Forsvaret skal hevde norsk suverenitet og verne om Norges interesser. Det innebærer blant annet å hindre urettmessige inngrep fra stater og ikke-statlige aktører som direkte eller indirekte utfordrer norsk suverenitet eller norske suverene rettigheter. Forsvaret skal kunne håndtere begrensede episoder, hindre at uvedkommende aktører får adgang til norsk territorium, og avverge at vitale samfunnsinteresser settes i fare. Oppgaven omfatter også sikring av norske utenriksstasjoner og norsk skipsfart ved behov. Forsvaret må på kort varsel kunne håndtere ulike typer krenkelser av norsk suverenitet, også når flere slike situasjoner oppstår samtidig. Forsvaret må ha tilstrekkelige ressurser til å overvåke aktiviteten i norske nærområder. Dessuten må Forsvaret på kort varsel være til stede med egnede enheter til lands, til havs og i luften og være forberedt på å utøve tvangsmakt.

OPPGAVE 5: Ivareta myndighetsutøvelse på avgrensede områder

Myndighetsutøvelse er håndheving av rettslige påbud, forbud og vilkår rettet mot enkeltpersoner eller andre private aktører. Dette er en nasjonal oppgave som normalt ivaretas av politiet og andre sivile myndigheter. På to hovedområder er Forsvaret tildelt særlig myndighet og ansvar: ressurskontroll og annen myndighetsutøvelse til havs og grenseoppsyn langs den norsk-russiske grensen. Dette omfatter også forebyggende tiltak. Forsvaret ivaretar sin rolle på disse feltene i nært samarbeid med andre offentlige etater.

OPPGAVE 6: Bidra militært til internasjonal innsats

Forsvaret skal bidra med relevante kapabiliteter i internasjonale innsats for fred, sikkerhet og stabilitet også utenfor rammen av NATO og forsvar av allierte. Dette gjelder også arbeidet med å forhindre at masseødeleggelsesvåpen og tilhørende leveringsmidler blir tilgjengelig for aktører som utgjør en potensiell trussel mot norsk og internasjonal sikkerhet. Dette inkluderer tiltak som informasjonsinnhenting, analyse, rustningskontroll, tillitsskapende aktiviteter og verifikasjon. Videre omfatter oppgaven opplæring og bidra til sikkerhetssektorreform og kapasitetsbygging hos utvalgte land. Dette skal bidra til oppbygging av samarbeidspartnerne evne til å bidra til internasjonal sikkerhet og internasjonalt samarbeid.

OPPGAVE 7: Bidra med militær støtte til sentrale samfunnsoppgaver

Forsvaret bidrar til samfunnssikkerhet på en rekke områder basert på totalforsvarskonseptet. Konseptet bygger på prinsippet om gjensidig sivil-militær støtte og samarbeid i hele krisespektret fra fred, via sikkerhetspolitisk krise, til væpnet konflikt. Totalforsvarskonseptet omfatter derfor både militær støtte til det sivile samfunnet og sivil støtte til Forsvaret. Konseptet virker ved utfordringer mot samfunnssikkerheten så vel som mot statsikkerheten. Forsvaret skal, som en del av totalforsvarsordningen, kunne støtte det sivile samfunnet med forebygging, utarbeide beredskapsplaner, håndtere kriser og håndtere konsekvenser av terrorangrep og annen alvorlig kriminalitet, ulykker og naturkatastrofer.

2.4. Forsvarets målbilde i 2025

Hovedmål 1 Forebygge og avskrekke konflikt	Hovedmål 2 Nasjonal beredskap og evne til kollektivt forsvar	Hovedmål 3 Styrkestrukturens utholdenhet	Hovedmål 4 Utvikling
1.1. Nasjonale operasjoner	2.1. Styrkestrukturens beredskapsstatus, evne og kapasitet	3.1. Styrkestrukturens operasjonsutholdenhet	4.1 Struktur og kapabiliteter
1.2. Alliansesamarbeidet, alliert samvirke og internasjonal virksomhet	2.2. Alliert mottak og understøttelse		4.2. Forsterket styring IKT
1.3. Militær støtte til Ukraina			4.3. Forsterket styring forbedring og effektivisering
			4.4. Videreutvikling av forsvarssektoren (F24)

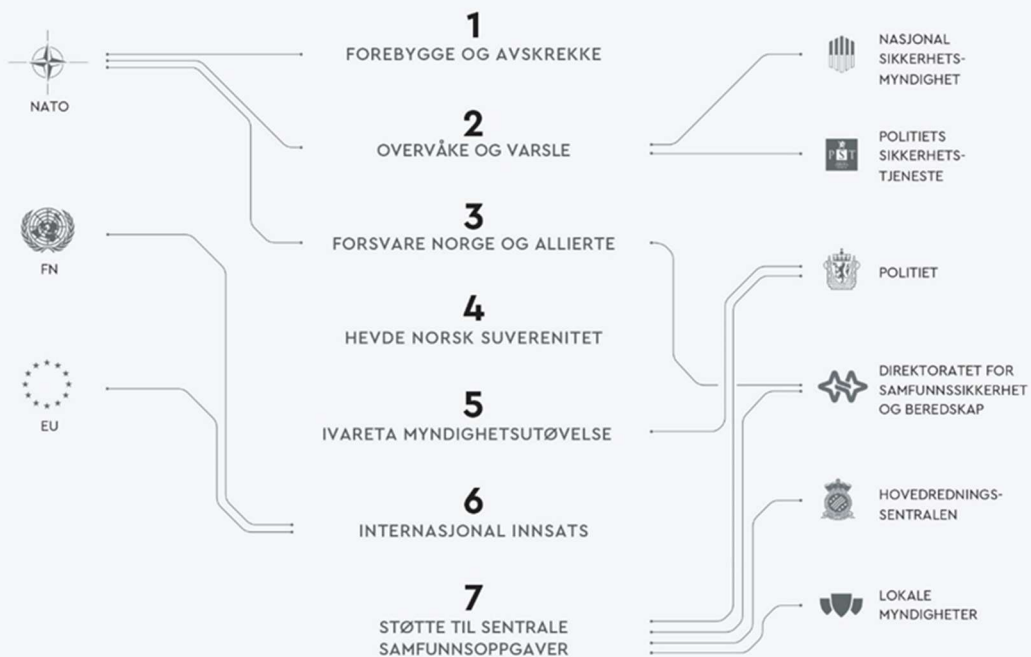

Joint Viking 2025. Foto: Nora Steenberg, Forsvaret

Regjeringen og Stortinget har gitt Forsvaret syv oppgaver. Forsvarets oppgaver er Stortingets og regjeringens overordnede oppdrag til Forsvaret, og beskrives i Forsvarets instruks og tildelingsbrev. Oppgavene er basert på de sikkerhets- og forsvarspolitiske målene Norge har, og ambisjonen er basert på Norges forsvarskonsept.

Forsvarets sju overordnede oppgaver står omtalt i Forsvarsløftet – langtids-planen for forsvarssektoren for 2026 til 2036. Illustrasjonen viser de overordnede linjene for samarbeidet mellom Forsvaret og de andre etatene i forsvarssektoren og andre relevante aktører:

2.5. Samarbeid og omstilling i forsvarssektoren

For å løse Forsvarets oppgaver på en mest mulig ressurseffektiv og bærekraftig måte, kreves det en velfungerende og effektiv forsvarssektor. Samarbeidet reguleres gjennom Forsvarsdepartementets instruksjer, retningslinjer og samarbeidsavtaler mellom etatene i sektoren.

Forsvaret og sektoren har hatt og har stor oppmerksomhet rundt modernisering og effektivisering. Følgende områder har fokus i tiden fremover:

- Anskaffelser
- Materielldrift og vedlikehold
- IKT
- Investering
- FOU og innovasjon
- EBA forvaltning
- Sikkerhet
- Tilsyn
- Operasjoner

KNM Thor Heyerdahl avfyre Naval Strike Missilie (NSM) under øvelsen Ægir 25. Missilen ble avfyrt på et målfartøy lengre ute på havet. Foto: Johnny Larsen, Forsvaret

2.6. Forsterket styring forbedring og effektivisering

Forsvaret har i 2025 jobbet systematisk for å modernisere og effektivisere i tråd med langtidsplanen, herunder forenkling og forbedring av avtale- og regelverket i den hensikt å gjøre forvaltningen av personell enklere å digitalisere og mer forståelig for den enkelte.

Forsvaret og forsvarssektoren har gjennom 2025 gjort betydelige fremskritt innen forbedring og effektivisering. En ny veileder for gevinstrealisering har bidratt til en mer enhetlig tilnærming på tvers av sektoren, og etableringen av rollen som gevinstkoordinator har styrket oppfølgingen av tiltak og resultater. Sektoren har arbeidet systematisk med modernisering innen driftsanskaffelser, investeringer, personell og kompetanse, logistikk, digitalisering og økt bruk av simulatorer. I 2025 er det realisert 902 millioner kroner i budsjetteffekter mot et krav på 546 millioner kroner. I tillegg er det realisert andre typer gevinster for 481 millioner kroner. Resultatene viser at sektoren ligger foran de periodiserte kravene for effektivisering.

Flytting av materiell, innsatsstyrke Grebe. Foto: Lisa Skaar Næss, Forsvaret

3. Årets aktiviteter og resultater

Forsvaret er i ferd med å realisere Forsvarsløftet gjennom blant annet store anskaffelser og oppbygging av kapasitet for å sikre et forsvar som er tilpasset trusselbildet vi står overfor. Blant annet er Finnmarksbrigaden opprettet, Forsvaret har økt kvotene på militære skoler, bygd ut kapasitet for alliert mottak og foretatt viktige anskaffelser for å styrke forsvarsevnen.

Samlet sett vurderes status på hovedmålet om å forebygge og avskrekke konflikt gjennom daglige operasjoner nasjonalt og internasjonalt som tilfredsstillende. Forsvaret løser i all hovedsak daglige operasjoner på en god måte. utfordringer med eksisterende struktur og personellvolum begrenser likevel hvilke oppdrag og oppgaver Forsvaret kan utføre, spesielt evne til utholdenhet. Alliert tilstedeværelse i norske nærrområder er vedvarende høy. For å ivareta eget handlingsrom og nasjonal innflytelse på militære operasjoner i våre nærrområder, spesielt innenfor luft- og det maritime domenet, følger Forsvaret med på russisk aktivitet og deltar mer enn tidligere i allierte øvelser og operasjoner. Dette aktivitetsnivået må balanseres mot behovet for å opprettholde teknisk status på materiellet og bygging av beredskapsbeholdning og utholdenhet.

Høy operativ aktivitet og tilstedeværelse i prioriterte områder de siste årene har bidratt til å etablere god situasjonsforståelse. Samtidig har et høyt operasjonstempo over tid medført personellslitasje og økt behov for vedlikehold av materiellet på enkelte områder. Forsvarets operative evne blir utfordret av redusert tilgjengelighet på grunn av aldrende materiell innenfor flere materiellsystemer. For eksempel er høy russisk aktivitet i kombinasjon med lav tilgjengelighet på egen maritim struktur tidvis en utfordring for Forsvaret. Godt alliert samvirke og høy alliert tilstedeværelse i norske nærrområder bidrar til å kompensere noe for dette.

KNM Steil og KNM Maud. Foto: Ørjan Anderassen, Forsvaret

3.1. Hovedmål 1 – Forebygge og avskrekke konflikt

Forsvaret løser daglige operasjoner på en god måte, men har samtidig flere utfordringer som begrenser hvilke oppdrag og oppgaver Forsvaret er i stand til å løse med eksisterende struktur og personellvolum. Daglige operasjoner omfatter blant annet nasjonal og internasjonal tilstedeværelse og oppdragsløsning, internt og eksternt samvirke, og støtte til samfunnet. Forsvarets evne er godt tilpasset gjeldende ambisjoner og tildelte ressurser, og oppfyller både nasjonale og allierte krav og forpliktelser.

3.1.1. Tilstedeværelse

Forsvaret har ivarett prioriterte oppgaver i tråd med norske sikkerhetsinteresser knyttet til fellesoperativ situasjonsforståelse, tilstedeværelse i prioriterte områder, løpende oppdragsløsning og støtte til sivil sektor.

Finnmarksbrigaden ble etablert i august 2025. Brigaden har som hovedoppgave å sikre militær tilstedeværelse, beredskap og avskrekking i Finnmark og langs grensen mot Russland. Dette vil øke Forsvarets kampkraft i den nordligste delen av landet.

Alliert tilstedeværelse i norske nærområder har vært vedvarende høy gjennom 2025. Det har vært økt tilstedeværelse av allierte ressurser, og norsk samtrening med strategiske amerikanske bombefly samt

Joint Viking. Foto: Johannes Bærhaugen, Forsvaret

amerikansk hangarskipsgruppe. Flere allierte ubåter har hatt havneopphold i Norge. Alliert virksomhet i norsk territorium og norske nærområder er koordinert av Forsvaret, og inkluderer samvirke med norske styrker.

Den amerikanske hangarskipsgruppen Gerald R Ford opererte i norske nærområder i august og september 2025. Denne typen alliert tilstedeværelse underbygger en rekke strategiske effekter. I tillegg ble

aktiviteten benyttet til verdifull samtrening med norske enheter. Deler av fartøygruppen, inklusive hangarskipet USS Gerald R Ford, gjennomførte også havneopphold i Oslo. Besøket til hovedstaden ble svært positivt mottatt og bidro som grunnlag for å kommunisere godt rundt alliansesamhold, interoperabilitet og det nære bilaterale forholdet mellom USA og Norge. Store deler av Forsvaret og en rekke sentrale totalforsvarsaktører var involvert i besøket, noe som ga utslag i viktig øving av alliert mottak og styrket tverrsektorielt samarbeid.

I 2025 bidro Forsvaret med ressurser for beskyttelse av undervanns-infrastruktur og monitorering av fartøyer tilknyttet russiske sanksjonsomgâelser. Fokus var spesielt rettet mot Østersjøen, Nordsjøen, Norskehavet og tilstøtende maritime soner i Nord-Europa.

Forsvaret har også vist tilstedeværelse gjennom en rekke internasjonale operasjoner og annen internasjonal innsats. Blant annet har Forsvaret gjennom 2025 bidratt med ett kompani i Forward Land Forces (FLF) som også videreføres i 2026. Norges bidrag består av en kompanistridsgruppe og et ledelseelement. Stridsgruppen inngår i en tyskledet multinasjonal bataljonsstridsgruppe i Litauen, og styrken teller om lag 150 soldater og støttepersonell.

Norge har stilt flere bidrag til NATO Security Assistance and Training for Ukraine (NSATU) for beskyttelse av deres logistikkbase i Polen. Første bidrag ble etablert på slutten av 2024 og gikk inn i 2025, og siste bidrag ble avsluttet i desember 2025. Norge har stilt både F-35 kampfly og NASAMS luftvern. Norges bidrag til internasjonale operasjoner og innsats samt forpliktelser til NATO har styrket oppfattelsen av Norge som en troverdig alliert.

Norge har deltatt i Operasjon Highmast (Op Highmast) med fregatten KNM Roald Amundsen, som har seilet sammen med en britiskledet hangarskipsgruppe gjennom Middelhavet, Indiahavet og Indo-Stillehavet. KNM Roald Amundsen er det eneste ikke-britiske fartøyet som deltok i hele den åtte måneder lange seilasen.

KNM Roald Amundsen, klar for å være en del av en britisk hangarskipsstyrke. Foto: Johannes Bærhaugen, Forsvaret

I tillegg bidro støttefartøyet KNM Maud i operasjonens innledende fase. Deltakelsen understreker Norges tydelige støtte til Storbritannia og allierte, og viser at Norge står ved sine forpliktelser i NATO og bidrar med viktige kapasiteter til regional og global sikkerhet.

Forsvaret bidrar med kapasitet for ivaretagelse av maritim skipskontroll i den amerikanskledede operasjonen Prosperity Guardian, som skal sikre internasjonal skipsfart i Rødehavet. Norge deltar også med stabsoffiserer i koalisjonen

Combined Maritime Forces (CMF).

De norske bidragene i United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO), United Nation Mission in South Sudan (UNMISS), Operation Inherent Resolve (OIR) og Multinational Force & Observers (MFO) har vært opprettholdt gjennom hele 2025, og videreføres i 2026.

3.1.2. Samvirke

Nasjonalt er samvirkeprosessene og -systemene godt etablert mellom de ulike aktørene i totalforsvaret. Med allierte og bilaterale partnernasjoner har samvirket de siste årene blitt betydelig bedret gjennom implementering av sikker informasjonsutveksling.

Forsvaret har videreutviklet evnen til integrert samvirke i en nasjonal, alliert og totalforsvarsramme. Samtidig eksisterer det mangler på enkelte sentrale områder.

Alliert trening, der norske og utenlandske enheter trener og øver sammen, er viktige arenaer som har bidratt til å utvikle interoperabilitet i positiv retning i 2025. Det samme gjelder de fellesoperative prosessene som fører til samarbeid og integrasjon på tvers av forsvarsgrener og landegrenser. Periodevis høy russisk aktivitet, kombinert med lav tilgjengelighet på egen maritim struktur, har utfordret Forsvaret, men dette ble kompensert ved hjelp av godt alliert samvirke og høy tilstedeværelse i norske nærområder.

Kapasitet og kvalitet på mottak og forlegning øker på utvalgte steder i landet, noe som kommuniserer troverdighet i mottaksplaner. I dag er kapasiteten i Troms 7 500 personer, Værnes 1 000, og Rena skal kunne ta imot 1 000. De neste åtte til ti årene skal det økes til 12 000 i nord og 7 000 i Innlandet og Værnes.

Samarbeidet med Joint Force Command Norfolk (JFCNF) har utviklet seg i positiv retning gjennom Forsvarets bidrag til arbeidet med den regionale planen for nordvest-regionen samt bygging av felles situasjonsbilde i nordområdene. Norge har forpliktet seg til et betydelig antall stillinger i JFCNF, hvorav mange er besatt, for å ytterligere forsterke norsk tilstedeværelse og kommandoens videreutvikling.

Norex 2025. Foto: Kristian Kapelrud, Forsvaret

Forsvaret og amerikanske Minnesota National Guard har en strategisk partnerskapsavtale innenfor det amerikanske State Partnership Program (SPP). SPP forvaltes av National Guard Bureau, og partnerskapene går mellom de respektive statene og land verden over. Erfaringene de første årene vil bidra til å gi partnerskapet en mer tydelig innretning, men fremstår allerede som fleksibelt og kostnadseffektivt.

Samarbeidet med totalforsvaret på myndighetsnivå vurderes

som godt. Et godt etablert liaison-system mellom sentrale myndighetsaktører og Forsvaret gir effektiv koordinering og informasjonsdeling. Forsvaret samarbeider med sivile etater og næringsaktører for å bedre informasjonsdeling og styrke tverrsektorielt samarbeid. Samarbeidet omfatter sentrale områder som beskyttelse av kritisk infrastruktur og arbeidet med NATOs konsept for vertlandsstøtte. Forsvaret opplever at totalforsvarsaktørene er positive og ønsker å bidra i arbeidet med beredskap. Totalforsvarsåret 2026 er forventet å ytterligere øke samarbeidet.

Det har vært et godt totalforsvarssamarbeid innen logistikk og transport i Norden. Spesielt militær mobilitet har vært i fokus. Fremover vil Forsvaret vektlegge logistikk- og forsyningssamarbeid.

3.1.3. Støtte til sivilsamfunnet

Forsvaret støtter det sivile samfunn i episode- og krisehåndtering. Kommandostrukturen er godt tilpasset daglige operasjoner og evner å støtte både sivil sektor og det militære, operative planverket. Forsvaret har gjennomført relevante øvelser i rammen av totalforsvaret. Samhandlingen har vist seg å fungere godt, både med beredskapsaktører i totalforsvaret og andre relevante sivile aktører, til tross for ulike kommunikasjons-systemer.

Innad i totalforsvaret koordinerer Forsvaret godt med utpekte samarbeidspartnere fra sivil sektor. Forsvaret har utpekte liaisons og liaisonavtaler med de viktigste aktørene innen krisehåndtering og beredskap.

I 2025 har Forsvaret mottatt opp mot 500 anmodninger fra det sivile samfunnet. Det overveldende flertallet var knyttet til håndtering av eksplosiver. Et mindre antall dreide seg om andre typer støtte. Dette omfattet bistand til transport, søk og redning, støtte til evakuering, strømforsyning og rådgivning. Sar Queen-helikoptrene har gjennomført 1 806 oppdrag.

Øvelse Birkebeiner 2025. Foto: Samuel Andersen, Forsvaret

Samarbeidet med politiet er godt og under kontinuerlig utvikling. Det er løpende dialog med Politidirektoratet, både direkte og gjennom liaisons. Det gjennomføres flere øvelser der politiet og Forsvaret samarbeider eller støtter hverandre, og samarbeidsrutiner justeres og utvikles fortløpende.

3.1.4. Forsvarets status i samarbeidet med Russland i 2025

Etter Russlands lovstridige angrep på Ukraina er samarbeidet redusert og tilpasset hva som er i Norges interesse. Samarbeid og kontakt med Russlands militære myndigheter er svært viktig for forutsigbarhet og sikkerhet i nord. Forsvaret har i 2025 fortsatt med jevnlig kontakt med russiske forsvarsmyndigheter; det russiske forsvarsministerium i Moskva, den føderale sikkerhetstjenesten FSBs grensedirektorat, herunder den russiske kystvakten og Nordflåten. Kontakten med russiske forsvarsmyndigheter vurderes som vesentlige for å opprettholde det som fremdeles pågår av praktisk samarbeid mellom Norge og Russland. Fra norsk side har det vært ønskelig å videreføre praktisk samarbeid knyttet til søk og redning, kystvaksamarbeidet, grensevaktsamarbeidet og mekanismene knyttet til «Avtale mellom Kongeriket Norges Regjering og Regjeringen i Unionen av Sovjetiske Sosialistiske Republikker om forhindring av episoder til sjøs utenfor territorialfarvannet» (INCSEA-avtalen), og den åpne linjen samt de jevnligte telefonkonferansene mellom Forsvarets operative hovedkvarter (FOH) og Nordflåten/Vestre Militærdistrikt.

FOH har hatt jevnlig korrespondanse med FSBs grensedirektorat og Nordflåten. Kontakten har i hovedsak dreid seg om de faste arbeids- og protokollmøtene mellom sjef FOH og sjef FSBs grensedirektorat samt ukentlige koordinering med Nordflåten. Selv om Nordflåten har mistet statusen som militærdistrikt, har dens viktighet økt da basene i Østersjøen nå er omkranset av NATO-land, og marinen i Svartehavet er redusert og innestengt. I tillegg er det en e-post-kontakt mellom FOH og FSBs grensedirektorat for det vestlige arktiske området.

Russland trakk seg ut av «Avtalen om konvensjonelle styrker i Europa fra 1991» (CFE-avtalen) i 2023. Dette medførte at Norge og andre NATO-land suspenderte CFE-avtalen i 2024. Norge har av den grunn ikke delt informasjon eller gjennomført inspeksjoner etter CFE-avtalen. For å bevare kompetanse har Forsvaret likevel gjennomført bilaterale treningsinspeksjoner med Tyskland og USA.

Handlingsrommet for nye tiltak og aktiviteter vurderes som begrenset og det vil være unaturlig å vende tilbake til tidligere samarbeid sett i relasjon til våre allierte og i forhold til Russlands angrepskrig i Ukraina.

3.1.5. Militær støtte til Ukraina

Forsvaret har koordinert den militære støtten til Ukraina, på vegne av Forsvarssektoren. Norges militære støtte til Ukraina i 2025 var blant de mest omfattende i Europa, både økonomisk og operativt.

I 2025 var det lagt opp til å støtte Ukraina med 84,9 milliarder kroner, hvor den militære støtten var 72,5 milliarder. Støtten ble gitt gjennom donasjoner, anskaffelser, internasjonale samarbeidsmekanismer, opplæring av ukrainske soldater, industrisamarbeid og tiltak for å øke produksjonskapasitet, og hadde til hensikt å dekke Ukrainas umiddelbare behov og styrke landets langsiktige evne til å stå imot Russland. Den norske militære støtten til Ukraina var del av en omfattende internasjonal innsats. Ukrainske behov var utslagsgivende for støtten.

Norge har bidratt med betydelige beløp til blant annet luftvern, artilleriammunisjon, ubemannede systemer og maritime tiltak, samt kjøp fra og samarbeid med ukrainsk forsvarsindustri. Rundt 5000 ukrainske soldater ble trent i 2025 gjennom ulike operasjoner og initiativer. Norge ledet det nordisk-baltiske og polske samarbeidet for trening og utrustning av ukrainske landstyrker, og deltok i flere kapabilitetskoalisjoner innen blant annet maritime

operasjoner, ubemannede systemer, elektronisk krigføring og luftvern. Donasjon av F-16 kampfly, samt støtte til integrasjon av avanserte luftvernssystemer som NASAMS og andre vestlige systemer, har styrket Ukrainas evne til å beskytte kritisk infrastruktur og militære mål. I tillegg har Norge bidratt betydelig til utvikling og leveranser av ubemannede systemer, inkludert både rekognoserings- og angrepsdroner, samt løsninger for å motvirke fiendtlige droner

Droneoperatørkurs i operasjon Gungne. Foto: Kristian Kapelrud, Forsvaret

(CUAS). Gjennom anskaffelser fra ukrainsk forsvarsindustri og tiltak for å øke produksjonskapasitet i både Norge og Ukraina, har Norge bidratt til å styrke Ukrainas egen forsvarsindustrielle bærekraft. Dette har også sikret raskere leveranser og tilpasninger til operative behov ved fronten. Gjennom 2025 ble det også rettet spesielt fokus mot understøttelse, og det har blitt opprettet en logistikkbase i Polen for mer effektiv støtte.

Samlet sett har den militære støtten vært et betydelig bidrag til ukrainsk forsvarsevne, tillegg til å være en strategisk investering i videreutviklingen av Norges eget forsvar. Den omfattende innsatsen har gitt både Forsvaret og norsk industri verdifulle erfaringer, særlig innen utvikling og bruk av droner, luftvern, elektronisk krigføring og maritim sikkerhet. Erfaringene har blitt systematisert og integrert i norsk strukturutvikling, utdanning, anskaffelser og operativ virksomhet.

3.1.6. Sanitet

Siden oppstart i 2022 har Forsvaret i samarbeid med sivile aktører evakuert omtrent 3 700 pasienter og pårørende til land i Europa. Forsvarets unike kapasitet som ble levert gjennom beredskapsavtalen med SAS er høyt verdsatt og er et eksempel på vellykket militær-sivilt samarbeid.

Operasjon Renovator, som er understøttelse av et ukrainsk rehabiliteringssykehus har pågått gjennom hele 2025. Prosjektet fokuserer på de tre innsatsområdene:

- undervisning og rådgivning
- materiellstøtte
- infrastruktur

Denne innsatsen videreføres frem til minimum august 2026.

3.1.7. Kapabilitetskoalisjoner

For å bygge et troverdig, slagkraftig og NATO-interoperabelt ukrainsk forsvar er det opprettet en rekke forskjellige kapabilitetskoalisjoner til støtte for den ukrainske forsvarskampen. Forsvaret bidrar sammen med en rekke nasjoner med forskjellige kapabiliteter basert på ukrainske prioriterte behov.

Forsvaret deltar i luftvern- og luftforsvarskoalisjonen samt den maritime kapabilitetskoalisjonen, hvor Norge i tillegg deler lederskapet med Storbritannia. Norge er også i prosess med å søke medlemskap i dronekoalisjonen.

Den maritime kapabilitetskoalisjonen har gjort den maritime støtten til Ukraina mer enhetlig og koordinert. Forsvaret har erfart at større effekt oppnås på de områdene der Forsvaret har bidratt med hele kapabiliteter. Det tette samarbeidet med det ukrainske sjøforsvaret har også vært avgjørende for rettidige og relevante leveranser.

Gjennom deltakelsen luftforsvarskoalisjonen har Forsvaret stilt med personell og fly på Skrydstrup flystasjon i Danmark. Sammen med danske og belgiske instruktører har norsk personell vært med på å utdanne ukrainske F-16-flygere, mission support-personell og teknikere.

3.1.8. Forskning og erfaringslæring

Krigen i Ukraina har ført til et økt behov for støtte innen forskning, utvikling og innovasjon. Spesielt vil evnen til å omsette nye ideer, nytt materiell og ny teknologi til konkrete effekter på bakken være avgjørende for fortsettelsen.

Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) sitt Ukrainaprogram har tre målsettinger:

- å samle, forske på og formidle erfaringer fra krigen i Ukraina for å utvikle kunnskap som styrker Ukrainas, Norges og NATOs forsvarsevne,
- styrke Ukrainas kompetanse til å benytte egne erfaringer og forskningsbasert kunnskap til utdanning for krig, og
- videreutvikle kompetansesamarbeidet mellom Ukraina og Norge.

3.2. Hovedmål 2 – Nasjonal beredskap og evne til kollektivt forsvar og Hovedmål 3 – Styrkestrukturens utholdenhet

Utviklingen i 2025 viser en styrking av Forsvarets evne til å forsvare Norge i samarbeid med allierte. Oppbyggingen av landmakten i nord, økt integrasjon i NATOs kommandostruktur, forbedret vertslandsstøtte og styrket samhandling med sivile aktører er alle eksempler som bidrar til økt operativ effekt. Samtidig understreker utviklingen behovet for fortsatt satsing på personell, logistikk, vedlikehold, lagerbeholdninger og infrastruktur for å sikre nødvendig utholdenhet og reaksjonsevne.

Forsvarets evne til å løse oppdrag i fred, krise og krig er dermed styrket i 2025, samtidig som arbeidet med videreutvikling av struktur og kapasiteter vil fortsette i årene fremover. Forsvaret har fortsatt et behov for en videre satsing på oppbygging av lagerbeholdninger og et mer bærekraftig logistikksystem, herunder samarbeid med både leverandører og allierte for økt tilgjengelighet på reservedeler, ammunisjon og forsyninger. Alle er viktige områder for å øke Forsvarets evne til både å mobilisere hele Forsvarets struktur ved behov, men også for å sikre nødvendig evne til å understøtte Forsvarets struktur over tid ved en vedvarende konflikt eller krig.

I 2025 har antall ansatte i Forsvaret økt. Tiltak for å re-rekruttere og beholde personell, som forenkling av regelverk og utvikling av insentiver, har hatt effekt. Utdanningstallene for nivådannende utdanning i regi av Forsvarets Høgskole (FHS) og fag- og funksjonsutdanning (FFU) i regi av Forsvarets våpenskoler har økt siden 2020. Videre er utdanning av vernepliktige en viktig forutsetning for å kunne styrkesdisponere og bemanne Forsvarets styrkestruktur, og i 2025 har Forsvaret gitt flere oppdrag til driftsenhetene innenfor helhetlig verneplikt.

Forsvarets beredskapsstatus er i 2025 gradvis styrket sammenlignet med 2024, men utviklingen skjer fortsatt over tid. Den pågående satsingen på beredskapsbygging, strukturutvikling og økt operativ tilgjengelighet gir positiv effekt, samtidig som lange leveringstider, høy prisvekst på forsvarsmateriell og utfordringer knyttet til

personell og utholdenhet fortsatt påvirker reaksjonsevne og operativ kapasitet. Forsvaret arbeider systematisk med å redusere identifiserte kapabilitetsgap, særlig innen logistikk, lagerbeholdninger, luftvern, basestruktur og beskyttelse av kritisk infrastruktur.

Lagførerskolens eksamensøvelse Krigens Krav. Foto: Hannah Nathalie Sæbø-Thoresen, Forsvaret

Forsvaret videreførte i 2025 sitt omfattende bidrag til støtte for Ukraina gjennom opplæring, trening og kapasitetsbygging av ukrainske styrker i nært samarbeid med allierte. Særlig etableringen av treningsfasiliteten Camp Jomsborg i Polen representerer et viktig tiltak, hvor ukrainske soldater mottar utdanning og trening innen blant annet grunnleggende soldatferdigheter, ledelse, sanitet, vinteroperasjoner og samvirke i moderne strid. Bidraget inngår som del av den bredere internasjonale treningsinnsatsen for Ukraina og har styrket ukrainsk operativ evne samtidig som det gir Forsvaret verdifulle erfaringer fra høyintensiv krigføring og flernasjonalt samarbeid. Erfaringene fra opplæringsaktiviteten – blant annet knyttet til bruk av droner, taktisk tilpasningsevne, utholdenhet og logistikk – inngår i Forsvarets systematiske erfaringslæring og bidrar til videre utvikling av doktrine, utdanning og operativ virksomhet.

I 2025 har Forsvaret videreført en tydelig styrking av nasjonalt forsvar, gjennom blant annet etableringen av Finnmarksbrigaden. Finnmarksbrigaden markerer et kvalitativt løft i landmakten i nord, og styrker evnen til å hevde norsk suverenitet, og drive avskrekking.

Opprettelse Finnmarksbrigaden. Foto: Benjamin Hjemlestad

Oppbyggingen av brigaden skjer gradvis og innebærer økt tilstedeværelse, og styrket operativ evne i Finnmark. I samme periode er HV-07 etablert med stamkvarter på Kjevik, etter at Luftforsvarets skolesenter er etablert på Værnes. Slik utnytter Forsvaret i større grad den basestrukturen som er tilgjengelig i landet.

Samtidig har åpningen av NATOs Combined Air Operations Centre (CAOC) i Bodø ytterligere integrert Norge i NATOs operative kommandostruktur. Dette har styrket evnen til samordnet luftoperativ ledelse i nordområdene, forbedret situasjonsforståelsen og økt beredskapen innenfor rammen av alliansens kollektive forsvar.

Åpning av camp Rødsmoen. Foto Arun Rethnam Haug, Forsvaret

Forsvaret har i 2025 videreført arbeidet med å sikre at Norge er i stand til å motta og understøtte allierte styrker i krise og krig. Kapasiteten innen eiendom, bygg og anlegg er økt gjennom etablering av tidsbesparende og kostnadseffektive løsninger for mottak av allierte, blant annet gjennom nye fasiliteter som camp Akkasæter i Troms og camp Rødsmoen i Innlandet. Tiltakene har bidratt til økt evne til vertlandsstøtte og raskere etablering av alliert tilstedeværelse ved behov.

Behovet for alliert støtte er i 2025 tydeligere integrert i nasjonale planverk. Vertlandsstøttekonseptet videreutvikles i samarbeid med aktører i totalforsvaret, som del av en tettere integrering og økt forståelse for Forsvarets behov. Finland og Sverige er nå integrert i NATO og deltar i flere nasjonale og regionale prosesser knyttet til operativ planlegging, logistikk, mottak av styrker og grensekryssende vertlandsstøtte. Dette har styrket den nordiske og transatlantiske samordningen og bidratt til et mer helhetlig og koordinert planverk.

Forsvaret arbeider samtidig med å etablere en helhetlig oversikt over hvilke kritiske behov som må dekkes av infrastruktur som del av vertlandsstøtten. Behovene omfatter både militære og sivile løsninger og synliggjør avhengigheten mellom Forsvaret og det sivile samfunnet. Samarbeidet med sivile aktører – deriblant Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, statsforvaltere, Avinor, Kystverket, Bane NOR, helseforetak og energisektoren – har hatt som formål å kartlegge avhengigheter, identifisere flaskehalsar og sikre at transportinfrastruktur, forsyningslinjer og kritiske samfunnsfunksjoner understøtter både nasjonalt forsvar og alliert mottak. Arbeidet bidrar til et mer motstandsdyktig samfunn og styrket evne til koordinert krisehåndtering.

Øvingsaktiviteten i 2025 har hatt betydelig strategisk betydning. Joint Viking 2025 samlet nasjonale og allierte styrker i Nord-Norge for å trene mottak av forsterkninger, vinteroperasjoner og samvirke på tvers av domener. Øvelsen involverte også sentrale sivile aktører innen transport, beredskap og helse, og bidro til å teste totalforsvarets evne til koordinert krisehåndtering. I tillegg deltok Norge i flere øvelser i rammen av NATO og flernasjonale treningsaktiviteter i nordområdene, noe som styrket interoperabilitet og

Allierte maritime styrker, Joint Viking 2025. Foto: Vanessa Andrea Vågstøl Hilland, Forsvaret

alliert samhandling. For Heimevernet har satsingen på trening av Heimevernets struktur gitt effekt. Heimevernets struktur er i all hovedsak blitt øvd gjennom 2025.

Internasjonalt demonstrerte Norge økt strategisk rekkevidde gjennom seilas i Indo-Stillehavet med norsk fregatt som del av en britiskledet hangarskipsgruppe. Deltakelsen bidro til økt operativ erfaring, styrket samvirke med sentrale allierte og viste at norsk maritim kapasitet inngår som en integrert del av bredere allianseoperasjoner også utenfor nærområdene.

Samlet sett viser utviklingen i 2025 en styrking av Norges evne til kollektivt forsvar gjennom økt nasjonal evne, tettere alliert integrasjon og videre utvikling av totalforsvaret. Samtidig er det fortsatt behov for å styrke utholdenhet, volum og tilgjengelighet i strukturen for å sikre robust operativ evne over tid.

Forsvaret har i 2025 videreført moderniseringen av strukturen i tråd med langtidsplanen.

Oppbyggingen av Finnmarksbrigaden og videre utvikling av landmakten i nord utgjør et sentralt element i styrkingen av nasjonal forsvarsevne. Samtidig pågår fornyelse og oppdatering av materiell i flere forsvarsgrener, noe som gradvis øker operativ evne.

F-35 Evenes. Foto: Fabian Helmersen, Forsvaret

Fullføringen av leveransen av F-35-kampflyene representerer

en viktig milepæl for luftmakten. Kampflyene gir økt evne til overvåkning, suverenitetshevdelse og presisjonsbekjempelse, og styrker Norges bidrag til NATOs integrerte luftforsvar. Samtidig arbeides det videre med å sikre tilstrekkelig bemanning, vedlikeholdskapasitet og reservedeler for å opprettholde høy tilgjengelighet.

Forsvaret har i perioden styrket evnen til operativ utholdenhet gjennom økt tilgang på ressurser og forbedret lageroppbygging av kritisk materiell. Det er gjennomført organisatoriske tiltak for å bedre materielltilgjengeligheten, blant annet gjennom en ny aktørmodell med tydeligere rolle-, ansvars- og myndighetsfordeling. Tiltakene vil bidra til bedre ressursutnyttelse og økt tilgjengelighet på sentrale systemer. Innenfor enkelte områder er det allerede sett en effekt av de organisatoriske tiltakene som er gjennomført, men samtidig for tidlig å oppsummere den totale gevinsten av tiltakene. Uavhengig av de organisatoriske tiltakene påvirkes samtidig strukturen fortsatt av lange leveringstider og begrenset tilgang på enkelte reservedeler.

Forsvaret har sammen med Forsvarsbygg videreført arbeidet med å forbedre og øke kapasiteten på eiendom, bygg og anlegg for å støtte operativ virksomhet og bedre boforhold for personell. Behovet for oppgraderinger er fortsatt stort ved flere garnisoner, og utviklingen skjer gradvis innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Camp Akkasæter er etablert for mottak, øving og operasjoner sammen med allierte forsterkningsstyrker. Leieren som skal ferdigstilles i 2026 er alt delvis tatt i bruk, og er et godt eksempel på en relativ rask og rimelig etablering av en garnison for om lag 1 200 soldater med alle fasiliteter.

3.3. Hovedmål 4 – Utvikling

3.3.1. Samvirke og datadrevet forsvar

Forsvarsløftet markerer et historisk taktskifte, og digitalisering er en forutsetning for fremtidig operativ evne. Teknologiske drivere som kunstig intelligens (KI), droner, robotisering, skyteknologi og avanserte sensorer gir nye muligheter for et datadrevet, multidomene-basert forsvar som tidligere var utenkelig.

Forsvaret har gjennom 2025 styrket samvirke og teknologisk forsvarsevne blant annet gjennom forbedret evne til informasjonsutveksling med nære allierte, forbedret cybersikkerhet og styrking av satellittkommunikasjon (SATCOM). Forsvaret er langt framme når det gjelder interoperabilitet til NATO og nære allierte og Norge ses på som en foregangsnaasjon. Forsvaret demonstrerer dette løpende på øvelser og i daglige operasjoner og er en ettertraktet øvings- og testpartner.

Cyberforsvaret fagsamling 2025. Foto: Anette Ask, Forsvaret

Gjennom 2025 er det gjort flere strategiske grep som nå endrer både virksomhetsstyring og operativ virksomhet. Det er utarbeidet en digital transformasjonsplan med en rekke strategiske initiativer for å understøtte Forsvarets hovedmål.

De viktigste driverne for transformasjonen er modernisering av den digitale grunnmuren gjennom prosjektene for modernisering av Forsvarets Enterprise Resource Planning (ERP)-løsning, sikre plattformer (FSP) og en utvidelse av datasenterkapasiteten. Moderniseringen av FSP, ERP og datasentre er helt sentralt for å oppnå et etterretnings-

og datadrevet forsvar og for å drive multidomeneoperasjoner i fremtiden, og dette har derfor høyeste prioritet innenfor området.

Det er også iverksatt en rekke tiltak for å forsterke effekten av de store moderniseringsprosjektene. Sentralt i dette er Forsvarets strategiske satsing på data og kunstig intelligens. Avansert datafusjon og kunstig intelligens styrker operativ evne på tvers av domener og gjør oss i stand til å møte morgendagens komplekse trusselbilde. Forsvaret etablerte i rapporteringsperioden et senter for data og KI i Forsvaret for å styrke Forsvarets egenevne og understøtte målbildet om datadrevet forsvar. Senteret demonstrerer allerede effekt, for eksempel gjennom et samarbeid med politiet om termisk signatur-deteksjon i søk- og redningsoperasjoner. Flere tidlige KI-tiltak vil settes i gang første kvartal 2026, i samarbeid med interne og eksterne fagmiljøer for å sikre robust forvaltning og ansvarlig og sikker bruk.

Samtidig fortsetter styrkingen av kampnære IKT-løsninger gjennom program Mime, som leverer løsninger som forbedrer dataflyt, kommunikasjon og beslutningsstøtte på tvers av forsvarsgrener. Forsvaret videreutvikler også Cyberforsvaret som en moderne tjenesteintegrator i utvikling, drift og vedlikehold av moderne teknologi- og IKT-løsninger. Det er i rapporteringsperioden også utviklet sentrale styringsdokumenter som definerer retningslinjer for hvordan Forsvaret skal kravstille og anskaffe teknologi i fremtiden, som formelt vil besluttes i 2026.

Disse tiltakene danner fundamentet for den pågående digitale transformasjonen og forsterker dens samlede effekt.

Utvalgte effekter og milepæler oppnådd i rapporteringsperioden:

- Forbedret nordisk/NATO forsvarsevne gjennom tekniske løsninger for gradert samhandling
- Økt evne til å sende og motta data med høy hastighet globalt
- Utviklet viktig funksjonalitet i operative applikasjoner i samarbeid med norsk industri
- Forbedret brukeropplevelse på HR-tjenester gjennom tilgjengeliggjøring av funksjonalitet for vernepliktige inne til førstegangstjenesten, styrkedisponerte og ansatte
- Styrket cybersikkerhet og oppnådd bedre innsikt i trusselbilde gjennom en rekke tiltak
- Etablert Data- og KI-senter i CYFOR som muskel i Forsvarets KI-satsing
- Lagt grunnlaget for modernisert digital grunnmur og fremtidens virksomhetsstyring gjennom arbeidet med forprosjekt for modernisering av Forsvarets sikre plattformer, Datasenterstruktur og ERP-løsning
- Styrket IKT-sikkerhet gjennom variantbegrensning av IKT- og informasjonssystemer som en del av oppfølgingen etter Riksrevisjonens K2IS-rapport
- Dokumentert teknologisk kompetanseheving blant 800 nøkkelaktører i sektoren gjennom 7 moduler av kompetansehevingsprogrammet Topp500

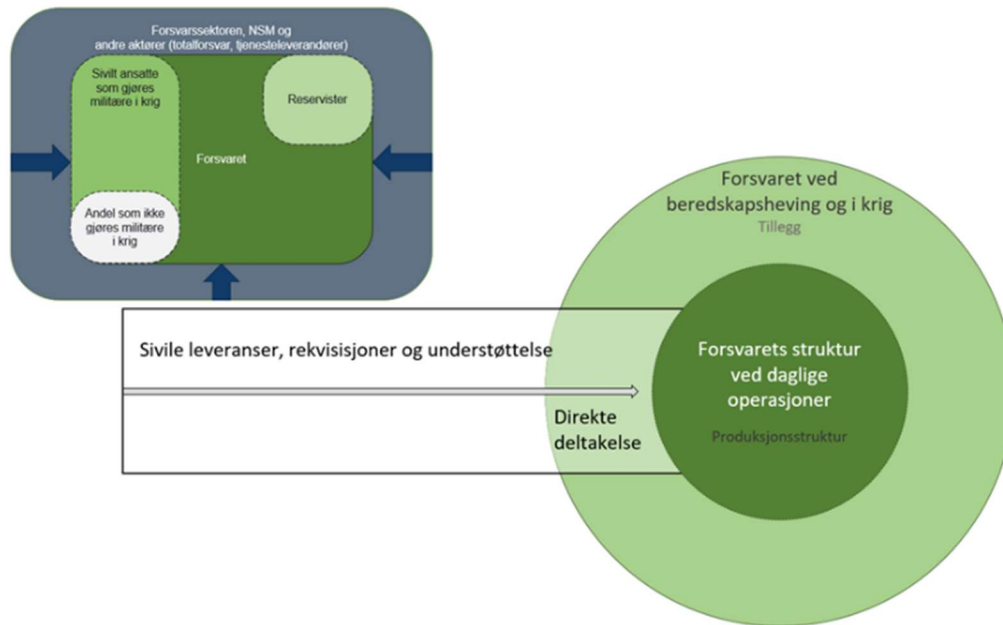
3.3.2. utfordringer og risiko

Den digitale transformasjonen er kompleks, omfattende og innebærer en betydelig øking i aktivitet med et økt trykk på ressurser. Forsvaret har derfor stort fokus på tilstrekkelig oppskalering av kapasitet og kompetanse, samt på å tydeliggjøre ambisjon og gjennomføringsplan for de store løftene. Forsvaret adresserer også kjente forbedringsområder og fortsetter å jobbe med målrettede risikoreducerende tiltak. De strategiske grepene som er iverksatt gjennom 2025 gir allerede effekt og dette vil fortsette gjennom 2026. Samtidig er høyeste prioritet innenfor området å ferdigstille forprosjektene for modernisering av FSP, ERP og Datasenter og bringe disse over i gjennomføringsfase – en forutsetning for å sikre stabilitet, forbedret virksomhetsstyring og fremtidig operativ kapasitet.

3.4. Krigens folkerett

I 2025 har Forsvaret videreutviklet arbeidet med å sikre etterlevelse av krigens folkerett i planlegging, styrkeproduksjon og operasjoner. Den reviderte Manual i krigens folkerett (28. februar 2025), som inneholder et nytt kapittel om bruk av sivile i krise og krig, danner grunnlaget for arbeidet og tydeliggjør kravene til distinksjon, kommandoforhold, uniformering og statusavklaringer. Manualen understreker at Forsvaret både forutsetter og er avhengig av sivil støtte i væpnet konflikt, men at slik støtte må organiseres slik at risiko for sivil skade reduseres mest mulig.

Som del av oppfølgingen av Forsvarsdepartementets oppdragsbrev 37/2024 er det i 2025 gjennomført en omfattende kartlegging av bruken av sivile i forsvarssektoren og NSM. Kartleggingen omfatter identifisering av sivile stillinger i produksjonsstrukturen som i væpnet konflikt må inngå i styrkestrukturen, identifisering av sivile kontraktør- og leverandørfunksjoner som overstiger terskelen for direkte deltakelse i fiendtligheter, identifisering av funksjoner som ikke overstiger terskelen, men likevel innebærer høy risiko for sivil følgeskade. Forsvaret har også kartlagt behov for etablering av mekanismer for vurdering av de ulike aktørenes bidrag og folkerettslige status som sikrer ivaretagelse av Norges folkerettslige forpliktelser.

Skisse av sammenhengen mellom produksjonsstruktur, tillegg i krig og sivile leveranser/direkte deltakelse.

Funnene viser at dagens organisering i begrenset grad ivaretar distinksjonsprinsippet. Det finnes en omfattende krets av sivile som i krig vil kunne anses for å delta direkte i fiendtligheter eller utsettes for høy risiko for følgeskade gjennom sin støtte til Forsvaret. Dagens innretning vurderes ikke å ivareta de folkerettslige krav på en tilfredsstillende måte og utsetter dermed våre sivile for unødig risiko. Forsvaret vurderer at en rekke sivile funksjoner må gjøres militære for fullt ut å ivareta både folkerettslige krav og operative behov.

Kartleggingen har videre identifisert og kartlagt eksisterende og mulige tiltak for risikohåndtering av sivil følgeskade, og pekt på hvordan Forsvaret best mulig kan etterleve krigens folkerett. Allerede etablerte mekanismer, som manualen, krever ytterligere bevisstgjøring og systematisk bruk i utdanning, planverk og øving. Det er behov for videreutvikling eller nyetablering av mekanismer, herunder ordninger for varsling til sivilbefolkningen ved militær aktivitet og trusler, samt tydelig integrering av beskyttelse av sivile i styrkebeskyttelsesvurderinger.

Et sentralt funn i 2025 er at Forsvaret og sektoren ikke lenger har et fullt ut fungerende system for vurderinger av nye våpen, metoder og virkemidler etter artikkel 36 i Første tilleggsprotokoll til Genèvekonvensjonene. Mangelen på klare vurderinger av folkerettslige konsekvenser ved kontrakter med sivile aktører, «dual use»-prosjekter, samlokalisering av sivil og militær virksomhet og risiko for sivil følgeskade viser at Forsvarsdepartementets reviderte retningslinjer fra 2023 ikke virker etter hensikten. Det er behov for klare retningslinjer og et system som sikrer systematiske artikkel-36-vurderinger ved anskaffelser, kontrakter, infrastrukturutvikling og styrkeoppbygging. Dette inkluderer vurderinger knyttet til sivil tilstedeværelse på eller i nærheten av militære lokasjoner for å redusere risiko for sivil følgeskade i krise og krig.

Utdanningen i krigens folkerett er styrket gjennom innføring av 2+10-modellen. Alle vernepliktige skal gjennomføre minimum 12 timer opplæring, hvorav to timer teori i grunnopplæringen og minst ti timer praktisk, funksjonsrettet trening integrert i avdelingens operative hverdag. Utdanningen forankres i manualen i krigens folkerett og NATO STANAG 2449, og videreutvikles med digitale moduler, interaktive oppgaver, herunder KI-basert dilemmatrening som ett av flere pedagogiske virkemidler for å styrke operativ forståelse og beslutningstaking.

Soldatundersøkelsen 2025 viser at det fortsatt er betydelige variasjoner i kunnskap og holdninger til krigens folkerett blant både vernepliktige og ansatte. Undersøkelsen avdekker feiloppfatninger knyttet til når

folkeretten gjelder, hva som er lovlige mål, proporsjonalitet, kulturminnevern og forbudet mot visse virkemidler. Den viser også bekymringsfulle holdninger, hvor rundt én av fire mener tortur kan forsvares i ekstreme situasjoner. Disse funnene underbygger behovet for styrket og mer systematisk opplæring i tråd med manualen i krigens folkerett og 2+10-modellen, samt økt vektlegging av etisk refleksjon og operativ anvendelse av regelverket i hele styrkestrukturen.

Samlet viser 2025 at Forsvaret har tatt viktige steg for å styrke etterlevelsen av krigens folkerett. Samtidig avdekkes strukturelle og systemiske svakheter, særlig knyttet til bruken av sivile og mangelen på et robust system for artikkel 36-vurderinger. Disse forholdene må gis høy prioritet i styringen av sektoren i 2026 for å sikre at Forsvaret kan operere effektivt, rettmessig og med best mulig beskyttelse av sivilbefolkningen i krise og krig.

Krigsskolen feiret 275-årsdag 12. desember 2025. Kransenedleggelse ved statuen til Max Manus på Akershus festing.
Foto: Ella Hagen, Forsvaret

3.5. Veteranivaretagelse

Forsvaret gjennomfører mellomlanding og hjemkomstprogram som før for personell i internasjonale operasjoner (INTOPS) og internasjonal innsats (INTINS). Politisk ledelse deltar nå på mottaksseremonier for INTINS.

Forsvaret er i gang med implementering av tiltakene i regjeringens tiltaksplan for veteraner, herunder øking av kapasitet på veteransenteret Bæreia, etablering av www.veteranportalen.no, digitalisering av rapporter, bildemateriell og lignende.

Veterankonferansen 2025. Foto: Maiken Dignes, Forsvaret

Utadrettet virksomhet fortsetter, med støtte til kommuner som ønsker det i forbindelse med blant annet utvikling av kommunale veteranplaner. Stadig flere av Norges kommuner vedtar veteranplaner, men implementering og ressurssetting er varierende. Det er også etablert samarbeid med statsforvalterembetene.

Samarbeidet med andre offentlige aktører fortsetter som tidligere år og vil være viktig i implementeringen av regjeringens tiltaksplan.

Nasjonal veterankonferanse ble gjennomført i januar 2025 i Oslo. Det var god oppslutning fra

sivile og militære aktører involvert i veteranarbeidet. I forbindelse med konferansen ble Forsvarets veteranpris (2024) utdelt.

Frigjørings- og veterandagen 8. mai ble markert alle steder der Forsvaret er representert, og man viderefører veterantreff med støtte av NVIO.

Forsvarets veteranjeneste forvalter tilskuddsordningen for veteranorganisasjoner og veteranprosjekter på vegne av Forsvarsdepartementet. Tilskuddsordningen finansierer drift og aktiviteter i veteranorganisasjonene. For 2025 ble det tildelt 27,5 mill. kroner.

4. Styring og kontroll

Forsvaret har oppmerksomhet på å sikre styring og kontroll i en periode med økende aktivitet. I 2025 har Forsvaret videreutviklet styringsprosesser og lagt vekt på tydeligere sammenheng mellom mål, planer og gjennomføring. Forsvaret har fokus på å styrke internkontrollen, men inntil avvik knyttet til varelagertellinger og et rammeverk for internkontroll er etablert, er det ikke mulig å si at internkontrollen i Forsvaret er god.

Riksrevisjonens undersøkelse av totalforsvaret¹ pekte på at sivile og militære aktører fortsatt har vesentlige mangler i samvirke og beredskap, og at dette kan påvirke Forsvarets operative evne.

4.1. Egenevaluering og modenhetsvurdering av styring og kontroll

Forsvarsdepartementets hovedinstruks for Forsvaret av 1. januar 2025 stiller krav til egenevaluering og modenhetsvurdering av styring og kontroll, basert på sektorens modenhetsmodell for styring og kontroll. Egenevaluering skal gjøres i linjen, og modenhetsvurdering utføres av internrevisjonen i etaten.

Det er gjennomført egenevalueringer av styring og kontroll hos Forsvarets avdelinger og på konsernnivå for virksomhetsåret 2025. Resultatet fra gjennomføringen viser at Forsvaret har *formalisert hensiktsmessige og helhetlige prosesser for styring og kontroll*. Forsvarets avdelinger har vært gjennom en stor strukturell omstilling innenfor materiell og vedlikehold samt IKT i 2025 for å effektivisere forvaltningen. Nye roller, ansvar og prosesser skal etableres og etterleves. Forsvaret vil benytte resultatene fra egenevalueringene til å forbedre prosesser og verktøy innenfor styring.

4.2. Forsvarssjefens internrevisjons årlige rapport og uttalelse

Forsvarsdepartementets hovedinstruks for Forsvaret av 1. januar 2025 stiller krav til internrevisjonen om å levere en årsrapport som skal inneholde en uttalelse om modenheten på styring og kontroll i virksomheten, basert på sektorens modenhetsmodell for styring og kontroll.

Forsvarssjefens internrevisjons uttalelse er basert på en vurdering av overordnet styring og kontroll på virksomhetsnivå ved observasjoner og vurderinger av styrende dokumenter, deltakelse på relevante møter i Forsvarsstaben og sjefsmøter, tilbakemeldinger fra ulike DIF-er, Riksrevisjonens rapporter samt resultater fra internrevisjonens revisjons- og rådgivningsoppdrag gjennom året.

Situasjonsbeskrivelse

I 2025 ble ny langtidsplan for forsvarssektoren gjeldende. Det skal gjennomføres et forsvarsløft, noe som vil føre til en vesentlig økning i forsvarsbudsjettene i perioden. I inneværende år har det først og fremst medført en økning i investeringer. Strukturelle endringer er igangsatt, men det vil ikke bli en vesentlig økning i personell før på et senere stadium.

Støtten til Ukraina fortsetter med økt styrke og omfang. Det er vesentlige ressurser som omsettes, og for deler av strukturen er det et betydelig leveranseomfang blant annet til trening, øving og logistikkstøtte.

Styring og kontroll må være på et nivå som står i forhold til omfanget og det pressede tidsperspektivet for gjennomføring av satsningene. Samtidig som Forsvaret må forbedre og utvikle styring og kontroll for å ivareta satsingene i forsvarssektoren, må styringsskiftet som Forsvarssektoren og Forsvaret har gjennomført de siste årene sluttføres. Det har vært en omfattende prosess med omorganisering av flere områder, herunder Forsvarsstaben, HR-søylen, økonomifunksjonen, IKT-styringen, vedlikeholdsorganisasjonen og driftsanskaffelser. Enkelte områder gjenstår, og for de områdene der det er gjennomført større omorganiseringer må nye prosesser formaliseres og implementeres, samtidig som styring evalueres og justeres for å sikre måloppnåelse.

¹ Totalforsvaret i sikkerhetspolitisk krise og krig. Ugradert versjon av Dokument 3:11 (2024-2025)

Internrevisjonens vurdering

Det er Forsvarssjefens internrevisjons vurdering at Forsvarets ledelse har prioritert å etablere styringsprosesser som skal ivareta mål- og resultatstyring. Det er både etablert en styringsstruktur med deltagelse av hele sektoren, prosesser for beslutning og oppfølging samt verktøy for å sikre oversikt over eks. investeringsporteføljen.

Forsvarets rolle som prosjekteier medfører økt viktighet av å ha et hensiktsmessig og effektivt system for forebygging og avdekking av korrupsjon og innsiddehandel samt ivaretagelse av habilitet. Internrevisjonen har levert en rapport der det pekes på forbedringstiltak, og det er gitt anbefalinger for styrking av styring og kontroll innenfor dette temaet.

Støtten til Ukraina ledes av egen avdeling i Forsvarsstaben, kalt operasjon Ellisiv. Styringen er formalisert gjennom det operative planverket, og gjennomføres for øvrig i henhold til ordinære styringsprosesser. I løpet av 2025 er styringen også styrket med økt personell på flere nivåer.

Internrevisjonen har gjennomført en revisjon av økonomistyring knyttet til støtte til Ukraina, levert i 2025 basert på regnskapsdata og informasjon fra 2024. Det fremsto som at styring er formalisert og praktisert, men ofte på et overordnet og lite detaljert nivå. Kontroll har vært begrenset både av ressurser og av at det i 2024 var stilt lite detaljerte krav. Det er et overordnet mål at støtten skal tilpasses Ukrainas behov i en dynamisk krigssituasjon, og det er med på å legge begrensninger på muligheten til mer detaljert planlegging, styring og kontroll. Det er likevel internrevisjonens vurdering at Forsvarets styring og kontroll i 2024 bar preg av å være noe på etterskudd i forhold til omfanget og arten av den støtten som gis. Internrevisjonen har observert at det er iverksatt tiltak etter at rapporten ble levert, men har ikke ennå gjennomført noen vurdering av tiltakene.

Internrevisjonen har kunnet observere at det er gjort vesentlige forbedringer av de sentrale styringsprosessene plan og rapportering knyttet til mål- og resultatstyring. Planprosessen er blant annet formalisert gjennom styrende dokumenter på Forsvarsstabens samarbeidsrom for styring, og understøttelsen av rapportering er forbedret blant annet gjennom innføring av formaliserte dialogmøter mellom Forsvarsstaben og DIF-nivå.

Videre er styringsmodellen for IKT implementert, med møtefora og styringsprosesser. Slik internrevisjonen har kunnet observere det, fremstår det som at styringsmodellen fremdeles er under utvikling, og at nødvendig delprosesser ikke nødvendigvis er ferdig etablert. Riksrevisjonens oppfølging av Dokument 3:3 (2022-2023) viser at det er omfattende utfordringer på IKT-området, og det vil kreve vedvarende oppfølging over tid for å etablere tilfredsstillende styring og kontroll.

Generelt er det et etterslep på formalisering av styring og kontroll, gjennom oppdaterte styrende dokumenter. Ved inngangen av 2025 ble dette vedkjent som en problemstilling i Forsvarets virksomhetsplan, og det ble fremholdt at for å lykkes med omstillingen må sjefer på alle nivåer forholde seg til beslutninger som er fattet selv om ikke alle overordnede styrende dokumenter er oppdaterte.

I løpet av året er det utgitt et oppdatert Direktiv for virksomhetsstyring, og det er en prosess for å oppdatere Instruks til Forsvarssjefens undergitte sjefer. Det er også utgitt en Veileder for investeringer i forsvarssektoren, der Forsvaret i henhold til utvidede fullmakter innen investeringsområdet tar grep om gjennomføringen av investeringer i sektoren med mål om mer effektive og bedre styrte investeringsprosesser. Direktiv for virksomhetsstyring har imidlertid lite tydelige og konkrete føringer for hvordan sentrale styringsprosesser som internkontroll, compliance og risikostyring skal gjennomføres.

Det er i 2025 gjennomført egenvurderinger etter modenhetsmodellen på DIF-nivå i Forsvaret. Internrevisjonen har gjennomgått vurderingene, og det er internrevisjonens vurdering at DIF-ene har besluttet endel tiltak som fremstår som hensiktsmessige.

Samlet vurdering etter Forsvarssektorens modenhetsmodell for styring og kontroll, er at modenhet ligger på nivå fra formalisert til praktisert for mål- og resultatstyring, men at det på områder som har vært gjenstand for omorganiseringer kan være på et fragmentert nivå. Virksomhetsstyring knyttet til risiko, compliance og internkontroll ut over mål- og resultatstyring er fremdeles fragmentert.

4.3. Oppfølging av utestående tilrådninger etter havariet til KNM Helge Ingstad

I juni 2025 ble det gjennomført møte mellom Forsvarsdepartementet, Forsvaret, Forsvarsmateriell, Forsvarets materielltilsyn og Statens havarikommisjon (SHK) for å konsolidere status på utestående sikkerhetstilrådninger. Det er nå tre tilrådninger som SHK vil følge opp overfor Forsvaret.

Forsvaret har god dialog med SHK om oppfølging av sikkerhetstilrådingene.

4.4. Forsvarets arbeid med å følge opp Riksrevisjonens merknader

4.4.1. Finansiell revisjon

Det vises til kapittel 6 Årsregnskap hvor arbeidet er omtalt knyttet til Riksrevisjonens forbehold i revisjonen for 2024.

4.4.2. K2IS

Forsvaret viser til Riksrevisjonens kritikk av K2IS, Dokument 3:3 (2022-2023) om Forsvarets informasjonssystemer for kommunikasjon og informasjonsutveksling (K2IS) i operasjoner. Forsvaret har gjennom 2025 fulgt opp en rekke tiltak knyttet til anbefalingene og kritikken fra Riksrevisjonen. Anbefalingene favner bredt og Forsvaret følger opp en rekke tiltak knyttet til hver anbefaling.

Det har vært god progresjon i arbeidet med tiltakene. Styringsutfordringer adresseres gjennom F25 IKT, og det pågår kontinuerlig arbeid med variantbegrensning, sikkerhetsmessige godkjenninger og midlertidige brukstillatelser for informasjonssystemer.

Det er imidlertid fortsatt utfordringer knyttet blant annet til eksisterende systemer og historiske prosjekter i Forsvarets IKT-portefølje. Dette arbeidet har derfor fortsatt svært høy prioritet. De store moderniseringsprosjektene for FSP, ERP og Datasenter er av kritisk viktighet og gjennomføring av forprosjektfase og tilrettelegging for gjennomføringsfasen har hatt høy prioritet i 2025.

4.4.3. Totalforsvaret

Forsvaret har i 2025 jobbet videre med å følge opp Riksrevisjonens rapport om totalforsvaret, som påpekte behov for forbedringer, særlig når det gjelder samhandlingen mellom militære og sivile aktører. Rapporten identifiserte blant annet at det mangler klare planer for hvordan Forsvaret skal samarbeide med sivile aktører for å sikre nødvendig støtte i en krise eller konflikt. Forsvaret har i 2025 arbeidet systematisk for å lukke disse gapene ved å forbedre kommunikasjonen og koordineringen med andre sektorer. En viktig del av arbeidet har vært å tydeliggjøre Forsvarets behov for støtte fra sivile aktører, som for eksempel transportinfrastruktur, helsetjenester og energiforsyning. I 2025 ble en samlet oversikt over disse behovene formidlet til relevante departementer og etater, for å starte dialogen om å best mulig konkretisere Forsvarets behov.

Jammetest med totalforsvaret. Foto: Ole-Sverre Haugali, Forsvaret

4.5. Varsling

Forsvaret har en egen avdeling for å ivareta en enhetlig, kontrollerbar og dokumentert saksbehandling av varslingssaker, Forsvarets sentrale varslingsenhet (FSVE). Leder for FSVE har fått delegert fagmyndighet fra Forsvarsjefen for sitt arbeid. Leder for FSVE har med dette det faglige ansvaret for alle forhold knyttet til behandling av varslingssaker i Forsvaret. Forsvarets egen prosedyre for varsling bygger på Forsvarsdepartementets retningslinjer for varsling i forsvarssektoren, i tillegg til lover og forskrifter.

Gjennom digitalisering av prosessen for varslingshåndtering, har Forsvaret lagt et av flere viktige grunnlag for videreutvikling av risikovurdering, løpende evaluering og læring, samt videreutvikling av Forsvarets innsats for arbeidsmiljøet.

I 2025 ferdigstilte FSVE revisjon av Forsvarets prosedyre for varsling. Dette arbeidet ble igangsatt som følge av at Forsvarsdepartementets retningslinjer for varsling i Forsvarssektoren var oppdatert og fordi det var behov for justeringer og endringer i den eksisterende prosedyren. Prosedyren trådte i kraft i mai 2025.

Etter at den reviderte prosedyren for varsling i Forsvaret trådte i kraft, har FSVE arbeidet med videreutvikling av den interne arbeidsmetodikken for undersøkelse av varslingssaker. Metodikken skal erstatte bruken av faktaundersøkelser.

FSVE startet i 2025 et prosjekt for en helhetlig opplæring innen varslingshåndtering i Forsvaret. For å sikre dette, er det etablert en styringsgruppe med representanter fra FHS, FPVS, arbeidstakerorganisasjonene og FSVE. Så langt har arbeidet gitt et grunnleggende e-læringskurs i varsling for alt personell i Forsvaret, med støtte fra Forsvarets skole for logistikk og understøttelse (FSLU). Videre arbeides det med å utvikle kurs i metodikk, intervjueteknikk og rapportskrivning for personell, som særlig er pålagt å håndtere og saksbehandle varslingssaker på DIF-nivå. Formålet med dette er å videreutvikle den ensartete saksbehandlingspraksisen Forsvaret skal ha. Den helhetlige tilnærmingen til opplæring har og ført til en faglig revisjon av temaet varsling på HMS-, linjelederkurset og det nyopprettede forvaltningskurset for tiltredende avdelingsjefer.

FSVE har, sammen med Forsvarsstaben bidratt til etablering av et register for verv og økonomiske interesser hos personell i Forsvaret i tillegg til veiledere for vurdering av habilitet og håndtering av interessekonflikter.

Forsvaret fikk inn 331 saker i 2025. Av disse sakene var 167 varsler eller mulige varsler, hvorav 123 omhandlet mobbing² eller seksuell trakassering³. Det var 38 av de 123 som omhandlet seksuell trakassering og som det var helt grunnlag eller delvis grunnlag for.

Av de 167 sakene var 103 avsluttet i 2025. Av disse 103 var det 53 med grunnlag eller delvis grunnlag for varselet etter varslingsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven.

En stor andel av de sakene som ble funnet å ikke ha grunnlag etter bestemmelsene om varsling, dreide seg om psykososialt arbeidsmiljø. Forsvaret arbeider videre med disse sakene på andre måter, eksempelvis i personalsporet, der det er mulig.

Kunnskapen fra saksbehandlingen, sammen med annet faktagrunnlag fra blant annet MOST-undersøkelsen, styrker og effektiviserer Forsvarets arbeid med å videreutvikle kulturen for nulltoleranse for all mobbing og seksuell trakassering.

Fra Oslo Pride Parade 2025. Forsvaret deltok med soldater, befal og sivilt ansatte. Foto: Torbjørn Kjosvold, Forsvaret

² Mobbing – uforvarlig psykososialt arbeidsmiljø – utestengelse, utfrysning, urettmessig fratagelse av arbeidsoppgaver, hersketeknikker, uønsket adferd/ledelse, vold, trusler og diskriminering jfr. «kategorier varsling» mottatt fra FD Led Ir, pkt. 1.

³ Seksuell trakassering – seksuell trakassering, uønsket seksuell oppmerksomhet, seksuell ervervelse i kraft av stilling/maktforhold, seksuelle overgrep/voldtekt jfr. «kategorier varsling» mottatt fra FD Led Ir, pkt 2.

4.6. Bærekraft

4.6.1. Hensyntar negativ klima- og miljøpåvirkning i fremskaffelser og operasjoner og fremmer klima- og miljøvennlige løsninger og gjenbruk

Det meste av forsvarssektorens klimagassutslipp kommer fra indirekte utslipp. Dette er hovedsakelig innkjøpte varer og tjenester. Gjennom forvaltning av fellesskapets ressurser skal sektoren gå foran i å etterspørre bærekraftige produkter i egen drift og i leverandørkjedene. Arbeidet er blant annet systematisert gjennom Forsvarsmateriells utarbeidelse av en egen kravbank til klima og miljø for ulike anskaffelseskategorier. En egen kravbank skal gjøre det enklere for de som jobber med anskaffelser å lage gode krav- og tildelingskriterier i de ulike anskaffelsene slik at operativ evne, beredskap og bærekraft ivaretas. Forsvaret oppdaterer også veiledere for investeringsprosjekter, hvor blant annet bærekraft er et eget tema.

Den geopolitiske situasjonen krever økt aktivitet i Forsvaret. Det betyr også en økning av direkte utslipp. Direkte klimagassutslipp i Forsvaret kommer hovedsakelig fra fly og fartøy. Ett av tiltakene Forsvaret har besluttet for å bidra til å redusere de direkte utslippene fra luftfartøy er å stille krav til SAF, sustainable aviation fuel, i ny fireårig rammeavtale fra 2026 for F-34 flydrivstoff. Forsvaret vil legge seg på samme omsetningskrav som sivil luftfart har for avansert biodrivstoff eller biodrivstoff i fly. Et annet viktig tiltak som bidrar til å redusere klimagassutslipp er Forsvarets bruk av simulatortrening. Omtrent 40 prosent av F-35 pilotenes flytid foregår i simulator, noe som i tillegg til kontrollert og nøye tilpasset trening har både miljøgevinst og reduserer støy.

I starten av 2025 ble det gjennomført demonstrasjonsflyvninger med SAF på F-35 på Ørland. En tilsvarende demonstrasjonsflyvning skal gjennomføres i starten av 2026. Pratt & Whitney og Lockheed Martin støtter med datafangst og analyser. SAF vil inngå ny rammeavtale for drivstoff fra sommer 2026. I et beredskaps- og kostnadsperspektiv er det viktig å sikre lang levetid for personlig bekledning og utrustning. Forsvaret kasserer mindre, reparerer og gjenbruker mer. I 2025 er brukervennlig informasjon om riktig vask og reparasjon av uniformer gjort tilgjengelig i ulike garnisoner samt på Forsvarets «min side».

4.6.2. Utrede konsekvenser for samiske interesser og reindrift i forbindelse med planlegging og gjennomføring av øvelser og adresserer tilstrekkelig tiltak

I forbindelse med planlegging og gjennomføring av militære aktiviteter gjøres det alltid, uavhengig av øvelsens/aktivitetens størrelse eller hvor den gjennomføres, en analyse av:

- Tilstedeværelse av rein i det aktuelle området
- Tidsrommet for øvelsen/aktiviteten
- Identifisering av hvilke reinbeitedistrikt og/eller reineiere som kan bli berørt

Analysen danner videre grunnlag for behov for dialog med berørte reindriftsutøvere for å finne felles handlingsrom og løsninger. Reindriftsforvaltningen lokalt orienteres ved behov. Forsvaret tilstreber å legge øvelser til perioder og områder der det er minst mulig risiko for negativ påvirkning og konflikt med reindriftnæringen.

Når det gjelder reindrift og annet husdyrhold i eller tilknyttet skyte- og øvingsfelt (SØF) er dette et område som fremdeles er en utfordring. Forsvarsbygg er forvaltningsansvarlig for SØF og har dialog med reindriftnæringen, statsforvaltere og kommunene om byggesøknader, reguleringsplaner og samdriftsavtaler.

For å redusere risiko for rein og reindriftnæringa planlegges det ikke aktiviteter i områder der det er kjent at det befinner seg reinsdyr, men det kan forekomme at militær aktivitet kommer i konflikt med reindrift. Forsvaret er klar over at noen typer aktiviteter kan forårsake konsekvenser for reindriftnæringa og dyrevelferd. Dette kan handle om uønsket flytting av flokker, spredning av flokker, sammenblanding av flokker som kan føre til skader på dyr, i verste fall tap av dyr.

For å øke kompetanse og forståelse blant soldater har Finnmarksbrigaden (FBRIG), Sametinget og Kvensk Institutt har utarbeidet briefen «Sápmi og kvener. Kulturforståelse for soldater i Finnmark». Denne briefen mottar alle nyansatte og vernepliktige i FBRIG. Briefen tar blant annet for seg hvordan å identifisere og forholde seg til samiske og kvenske kulturminner både i kartverk og i ferdsel i naturen, og korrekt oppførsel rundt reinflokker og reindrif.

Andre samiske interesser som samiske kulturminner og bosetninger er fredet når de er eldre enn 100 år. Disse er markert på Forsvarets øvingskart som restriksjoner. Kartene brukes både under planlegging, trening og øving. Risiko for å påvirke kulturminner negativt er relativt lav da manøvrering av kjøretøy i terreng fortrinnsvis foregår vinterstid med tilstrekkelige snø- og teleforhold. Forsvaret skal holde seg unna dyrket mark så langt det lar seg gjøre.

For å redusere risikoen for negativ påvirkning på kulturminner er tydelig informasjon og bevisstgjøring om muligheter og begrensninger for norske og allierte styrker iverksatt.

4.6.3. Bærekraftspilotene

Etablering og videreutviklingen av bærekraftspilotene på Skjold, Haakonsvern og Ørland er godt i gang. Bærekraftspilotene skal utvikles med et spesielt fokus på nullutslippsteknologi, energieffektivisering og energisikkerhet. Beredskap og motstandsdyktighet er viktige aspekter i dette arbeidet. Forsvaret ansatte høsten 2025 en bærekraftskoordinator på Skjold som både skal bidra til å øke kompetanse og koordinere tiltak. På Skjold er de i gang med analysearbeid for energi, avfall og kulturminne.

På Haakonsvern ble det også ansatt en bærekraftsrådgiver i 2025. Bærekraftsrådgiveren koordinerer en egen arbeidsgruppe for klima og miljø på Haakonsvern. Alle midlene avsatt til pilotprosjektet er forpliktet til ulike tiltak. Dette innebærer blant annet utbedring av svartvannsanlegg, anskaffelse av lenseflak, energieffektivisering, kildesortering og tilrettelegging for sykkel til jobb.

Forsvaret gjennomfører årlig plastryddeaksjon på Haakonsvern og tilknyttede områder. Kildesortering er under innføring og det tilrettelegges for resirkulering av avfall fra ulike baser i Sjøforsvaret. Som del av dette kartlegges håndteringen av avfall som kommer på land fra fartøyer.

Det er en ambisjon å redusere drivstofforbruk på fartøyer når de ligger til kai ved å øke landstrømkapasiteten på våre baser. EBA-tiltak for å realisere dette er utredet, men ikke tilstrekkelig finansiert.

I 2025 besluttet Forsvaret å etablere et testanlegg med solceller ved vollen på østsiden av stasjonsområdet på Ørland. Dette arbeidet starter i 2026. FFI vil bistå med uttesting av anlegget med hensyn til effektivitet, værbestandighet, festeanordninger og eventuelt forstyrrelser av radarer og kommunikasjonsutstyr.

«Maks Mobil Kraftpakke» er et prosjekt med småskala vindturbiner, solceller og batteribank utviklet av Norhybrid Renewables AS. Kraftpakken skal sikre jevn strømproduksjon året rundt, tidligere kun mulig med dieselgeneratorer eller nettlevert strøm. Prosjektet vil bl.a. belyse problemstillinger knyttet til etablering av lokal bærekraftig strømproduksjon og energilagring i en militær installasjon, hvordan forstyrrer elektromagnetisk emisjon fra lokal vindkraft- og solproduksjon mobilsystemer og kommunikasjonen til forsvar, rednings- og polititjenester og om et hybrid kraftanlegg kan gjøres mobilt og brukes i felt.

I samarbeid med FFI og Institutt for Energiteknikk jobbes det med å skaffe grunnlagsdokumentasjon relatert til kjernekraft. Her ser Forsvaret på muligheten for å etablere en dialog med en amerikansk flybase i Alaska som er kommet langt på dette området.

Matforsyning og matberedskap er et annet viktig satsingsområde og som bærekraftspiloten på Ørland har jobbet med. Lav egenproduksjon, økende grad av ekstremvær, befolkningsvekst og pågående kriger og konflikter gjør at sikker tilgang på mat blir stadig viktigere. Distribusjon av matvarer til både det sivile og

militære Norge skjer i stor grad via landeveien, og da gjerne fra store sentrallager på Østlandet. Gjennom bl.a. Totalforsvarsmeldingen har vi fått synliggjort hvor sårbart dette systemet er.

Det er implementert tiltak for å redusere matsvinn, for å bidra til myndighetenes og bransjens mål om å redusere matsvinn med 50 % innen 2030. Det arbeides med å tilpasse kjøkkendrift på Haakonsvern til økt grad av matlaging fra råvarer, og for å redusere bruk av ferdiglaget mat. Haakonsvern har eget produksjonskjøkken som leverer til Forsvarets fartøy.

Ørland flystasjon åpnet nytt kjøkken i juni 2025. Bærekraftspilotprosjektet har vært en pådriver for å få plass et grovkjøkken i tilknytning til kjøkkenet, og det skal etter planen komme på plass i 2026. Dette vil bidra til å øke matberedskapen.

Bærekraftspiloten på Ørland har etablert et godt samarbeid med ulike aktører innen forskning og utvikling for å skaffe kunnskapsbaserte data relatert til bærekraft, blant annet med NTNU og SINTEF.

4.6.4. Motvirker risiko for korrupsjon, herunder i operasjoner, og følger opp retningslinjer knyttet til habilitet og behandling av innside- og fortrolig informasjon i sektoren

Det er allerede etablert internt regelverk på karantene og saksforbud, samt håndtering av innsideinformasjon med tilhørende maler. Utover dette har Forsvaret startet arbeidet med en *veiledning for vurdering av habilitet* og en *veiledning for håndtering av interessekonflikter*. Alle ansatte i Forsvaret vil pålegges å følge veiledningen for habilitet når den trer i kraft. Når det gjelder håndtering av interessekonflikter vil Forsvaret i første omgang gi føringer til utvalgte stillinger i Forsvarets øverste ledelse for registrering av verv og økonomiske interesser. Etter en prøveordning for de utvalgte stillingene skal registerordningen implementeres i øvrige deler av Forsvaret.

For operasjon Ellisiv er det gjort flere tiltak for å redusere risiko for korrupsjon. Dette inkluderer blant annet dedikerte ressurser for økonomioppfølging, krav om risikovurdering av alle oppdrag som gis, vurdering av risiko for alle kontrakter, herunder risiko tilknyttet oppfølging av sektorens standard for etiske krav til leverandører innenfor korrupsjonsforebygging og sosialt ansvar. Videre skal annen misligholdrisiko, forhøyet risiko knyttet til transport, leveringssted og mottaks kontroll samt tiltak som kan redusere risiko vurderes og dokumenteres. Avvik gjennom hele donasjonsprosessen dokumenteres og risiko vurderes i anskaffelsesprotokoll. I tillegg stiller Forsvaret etiske krav til leverandører i Ukraina, i henhold til standard anskaffelsesmaler i Forsvarsmateriell.

4.6.5. Ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i verdikjeder

Ivaretagelse av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter i verdikjeder som leverer til Forsvaret så håndteres dette primært av Forsvarsmateriell gjennom et integritetsrammeverk, etiske retningslinjer og leverandørkrav. For anskaffelser under 1,49 MNOK kan grenene i Forsvaret gjøre anskaffelser selv. Disse følger det generelle anskaffelsesregelverket, men med forenklete prosedyrer. Anskaffelsene skal følge de nye retningslinjene for anskaffelser i forsvarssektoren (RAF), som har et eget kapittel om «etikk og bærekraft i anskaffelser». Alle som skal gjennomføre anskaffelser i grenene må gjennomføre sektorens obligatoriske anskaffelseskurs.

4.7. Fellesføringer

4.7.1. Systematisk og helhetlig arbeid for å redusere klimagassutslipp, naturfotavtrykk og energibruk

Forsvaret arbeider i ulik grad og på ulike måter for å redusere utslipp, energi og naturfotavtrykk. Arbeidet gjøres i tett samarbeid med Forsvarsmateriell, Forsvarsbygg og FFI. Sektoren har derfor utarbeidet en felles

klima- og miljøstrategi (2022) som setter felles mål og retning for dette arbeidet. Strategien er forankret på etatsjefsnivå.

Systematisk og helhetlig arbeid krever god styring og rapportering, som igjen forutsetter relevante data. Miljødatabasen (MDB) er et rapporterings- og informasjonssystem som samler relevant miljøstatistikk for forsvarssektoren. MDB administreres av FFI. Formålet er å dekke våre krav til rapportering samt danne grunnlag for vurderinger og tiltak som kan redusere energiforbruk og klima- og miljøfotavtrykk. Data fra MDB brukes til å utarbeide sektorens årlige miljø- og klimaregnskap. Klimaregnskapet gir oversikt over våre belastninger og følger metodikken til Greenhouse Gas Protocol (GHG), som er et rammeverk for å måle og rapportere utslipp av klimagasser.

I 2025 har FFI på oppdrag fra Forsvaret jobbet med å utarbeide et klimabudsjett. Et klimabudsjett er et styringsverktøy som kobler klimatiltak og utslipp til det økonomiske budsjettet. I prosjektet har FFI blant annet utviklet en metode for driftsenhetene i Forsvaret slik at de enklere kan beregne utslipp av ulike tiltak samt vurdere tiltak opp mot kostnadseffektivitet og beredskap. I første omgang er metoden utviklet for beregning av direkte klimagassutslipp. Arbeidet med videreutvikling av klimabudsjettet fortsetter i 2026.

Det er gjort flere analyser på hvordan NATO og allierte påvirkes og vil bli påvirket av klimaendringer. En analyse fra FFI i 2025 understreker at alle forsvarsgrener i Norge vil merke konsekvensene av klimaendringene, men på ulike måter. FFI anbefaler at klimatilpasning integreres tettere i Forsvarets operative planlegging for å opprettholde kampkraften.

Forsvaret, Forsvarsmateriell, Forsvarsbygg og Forsvarets forskningsinstitutt har i 2025 ferdigstilt arbeidet med en sektorfelles bærekraftstrategi (link til selve strategien). Strategien tar utgangspunkt i FNs bærekraftsmål, relevant lovverk og forskrifter, allerede etablerte strategier og handlingsplaner innenfor noen av bærekraftstemaene, innledende analysearbeid i regi av Forsvarsdepartementet, samt doble vesentlighetsanalyser på bærekraft i etatene. I 2026 vil Forsvaret fortsette arbeidet med implementering av strategien.

Data og innsikt i resultat og utvikling innenfor klima- og miljødimensjonen vil bli presentert i Forsvarssektorens miljø- og klimaregnskap 2025. Rapporten sammenstilles og utgis av Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) i løpet av andre kvartal 2026.

4.7.2. Utvikling i antall ansettelse av personer med hull i CV og funksjonsnedsettelse

	2025	2024	2020
Hull i CV			
Antall søkere	313	219	291
Til intervju	50	36	33
Ansatt	9	1	2
Funksjonsnedsettelse			
Antall søkere	193	182	152
Til intervju	31	33	22
Ansatt	3	4	1

4.7.3. Redusere konsulentbruken

Alle beløp i 1 000 kroner

Spesifikasjon av konsulenttenester	2025	2024	2023
Konsulenttenester innen økonomi, revisjon og juss	3 723	12 231	1 554
Konsulenttenester til utvikling av programvare, IKT-løsninger	358 337	382 098	310 176
Konsulenttenester til organisasjonsutvikling kommunikasjonsrådgivning mv.	47 577	46 818	45 777

Andre konsulenttenester	192 013	183 481	177 927
Sum	601 650	624 628	535 434

Den vesentligste grunnen til at konsulenttenester innenfor økonomi, revisjon og juss er redusert fra 2024 til 2025, er at Forsvaret i 2025 ikke har benyttet konsulenter innenfor omstillingsprosesser i særlig grad. Cyberforsvaret er den største brukeren av konsulenttenester innenfor utvikling av programvare og IKT-løsninger. Kjøp av eksterne tenester innenfor denne kategorien har sin årsak i at Forsvaret ikke har egne ansatte med den spesifikke kompetansen som det er behov for. Det rekrutteres godt til Forsvaret, og kjøp av konsulenttenester reduseres tilsvarende. Andre konsulenttenester er kostnader knyttet til avtaler vedrørende langsiktige partnerskap med industrien der Forsvaret kjøper logistikktenester samt vedlikeholdstenester. Det vil være krevende for Forsvaret å redusere kjøp av disse tenestene på kort sikt.

4.8. Militære behov for sivil støtte

Forsvaret har videreutviklet metoder og prosesser for formidling av militære behov for sivil støtte i tett samarbeid med sektoransvarlige departementer. Behovene er kommunisert til sentrale samfunnssektorer og bygger på både nasjonalt og alliert planverk. Arbeidet videreføres gjennom Totalforsvarsåret 2026, hvor behovene konkretiseres ytterligere og samordningen mellom militær og sivil sektor styrkes.

På overordnet nivå er allierte behov for sivil støtte ivaretatt gjennom Forsvarets oppfølging av NATOs krav til vertslandsstøtte. Det er etablert et grunnlag for mer strukturert informasjonsflyt mellom Forsvaret og sivile aktører, samtidig som interne rutiner videreutvikles for å sikre bedre datagrunnlag og mer forutsigbar dialog.

Forsvaret har også styrket samarbeidet med næringslivet som del av totalforsvaret. Etableringen av funksjonen totalforsvarskontakt til næringslivet ved Næringslivets sikkerhetsråd skal bidra til økt gjensidig situasjonsforståelse, bedre oversikt over samfunnets samlede ressurser og styrket nasjonal motstandskraft.

4.9. Likestilling og mangfold

4.9.1. Redegjørelse for arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering

Aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) er en plikt for alle arbeidsgivere til å jobbe aktivt med likestilling og ikke-diskriminering. Aktivitetsplikten er både en lovbestemt og en metodisk tilnærming til likestillingsarbeid.

Forsvaret arbeider systematisk for likestilling og mot diskriminering på grunnlag av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion og livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, samt kombinasjoner av disse grunnlagene. Arbeidet bygger på krav i likestillings- og diskrimineringsloven og gjennomføres i tråd med arbeidsmetoden som Bufdir anbefaler (undersøke, analysere årsaker, iverksette tiltak, vurdere og justere). Redegjørelsen omfatter Forsvarets rolle som arbeidsgiver og som myndighetsutøver. Arbeidet ses i sammenheng med Forsvarets behov for operativ evne, beredskap, utholdenhet og tillit i samfunnet.

Del 1 i redegjørelsen omfatter den faktiske tilstanden for kjønnslikestilling for personell i Forsvaret. Lønnskartlegging gjøres annethvert år og ble sist gjennomført i 2023. Redegjørelsens del 2 beskriver identifiserte risikoer for diskriminering, og Forsvarets arbeid for å sikre likestilling og anti-diskriminering i organisasjonen. Del 3 beskriver Forsvarets arbeid med likestilling og ikke-diskriminering som offentlig myndighet, samt prinsipper, prosedyrer og standarder. Del 4 omhandler forventninger og fokus for det videre arbeidet.

4.9.1.1. Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Utviklingen av kvinneandelen i Forsvaret i 2025 viser en økning for totalen av ansatte i Forsvaret og i noen kategorier sammenlignet med 2024.

Nøkkeltall kvinneandel:

Kvinneandel	2023	2024	2025
Totalt alle ansatte	20,7 %	21,9 %	22,1 %
Militært tilsatte	16,1 %	17,4 %	18,1 %
Sivilt ansatte	33,4 %	34,7 %	32,8 %
Offiserer	12,6 %	14,9 %	15,2 %
Spesialister	18,0 %	18,6 %	19,5 %
Internasjonal virksomhet	-	-	14,5 %
Lærlinger	21,4 %	20,9 %	18,8 %
Hæren	22,4 %	23,0 %	20,5 %
Sjøforsvaret	17,1 %	17,3 %	16,2 %
Luftforsvaret	18,0 %	18,2 %	19,1 %
Cyberforsvaret	18,1 %	19,2 %	19,6 %
Styrkedisponerte	15,0 %	17,2 %	16,7 %
Førstegangstjenesten	36,2 %	32,2 %	27,9 %

Militært personell som tjenestegjør i øvrige etater i sektoren og Forsvarsdepartementet inngår ikke i tallene.

4.9.1.2. Deltid, foreldrepermisjon, sykefravær og midlertidige stillinger

	Kvinner	Menn	Totalt
Deltidsansatte pr 31.12.2025	39	33	72
Midlertidig ansatt (sivile) pr 31.12.2025	147	153	300
Midlertidig ansatt (militære) pr 31.12.2025	242	603	845
Deltidsansatte (hele 2025)	140	182	322
Midlertidig ansatt (sivile) (hele 2025)	995	1 383	2 378
Midlertidig ansatt (militære) (hele 2025)	518	1 759	2 277
Foreldrepermisjon uttak (uker) gj.snitt pr kjønn	26,5	9,8	12,8
Ulønnet omsorgspermisjon (dager) gj.snitt pr kjønn	61,9	75,4	65,3
Egenmeldt sykefravær	0,90 %	0,67 %	0,72 %
Legemeldt sykefravær	3,70 %	1,49 %	1,98 %
Sykt barn dager, gj.snitt antall pr kjønn	4,4	4,1	4,2

Ufrivillig deltid fremstår ikke som en relevant utfordring i Forsvaret, da det svært sjelden lyses ut slike stillinger.

4.9.1.3. Lønnskartlegging

Årets lønnskartlegging viser et samlet lønnsgap i Forsvaret på rundt 3 prosent, der kvinner i gjennomsnitt har lavere grunnlønn enn menn når lønnsnivået vektet etter antall ansatte i hver stillingskode. Funnene viser at lønn etter kjønn fortsatt varierer på virksomhetsnivå og at Forsvaret må arbeide systematisk med å redusere forskjellene i tråd med ARP.

4.9.1.3.1. Lønnsforskjeller innen samme stillingskode

De fleste stillingskodene der begge kjønn er representert med minst fem ansatte viser små lønnsforskjeller. Tre stillingskoder skiller seg likevel ut med 5-6 % lavere lønn for kvinner:

- Seksjonssjef (1211)
- Sambandsleder (0184)
- Høgskolelektor (1008)

Forskjellene utløser plikt til videre analyser av årsaker, inkludert ansiennitet, kompetanse og praksis for tilsetning og lønnsfastsettelse.

4.9.1.3.2. Strukturelle mønstre

Forsvaret har fortsatt en kjønnsdeling i stillingsstrukturene. Militære grader og tekniske stillinger er hovedsakelig mannsdominerte, mens flere helse- og undervisningsstillinger har høy kvinneandel. Stillingsgrupper med høy mannlig andel har ofte høyere lønn.

4.9.1.3.3. Tillegg og totalinntekt

I flere yrkesgrupper utgjør tillegg og overtid en betydelig del av total lønn. Årets analyse viser at menn i enkelte stillinger får mer overtid og variable tillegg enn kvinner. Årsakene må undersøkes for å sikre like muligheter og rettferdig praksis.

4.9.1.3.4. Vurdering opp mot aktivitetsplikten

Kartleggingen oppfylder kravet til å undersøke og analysere status for likelønn. Funnene peker særlig på behov for videre arbeid med:

- stillingskoder med betydelige avvik
- praksis for tilsetning og lønnsfastsettelse
- forskjeller i tillegg og overtid
- strukturelle mønstre i kjønnsfordeling og karriereveier

4.9.1.3.5. Plan for videre arbeid

Forsvaret vil følge opp funnene gjennom:

- videre årsaksanalyser i stillingskoder med større avvik
- gjennomgang av lønnsfastsettelse og lokale forhandlinger
- utvikling av metodikk for arbeid-av-lik-verdi-vurderinger
- styrket innsats for kjønnsbalanse i leder- og fagspesialistløp
- årlige, forbedrede lønnsanalyser og rapporteringsrutiner

4.9.1.4. Del 2: Slik jobber Forsvaret som arbeidsgiver for likestilling og mot diskriminering

4.9.1.4.1. Organisering av arbeidet

Likestilling og ikke-diskriminering er integrert i Forsvarets prinsipper for arbeidsgiverutøvelse og inngår i relevante interne styringsdokumenter, personalpolitiske rammer og krav til ledelse og oppfølging i linjen. Arbeidet operasjonaliseres gjennom prosedyrer og standarder som skal sikre forutsigbar praksis i hele organisasjonen, og som gjennomgås og videreutvikles ved behov, i samarbeid med arbeidstakerrepresentanter. Likestilling og mangfold behandles som en del av Forsvarets samlede arbeid med arbeidsmiljø, ledelse, kompetanseutvikling og virksomhetsstyring.

I løpet av 2025 er det gjort flere grep for å redusere personavhengighet og sikre samordning på tvers av Forsvarets driftsenheter (DIF). Dette omfatter felles planverk, bruk av virksomhetsstyringsverktøy og etablering av faste samarbeids- og læringsarenaer. Arbeidet skjer i tett dialog mellom sentralt nivå og underliggende virksomheter, og med involvering av arbeidstakerrepresentanter der dette er relevant. Forsvaret legger til grunn at arbeidet skal omfatte alle relevante personalområder: rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, fremmelse og utviklingsmuligheter, tilrettelegging og muligheten til å kombinere arbeid og familieliv, samt forebygging og håndtering av trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold.

4.9.1.4.2. Kartlegging og kunnskapsgrunnlag

Forsvaret baserer arbeidet med likestilling og mangfold på et bredt og sammensatt kunnskapsgrunnlag, og benytter både kvantitative og kvalitative datakilder som grunnlag for arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering. Dette omfatter blant annet:

- HR- og personelldata
- medarbeiderundersøkelser
- rapportering fra DIF
- innspill fra partssamarbeid, vernetjeneste og nettverk

I 2025 er det også lagt særlig vekt på å forbedre bruken av eksisterende data. Resultater er i større grad brutt ned til relevante nivåer i organisasjonen for å gi bedre grunnlag for lokal oppfølging. Kunnskapsgrunnlaget suppleres av forskning og utviklingsarbeid som gir økt forståelse av sammenhenger mellom arbeidsmiljø, kultur, likestilling og operativ evne. Dette bidrar til å styrke kvaliteten i både problemforståelse og tiltak.

4.9.1.4.3. Risikovurdering og prioritering

Arbeidet med likestilling og mangfold tar utgangspunkt i identifisert risiko for diskriminering, trakassering og manglende likebehandling. I 2025 har Forsvaret videreutviklet tilnærmingen til risikovurdering ved å se likestilling og mangfold i sammenheng med HMS-forhold og arbeidsgiveransvar. Dette har bidratt til tydeligere kobling mellom utfordringer, mål og forventede effekter. Forsvaret er også i gang med å videreutvikle en felles metodikk for risikovurderinger i samarbeid med Likestilt arbeidsliv. Inntil metodikken er fullt utviklet og implementert, benyttes kvalitative vurderinger basert på eksisterende kunnskapsgrunnlag.

4.9.1.4.4. Identifiserte risikoer og hindre i 2025

Kartlegginger og analyser i 2025 peker på følgende gjennomgående risikoområder:

4.9.1.4.4.1. Arbeidsmiljø, kultur og uønsket adferd

Undersøkelser viser risiko for at deler av arbeidsmiljøet, herunder sjargong, samhandlingsformer og kultur, kan virke ekskluderende og i enkelte tilfeller øke risiko for trakassering og uønsket adferd. Risikoen varierer mellom virksomheter og avdelinger og henger sammen med belastning, hierarki, representasjon og lokale arbeids- og boformer.

4.9.1.4.4.2. Ulik praksis og varierende gjennomføringsevne

Kartleggingen peker på risiko for ulik praksis i hvordan likestillings- og mangfoldsspørsmål håndteres i linjen. Variasjon i kompetanse, kapasitet og systematikk kan føre til forskjeller i etterlevelse av krav og interne standarder.

4.9.1.4.4.3. Begrenset beslutningsstøtte og ujevnt kunnskapsgrunnlag

Tidligere har begrenset tilgang til tilstrekkelig nedbrutte data og analyser gjort det utfordrende å identifisere presise tiltak og vurdere effekt. Dette innebærer risiko for at innsatsen ikke treffer de mest relevante utfordringene, eller at tiltak blir for generelle.

4.9.1.4.4.4. Personavhengighet og manglende kontinuitet over tid

Det er identifisert risiko for at arbeidet tidligere i for stor grad har vært prosjektbasert eller knyttet til enkeltpersoner og midlertidige initiativ. Dette kan svekke langsiktighet, konsistens og læring.

4.9.1.4.5. Mulige organisatoriske årsaker

Som del av arbeidsmetodens andre steg (analysere årsaker) har Forsvaret vurdert mulige organisatoriske forklaringer til risikoene. Årsaksvurderingene peker særlig på:

- variasjon i lokal modenhet og gjennomføringsevne, inkludert ulik tilgang til støtte, tid og kompetanse
- forskjeller i kultur og arbeidsform mellom DIF-er og avdelinger, som kan påvirke inkludering, språkbruk og terskelen for å ta opp problemer tidlig
- høy belastning og hyppige personellskifter i deler av organisasjonen, som kan svekke kontinuitet i oppfølging og forebygging
- manglende standardisering og styringsmessig forankring i enkelte prosesser, som kan ha bidratt til ulik praksis og personavhengighet
- begrensninger i dataflyt og analysekapasitet som kan ha gjort det krevende å se mønstre og prioritere tiltak basert på risiko

Disse vurderingene brukes som grunnlag for prioritering og innretning av tiltak.

4.9.1.4.6. Tiltak og oppfølging i 2025

Som del av arbeidsmetodens tredje steg er det i 2025 lagt vekt på tiltak som er strukturelle, forebyggende og egnet til å fungere i en stor og kompleks organisasjon. I arbeidet med aktivitetsplikten vurderer Forsvaret diskrimineringsgrunnlagene etter likestillings- og diskrimineringsloven, herunder kjønn, graviditet og foreldrepermisjon, omsorgsansvar, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, religion og livssyn, alder og livsfase. Flere av de identifiserte risikoområdene, særlig knyttet til arbeidsmiljø, trakassering, tilrettelegging, representasjon, karriereutvikling og arbeidstid, berører flere diskrimineringsgrunnlag samtidig.

Tiltak er derfor utformet tematisk og risikobasert, fremfor som separate tiltak per diskrimineringsgrunnlag. Denne tilnærmingen gir en helhetlig og treffsikker oppfølging av likestillings- og ikke-diskrimineringsarbeidet. Tiltakene er særlig rettet inn mot følgende risikoområder:

4.9.1.4.6.1. Arbeidsmiljø, kultur og uønsket adferd

Forsvaret har arbeidet med tydeligere normer og forventninger, og styrket lederstøtten i forebyggingsarbeidet. Det er utviklet og tatt i bruk praktiske verktøy som støtter dialog, tidlig innsats og lokal oppfølging. Dette ses i sammenheng med arbeid mot trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold, og med krav til et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

4.9.1.4.6.2. Ulik praksis og gjennomføringsevne

Det er lagt vekt på felles rammer og bedre samordning, slik at likestillings- og mangfoldsarbeidet i større grad gjennomføres konsistent på tvers. Arbeidet er tettere integrert i linjen og i relevante samarbeids- og læringsarenaer, med mål om å redusere variasjon i praksis og tydeliggjøre forventninger.

4.9.1.4.6.3. Beslutningsstøtte og kunnskapsgrunnlag

Bruken av data og analyser er styrket, blant annet gjennom mer systematisk analyse og nedbryting av resultater til nivåer som gir bedre lokal beslutningsstøtte. Kunnskapsgrunnlaget er supplert med forsknings- og utviklingsarbeid for å øke presisjon i problemforståelse og gi bedre grunnlag for prioritering av tiltak.

4.9.1.4.6.4. Personavhengighet og kontinuitet

Arbeidet er i økende grad integrert i virksomhetsstyringen, blant annet gjennom felles systemer for oppfølging og rapportering av mål og tiltak. Dette bidrar til tydeligere ansvar, bedre samordning og økt kontinuitet over tid.

4.9.1.4.7. Medbestemmelse og involvering

Forsvaret arbeider målrettet med å bygge kompetanse på likestilling og mangfold blant ledere og nøkkelpersonell. Medvirkning og medbestemmelse er også en integrert del av Forsvarets arbeid med likestilling og ikke-diskriminering. Arbeidet er forankret i Hovedavtalen i staten, Forsvarets tilpasningsavtale og i arbeidsmiljøloven. Forsvaret benytter flere arenaer og metoder for medvirkning, blant annet:

- drøftinger og dialogmøter med arbeidstakerorganisasjonene
- arbeidsmøter og arbeidsgrupper
- behandling av relevante saker i AMU
- involvering av Forsvarets likestillings- og mangfoldsutvalg, Forsvarets mangfoldsnettverk og Militært kvinnelig nettverk
- høringer, informasjonsmøter og krigsspill

Medvirkning brukes aktivt for å innhente erfaringer, identifisere risiko, vurdere tiltak og sikre forankring og legitimitet i organisasjonen. Arbeidstakernes representanter involveres i arbeidet i tråd med gjeldende regelverk, og dialog og medvirkning ses som en forutsetning for å lykkes med langsiktige endringer i praksis og kultur.

4.9.1.4.8. Vurdering av resultater, erfaringer og justering

Som del av arbeidsmetodens fjerde steg vurderer Forsvaret arbeidet gjennom statusgjennomganger, oppfølging i linjen og i relevante partssammensatte fora, med vekt på måloppnåelse, gjennomføringsevne, læring og behov for justering. Erfaringer fra 2025 viser særlig at:

- tydelig ansvar og faste strukturer gir bedre fremdrift enn tiltak uten definert oppfølging
- bedre datagrunnlag og mer relevante analyser styrker kvaliteten i prioriteringer
- kompetanse og lederstøtte er avgjørende for å omsette felles rammer til lokal praksis

Samlet vurderes arbeidet i 2025 å ha bidratt til økt struktur, bedre samordning og tydeligere forankring enn tidligere år. Videre arbeid vil prioritere mer konsistent oppfølging på tvers, styrket effektevaluering og videre utvikling av kunnskapsgrunnet.

4.9.1.5. DEL 3: Slik ivaretar Forsvaret sitt myndighetsansvar for likestilling og mot diskriminering

4.9.1.5.1. Forsvarets rolle som myndighet

Forsvaret utøver myndighetsansvar på vegne av staten gjennom blant annet forvaltning av verneplikten, seleksjon, utdanning og tjenesteplikt, samt gjennom operativ virksomhet, kommunikasjon, regelverk, instruksjoner og praksis som får direkte betydning for enkeltpersoners rettigheter og plikter både i og utenfor Forsvaret. Likestilling og ikke-diskriminering er en integrert del av dette ansvaret.

Myndighetsutøvelsen skal være saklig, forholdsmessig og i tråd med gjeldende lov- og regelverk, herunder likestillings- og diskrimineringsloven. Forsvaret er samtidig en særpreget virksomhet med operative krav, noe som stiller høye krav til bevissthet rundt hvordan hensynet til likestilling og mangfold ivaretas innenfor rammene av oppdraget.

4.9.1.5.2. Forankring, styring og ansvar

Arbeidet med likestilling og mot diskriminering i Forsvarets myndighetsutøvelse er forankret i overordnede styringsdokumenter, instruksjoner og planverk. Ansvaret ligger i linjen, og likestillings- og mangfoldsperspektiver inngår i relevante beslutnings- og styringsprosesser. I 2025 er det lagt økt vekt på å sikre helhet og sammenheng mellom Forsvarets rolle som arbeidsgiver og som myndighetsutøver. Dette bidrar til mer konsistent praksis, tydeligere ansvar og bedre etterlevelse av lovpålagte krav.

4.9.1.5.3. Kartlegging og risikovurdering i myndighetsutøvelsen

Forsvaret arbeider med å identifisere risiko for diskriminering i forbindelse med myndighetsutøvelse. Dette omfatter blant annet vurderinger knyttet til regelverk, seleksjonsordninger, tjenestevilkår, operasjonsplanlegging, kommunikasjon, utdanning og opplæring, samt praksis i møte med vernepliktige og andre grupper som omfattes av Forsvarets myndighet. Kartlegging og risikovurdering bygger på tilgjengelig kunnskap, herunder erfaringer fra tjenesten, analyser av relevante data og dialog med berørte aktører. Arbeidet tar hensyn til at risiko kan variere mellom ulike deler av virksomheten og over tid.

4.9.1.5.4. Tiltak og oppfølging

Tiltak knyttet til myndighetsansvaret er i hovedsak rettet mot å sikre likebehandling, forutsigbarhet og rettssikkerhet samt implementering av Kvinner, fred og sikkerhetsagendaen i Forsvarets virke. Dette ivaretas blant annet gjennom implementering av Forsvarets egen Handlingsplan for gender i militære operasjoner. Forsvaret legger i tillegg vekt på å forebygge diskriminering gjennom tydelige rammer, klare kriterier og bevissthet rundt hvordan regelverk og operasjonell praksis kan virke for ulike grupper. I 2025 har arbeidet særlig vært rettet mot å styrke sammenhengen mellom regelverk, praksis og gjennomføring.

4.9.1.5.5. Vurdering av status og videre utvikling

Forsvaret arbeider med å styrke kompetansen om myndighetspliktene knyttet til likestilling og ikke-diskriminering blant nøkkelpersonell. Forsvaret vurderer at arbeidet i 2025 har bidratt til økt bevissthet og bedre struktur rundt ivaretagelsen av likestilling og ikke-diskriminering i myndighetsutøvelsen. Samtidig er det behov for kontinuerlig oppfølging og videre utvikling, blant annet knyttet til risikovurdering, kunnskapsgrunnlag og samordning på tvers av DIF og i rammen av Totalforsvaret. Videre arbeid vil rette seg mot å styrke helhet, etterprøvbarehet og læring, samt operasjonalisering og systemsetting av roller, ansvar og plikter i styringsdokumenter.

4.9.1.6. Del 4: Videre arbeid

Forsvaret videreutvikler kontinuerlig arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering. I 2026 vil fokus være på å sikre:

- videre modning av felles risikovurderingsmetodikk
- styrket kobling mellom kartlegging, prioritering og tiltak både som myndighet og som arbeidsgiver, også opp mot presiseringene i Arbeidsmiljøloven om psykososialt arbeidsmiljø
- videre integrering i styrings- og planprosesser
- kontinuerlig læring og forbedring basert på erfaringer og innspill

Arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering ses som en langsiktig og kontinuerlig prosess som er avgjørende for Forsvarets evne til å løse sitt samfunnsoppdrag.

Alle stillingskoder	Gjennomsnitt av sum	Menn snitt	Snitt faste tillegg	Snitt var tillegg	Snitt overtid	Sum inntekt menn	Kvinner snitt	Snitt faste tillegg	Snitt var tillegg	Snitt overtid	Sum inntekt kvinner
0139 Fenrik(OF1)	488 300	486 930	36 228	123 661	5 548	652 367	493 940	25 391	136 596	4 813	660 739
0141 Løytnant(OF1+)	568 919	569 515	59 017	367 287	13 625	1 009 444	566 972	51 401	292 745	14 655	925 772
0163 Lagerleder	613 923	618 865	13 183	100 872	25 434	758 353	594 154	30 000	82 896	24 671	731 720
0184 Sambandsleder	688 501	701 135	6 401	176 435	48 705	932 676	661 830		132 209	21 128	815 167
0189 Brannmester	636 288	636 288	0	184 315	103 516	924 119					
0810 Spesialutdannet sykepleier	718 697						718 697	37 970	67 776	11 964	836 407
1008 Høgskolelektor	839 921	857 763	26 555	62 709	29 533	976 560	810 186		83 767	6 298	900 250

Alle stillingskoder	Gjennomsnitt av sum	Menn snitt	Snitt faste tillegg	Snitt var tillegg	Snitt overtid	Sum inntekt menn	Kvinner snitt	Snitt faste tillegg	Snitt var tillegg	Snitt overtid	Sum inntekt kvinner
1011 Førsteamanuensis	888 922	895 833	96 501	64 464	35 579	1 092 377	879 607	1 161	29 486	17 066	927 319
1013 Professor	1 045 264	1 039 995	2 127	34 743	64 504	1 141 369	1 060 411		78 356	10 186	1 148 952
1054 Kontorsjef	858 034	871 649		56 376	77 469	1 005 495	846 973	7 424	58 478	77 854	990 729
1059 Underdirektør	1 067 944	1 079 104	68 667	95 723	67 959	1 311 453	1 032 871	176 909	19 502	103 767	1 333 049
1060 Avdelingsdirektør	1 190 131	1 178 370	161 512	263 525	241 650	1 845 057	1 207 238	143 491	0		1 350 729
1065 Konsulent	569 935	564 100	6 401	313 375	20 749	904 625	573 231	6 401	361 707	9 940	951 279
1081 Sjåfør	597 170	597 170		300 618	77 384	975 173					
1085 Avdelingsingeniør	674 619	678 491	26 350	126 992	38 262	870 094	651 872		50 648	13 233	715 752
1087 Overingeniør	782 116	781 070	39 965	110 410	30 333	961 778	788 299	39 845	48 099	12 067	888 310
1088 Sjefingeniør	1 082 514	1 082 514		15 048	53 654	1 151 216					
1115 Hjelpearbeider	496 555						496 555		39 870	16 406	552 831
1117 Fagarbeider	566 046	564 679	12 906	63 829	19 982	661 396	570 250	8 359	48 067	20 571	647 247
1118 Arbeidsleder	606 792	605 419		59 917	34 152	699 488	608 164		75 510	44 110	727 784
1123 Assisterende kjøkkensjef	634 573	631 657	17 622	105 942	64 941	820 162	640 062		41 883	30 382	712 328
1124 Kjøkkensjef	707 389	720 545	42 216	115 488	73 411	951 659	684 835	17 622	110 680	34 186	847 322
1181 Senioringeniør	923 085	924 717	37 682	107 519	52 816	1 122 734	914 785	39 000	61 876	40 552	1 056 213
1184 Kokk	514 588	513 673		34 385	16 189	564 247	514 941		52 558	23 767	591 266
1203 Fagarbeider m/fagbrev	569 044	570 639	17 781	87 376	32 475	708 270	567 244	16 376	75 062	29 584	688 266
1211 Seksjonssjef	965 470	985 548	70 369	64 911	30 625	1 151 453	925 314	12 892	24 104	52 949	1 015 259
1216 Driftsoperatør	637 549	637 549		346 736	40 505	1 024 791					
1363 Seniorkonsulent	734 063	737 579	77 887	60 215	27 683	903 364	730 391	44 479	46 864	24 563	846 297
1364 Seniorrådgiver	928 880	943 280	49 279	61 231	33 242	1 087 032	909 141	39 830	26 841	36 147	1 011 960
1408 Førstekonsulent	667 359	672 473	27 275	85 510	24 367	809 626	664 305	38 087	38 233	16 083	756 708
1434 Rådgiver	786 968	794 451	30 465	58 387	29 213	912 517	781 329	34 107	32 282	23 790	871 508
1519 Kaptein/Rittmester/Kapteinlt(OF2)	685 086	681 394	85 032	395 657	20 572	1 182 654	701 079	47 371	255 903	21 163	1 025 517
1521 Oberstløytnant/Kommandørkapt(OF4)	926 029	926 285	121 949	248 015	58 755	1 355 005	923 418	85 541	141 476	47 652	1 198 088
1522 Oberst/Kommandør(OF5)	1 022 727	1 025 500	148 669	79 457	13 969	1 267 596	1 006 552	60 865	49 145	105 798	1 222 361
1523 Brigader/Flaggkommandør(OF6)	1 172 726	1 172 726	175 638	166 896		1 515 260					
1545 Tannhelsesekretær	580 660						580 660		23 095	19 729	623 484
1557 Kaptein/Rittmester/Kaplt.II(OF2)	730 396	735 174	130 771	372 694	26 325	1 264 963	704 735	71 644	188 615	30 247	995 240

Alle stillingskoder	Gjennomsnitt av sum	Menn snitt	Snitt faste tillegg	Snitt var tillegg	Snitt overtid	Sum inntekt menn	Kvinner snitt	Snitt faste tillegg	Snitt var tillegg	Snitt overtid	Sum inntekt kvinner
1558 Major/Orlogskaptein II(OF3)	811 000	812 339	116 407	294 556	30 575	1 253 876	802 185	51 218	165 784	27 328	1 046 515
1559 Korporal/ II (OR4)	612 844	618 766	51 773	283 731	15 358	969 628	592 538	23 870	149 167	12 860	778 435
1561 Visekorp/Visespes/Visekonst (OR2)	461 344	462 784	46 718	195 044	9 356	713 902	457 138	45 248	154 559	9 762	666 707
1562 Visekorp1kl/Spesialist/LVKon (OR3)	528 032	529 651	53 380	286 020	12 897	881 948	522 643	44 890	202 779	13 085	783 397
1563 Korporal/ (OR4)	512 995	516 791	36 186	213 799	10 593	777 369	496 889	25 552	150 862	6 907	680 210
1564 Sersjant/Kvartermester (OR5)	516 485	517 097	47 469	338 590	8 365	911 521	514 686	49 861	173 490	11 734	749 771
1565 Sjt1kl/Vingsjt/Seniorkv (OR5+)	559 012	559 800	55 678	324 128	12 427	952 033	555 939	55 624	233 596	14 235	859 395
1566 Oversersjant/Skvadronmester (OR6)	630 265	630 579	76 597	356 872	16 947	1 080 995	628 430	42 463	207 855	14 199	892 946
1567 Stabssersj/Flotiljemester (OR7)	698 113	697 439	64 390	321 018	19 397	1 102 245	702 315	30 479	158 102	14 937	905 833
1570 Visekorp/Visespes/Visekon-INT (OR2)	500 371	501 832	95 366	129 763	5 766	732 726	487 487	110 645	136 696	9 898	744 726
1574 Sjt1kl/Vingsjt/Seniorkv-INT (OR5+)	612 475	614 352	134 789	276 688	9 196	1 035 025	602 617	99 026	173 664	18 751	894 059
1575 Oversersjant/Skv-INT (OR6)	669 429	669 161	128 869	299 606	20 214	1 117 850	670 265	84 822	123 297	15 754	894 138
1579 Oversersjant/Skvadronmester II(OR6)	663 837	664 297	106 952	323 909	17 504	1 112 662	660 639	77 356	144 937	21 417	904 349
1580 Stabssjt/Flotiljemester II (OR7)	741 829	744 334	86 464	316 861	31 174	1 178 833	717 950	32 206	114 523	13 622	878 302
1581 Kommandersjt/Orlogsmester II (OR8)	809 530	807 714	53 378	277 835	29 552	1 168 478	827 222	48 290	155 911	23 074	1 054 496

Hærens musikkorps spilte under opprettelsen av Finnmarksbrigaden i 2025. Foto: Helene Sofie Thorkildsen

4.10. Arbeid med gender i militære operasjoner

Forsvaret ser handlingsplan for gender i militære operasjoner (2024-2027) i sammenheng med handlingsplan for økt likestilling og mangfold (2023-2026) og strategi for kulturutvikling (2024). Forsvarssektorens bærekraftsstrategi (2026) samler innsatsen i sosial bærekraft, som understøtter nasjonale mål i departementenes handlingsplan for kvinner, fred og sikkerhet (2023-2030).

NATOs oppdaterte planverk, doktriner og direktiv, gir retningslinjer for anvendelse av genderperspektivet i alliansen. NATOs operasjonalisering av FNs sikkerhetsrådsresolusjon 1325, samsvarer med Norges tilnærming. I sum legger NATOs konsept, forsvarssektorens bærekraftsstrategi, tverrsektorielle tiltak i totalforsvaret og nasjonal handlingsplan for KFS til rette for integrering av genderperspektivet i Norges forsvarskonsept.

Rapportering på Forsvarets handlingsplan for gender i militære operasjoner (HP GMO) utgjør en del av Forsvarets totale vurdering av kampkraft. Manglende integrering av gender kan føre til ufullstendig beslutningsgrunnlag. Mangler i forutsetninger for oppdragsløsning kan redusere operativ effekt og svekke ivaretagelse av folks sikkerhet. Forsvaret har gjennom 2025 identifisert behov for å koble innsatsområdene knyttet til den menneskelige faktoren tettere sammen, og Forsvaret vil revidere gjeldende handlingsplan for gender i militære operasjoner i løpet av 2026.

4.10.1. Utdanning og kompetanse

Det norske Forsvaret er foregangsland i verden innenfor gender, likestilling og mangfold. Forsvaret gjennomfører systematisk og målrettede undersøkelser rettet mot vernepliktige, for å sikre trygg gjennomføring og samtidig utvikle førstegangstjenesten tilpasset Forsvarets behov. Forsvaret fortsetter kunnskapsbasert kulturutvikling i samarbeid med FFI ved bruk av undersøkelser og målrettet forskning,

herunder genderperspektiv. I Forsvarets utdanning sammenfaller gender med fagområdene ledelse, kultur, jus, likestilling, mangfold, etikk og strategisk kommunikasjon. For at gender skal gi effekt i operasjoner, integreres genderperspektivet ytterligere på tvers av alle fagdisipliner og funksjoner i militære avdelinger. Tidsplanen i gjeldende handlingsplan er ambisiøs og enkelte tiltak er omfattende. I 2025 har Forsvaret identifisert ulik grad av oppfølging fra ulike driftsenheter innenfor utdanning og kompetanse. Et utvalg av tiltak, som har styrket Forsvarets integrering av genderperspektiv:

- Forsvarets høyskole (FHS) integrerer gender i fagområdene knyttet til ledelse, kultur, operasjonell rett, human security og strategisk kommunikasjon mm. Eksempelvis har FHS og Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) utviklet et læringsprogram i Virtual Reality (VR) for å øke stabsoffiserers forståelse av trusselvariasjoner mot sivile i krigssteder. Programmet inkluderer blant annet kunnskap om hvordan vold utøves mot sivile på forskjellige måter, og med forskjellige hensikter, med variasjon i kjønn og alder. Det norskutviklede VR-programmet er også tatt i bruk i NATOs eneste kurs om beskyttelse av sivile i Finland. FFI og FHS har publisert artikler, bøker og rapporter som er grunnlaget for VR-programmet og den trusselbaserte tilnærmingen. Genderperspektivet ble i 2025 anvendt som treningselement og tema i stabsskolens avsluttende øvelse.
- Forsvarets høyskole leder forskningsprosjektet «Sterkere sammen» iverksatt som del av Forsvarets kulturutvikling. Sterkere sammen er et langsiktig aksjonsforskningsprosjekt for å styrke inkludering og forebygge mobbing, trakassering og utenforskap. Forsvaret har allerede tatt i bruk og sammen med FFI forsket på lagssamtalen som tiltak for kulturbygging og psykososialt arbeidsmiljø. Prosjektet pågår i tre år, med ledelse fra Luftkrigsskolen under Forsvarets høyskole.
- Utdanningsmål i fagplan for lagførere inkluderer genderperspektiv. I Fagplan for felles lagførerutdanning i Hæren adresseres genderperspektiv i et av hovedmålene for ledelse og militær profesjon: «Utdanningen innen fagområdet skal gi eleven kunnskap om den militære profesjonens historie, tradisjon og utvikling. Videre vil utdanningen øke den enkelte elevs kompetanse innenfor etikk og krigens folkerett. Fagområdet har også fokus på holdninger og holdningsskapende arbeid. Det skal dekke problemstillinger som også oppstår i fredstid, *adressere Forsvarets mannsdominerte profil, likestilling, mangfold og hva som er uakseptabel adferd*. Eleven skal settes i stand til å identifisere uønsket atferd og ukultur for å kunne ta avstand fra den og si ifra.
- Nordic Center for Gender in Military operations (NCGM). Forsvaret har en OF-4 tilsatt ved NCGM, et akkreditert Department Head og Education and Training Center for GMO underlagt Forsvarsmakten i Sverige, lokalisert i Kungsängen. Norge var med på å grunnlegge NCGM i 2012, i rammen av NORDEFKO. Forsvarsstaben har fast plass i NCGMs styre sammen med representanter fra forsvarsstabene i Sverige, Finland og Danmark. Forsvarets stilling ved NCGM er sjef for utdannings- og treningsseksjonen. Senteret gjennomfører kompetanseheving på alle militære nivåer og bidrar til forskning og utvikling samt doktrine og policyarbeid innen kvinner, fred og sikkerhet.
- Nordisk bilateral støtte: Siste halvår 2025 har Forsvaret støttet Danmark og Finland på forespørsel i deres utviklingsarbeid innenfor gender, likestilling og kultur. Forsvaret støtter, og skal fortsette støtten til Finland, som fikk sin første kvinnelige oberst i desember 2025, og Danmark, som forbereder seg på innføring av allmenn verneplikt i 2026.

5. Vurdering av fremtidsutsikter

5.1. Sikkerhetssituasjonen

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er alvorlig. Russland rustet opp raskere enn det som ble antatt for bare kort tid siden. Russland lærer av krigen i Ukraina og tilpasser krigføringsmetoder- og midler til dagens teknologi og har et langvarig fokus på volum og avstandslevert ildkraft. Det russiske samfunnets evne til å understøtte utmattelseskrigføring vedvarer.

Nordområdene er strategisk viktig. Global stormaktrivalisering treffer Norge i nord. Norges rolle som energileverandør til Europa og vår støtte til Ukrainas forsvarskamp medfører i seg selv en risiko for at Norge blir utsatt for sammensatte trusler, herunder sabotasje- og påvirkningsoperasjoner.

Norges nasjonale sikkerhetsstrategi slår fast at Forsvarets kampkraft skal økes raskt. Langtidsplan for forsvarssektoren 2025-2036 innebærer en betydelig økning i bevilgninger til Forsvaret for å møte dagens og morgendagens trusler innenfor rammen av NATO. Investeringene som nå planlegges i nytt og moderne materiell styrker Forsvaret betydelig og legger til rette for en fornying av store deler av våre kapasiteter, og en betydelig styrking av vår operative evne.

5.2. Mulige konsekvenser for måloppnåelse og resultater på lengre sikt

Den økende trusselen fra Russland og stormaktrivalisering i nord vil kreve høyere reaksjonsevne, større utholdenhet og mer robust struktur. Evnen til å forsvare norsk og/eller alliert territorium i fellesoperasjoner i krise og krig over tid må styrkes betydelig.

Dersom investeringer, personelltilgang og logistikk ikke utvikles i takt med ambisjonene, kan dette svekke måloppnåelsen for både hovedmål 1 (forebygge og avskrekke konflikt) og hovedmål 2 (nasjonal beredskap og evne til kollektivt forsvar). Dagens struktur har begrensninger i volum, tilgjengelighet og utholdenhet. Lang leveringstid på materiell, økte kostnader og slitasje på personell kan føre til at hovedmål 3 (styrkestrukturens utholdenhet) blir krevende å nå.

Digitaliseringen er en forutsetning for fremtidig operativ evne. Risikoen for forsinkelser, kompetansemangel og implementeringsutfordringer kan påvirke Forsvarets evne til å nå hovedmål 4 – utvikling.

5.3. Videreutvikling av Forsvaret

Både dagens og framtidens sikkerhetstrusler adresseres i langtidsplanen. For Forsvaret er det nødvendig å balansere nasjonale pågående operasjoner med framtidig oppbygging av Forsvarets beredskap og utholdenhet. Forsvaret skal utvikle framtidens forsvar der fem evner er særlig viktige:

- Evne til å innhente, dele og formidle relevant etterretning, samt etablere og opprettholde kontinuerlig situasjonsforståelse og tilstedeværelse i norske interesseområder
- Evne til å forsvare norsk og/eller alliert territorium i fellesoperasjoner i krise og krig over tid, i en nasjonal og alliert ramme
- Evne til å beskytte norske og allierte militære evner, infrastruktur og samfunnskritiske funksjoner
- Evne til mottak og fremførelse av allierte styrker og deployering av egne styrker
- Evne til å lede og samordne norske og allierte styrker i fellesoperasjoner i alle domener

Forsvaret gjennomgår en digital transformasjon som skal understøtte målsettingen om å oppfylle NATOs ambisjon om "full operational capability" for Multi Domain Operations (MDO). Avansert datafusjon og KI er sentralt for operativ effekt på tvers av domener, og må raskt på plass for å oppfylle NATOs ambisjon.

Prosjekter for ny sikker plattform (FSP), etablering av datasentre og forbedring av Forsvarets kommunikasjonsinfrastruktur (FKI) skal muliggjøre nødvendig dataflyt på tvers av domener - fra sensorer og datakilder til beslutningstakere og effektorer. I tillegg skal erstatning av Enterprise Resource Program (ERP)

effektivisere virksomhetsstyring og bedre dataflyt i grensesnittet mellom strategisk, operasjonelt og taktisk nivå.

For å lykkes med dette skal Forsvaret utvikle kulturelle og strukturelle faktorer som er forutsetninger for innovasjonsevne og organisasjonsutvikling i tråd med sektorens Handlingsplan for innovasjon. Forsvaret skal implementere erfaringslæring fra Ukraina og Irankrigen, og sektorens handlingsplan for innovasjon.

Prioriteringer i den videre utviklingen fremtidens forsvar:

- Utbedre svakheter i dagens struktur.
- Sikre tilstrekkelig med ammunisjon, drivstoff og reservedeler på lager.
- Øke evnen til situasjonsforståelse i nord.
- Fornye Sjøforsvaret.
- Styrke luftvernet.
- Øke kapasiteten i Hæren og i HV

En viktig suksessfaktor for å lykkes med utviklingen av fremtidens forsvar er at Forsvaret lykkes med å rekruttere, beholde og utvikle personellet slik at vi reduserer kompetanse gapet vi har i dag.

5.4. Forsvarssjefens prioriteringer

Forsvarssjefens fokus og prioriteringer for 2026:

- **Ukraina** - Forsvarets militære støtte som en del av Nansen-programmet har høyest prioritet.
- **Avskrekke** – Forsvaret skal sikre situasjonsforståelse og evne til rettidig respons med hovedvekt på styrker med kort klartid for å ivareta norsk suverenitet.
- **Beredskap** – Forsvaret skal styrke forsyningsberedskap for beredskapsbeholdningene av materiell, ammunisjon og personlig bekledning.
- **Utholdenhet** – Forsvaret skal fylle hele styrkestrukturen med riktig kompetanse, til riktig tid og på rett sted.
- **Utvikling** – Forsvarets digitale transformasjon har høy prioritet i utviklingen av Forsvaret

En troverdig og effektiv støtte til Ukrainas forsvarskamp er av stor sikkerhetspolitisk betydning for Norge og for NATO. Forsvaret skal gjennom norsk militær støtte til Ukraina bidra til en løsning på krigen på ukrainske premisser innenfor rammen av Nansen-programmet, herunder særlig på områder hvor Norge har særskilte forutsetninger for å bidra.

Evne til situasjonsforståelse og rettidig respons skal økes i takt med økning av kampkraft i tråd med Forsvarets gjennomføringsplan.

Forsvaret må prioritere beredskapsbygging og øke strukturens evne til utholdenhet. Denne prioriteringen vil kreve god balanse mellom daglige operasjoner og bygging av beredskap og utholdenhet.

Forsvaret står foran en stor digital transformasjon som skal understøtte målsettingen om forbedret styring, økt evne til situasjonsforståelse og multidomeneoperasjoner (MDO). Avansert datafusjon og KI er sentralt for operativ effekt på tvers av domener, og må raskt på plass.

6. Årsregnskapet

6.1. Ledelseskomentarer til årsregnskapet

FORMÅL

Forsvaret er et bruttobudsjettert, ordinært forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet. Forsvarssektorens overordnede samfunns mål er å verne om norsk suverenitet, territoriell integritet, våre demokratiske verdier og styresett og vår handlefrihet mot politisk, militært og annet press. Forsvarets grunnleggende oppdrag er å forsvare Norge. Oppdraget løses ved å opprettholde og videreutvikle den operative evnen. Forsvaret skal sikre nasjonal selvstendighet og politisk handlefrihet. Forsvaret skal bidra til å forebygge krig og konflikt i Norge og for Norges allierte.

BEKREFTELSE

Forsvaret avlegger regnskap etter to finansielle rammeverk; periodisert virksomhetsregnskap i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) og kontantregnskapet etter statsregnskapets bestemmelser. Årsregnskapet er avlagt i henhold til *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet, og krav fra Forsvarsdepartementet i *Instruks for Forsvaret* fastsatt av Forsvarsdepartementet 1. januar 2025. Årsregnskapet gir et dekkende bilde av Forsvarets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, kostnader, inntekter, eiendeler og gjeld.

VESENTLIG FORHOLD

FORSVARETS STØTTE TIL UKRAINA

Forsvaret har videreført sitt oppdrag med å støtte Ukraina i krigen mot Russland. Det er bidratt med utstyr, materiell, evakuering, opplæring og trening. Forsvaret har donert betydelige mengder med ammunisjon, utstyr til soldater, våpensystem og annet materiell.

Det er donert utstyr fra egne lagre som delvis skal gjenskaffes på et senere tidspunkt. Bokført verdi av donerte beholdninger av driftsmateriell er på om lag 840 mill. kroner. I tillegg er det donert anleggsmidler med en historisk anskaffelseskostnad på om lag 1,2 mrd. kroner.

Forsvaret har benyttet av bevilgningen til Nansen programmet med om lag 4,5 mrd. kroner i 2025. Bevilgningen er i stort benyttet til øving og trening av ukrainske soldater, innovasjon og utvikling i rammen av den maritime kapabilitetskoalisjonen, gjennomføringskostnader til donasjoner og innkjøp av materiell for direkte donasjon. Forsvaret viderefører støtten i 2026 i tråd med Stortingets intensjoner.

Forsvaret har i løpet av 2025 bygd opp en egen kapasitet i Polen som benyttes til bistand for Ukraina. Forsvaret bidro også i 2025 med kampfly i regi av NATO i Polen for å sikre NATOs interesser i området.

Det er anskaffet materiell for 7,6 mrd. kroner av bevilgning til kjøp av materiell til donasjoner.

I tillegg er det belastet Utenriksdepartementet 128 mill. kroner knyttet til evakuering av skadet personell i Ukraina.

Den norske militære støtten til Ukraina gir effekt på slagmarken og bringer verdifull læring til Forsvaret som vil kunne brukes i videreutvikling av Forsvaret.

Samlet har Forsvaret belastet regnskapet med kostnader og historisk anskaffelsesverdi på anleggsmidler med samlet over 14 mrd. kroner i 2025 knyttet til donasjoner og bistand til Ukraina. I tillegg har Forsvaret brukt betydelige ressurser til bistand hvor kostnaden ikke er estimert. Gjenanskaffelseskostnaden og bruksnyttene for Ukraina er vesentlig høyere enn 14 mrd. kroner.

ENDRINGER I BEHOLDNINGER AV DRIFTSMATERIELL OG ANLEGGSMIDLER

Forsvaret har i 2025 videreført anskaffelsen av Nordic Combat Uniform System. Uniformsystemet er et samarbeid mellom de nordiske landene og sikrer godt utstyr til personellet. Beholdning av arbeidsklær og utrustning er i 2025 økt med 652 mill. kroner

Beholdninger av ammunisjon er økt med 1,4 mrd. kroner i 2025. Dette er i tråd oppbygging av Norges forsvarsevne og beredskap. Forsvaret opplever fortsatt lang produksjonstid og leveringstid på ammunisjon.

Prisene på ammunisjon har økt betraktelig de siste årene. Samlet er dette en utfordrende situasjon for Forsvaret.

De siste kampflyene, F-35, er overført til Forsvaret i 2025 og kampflyprogrammet er dermed ferdig med leveranser av fly. Forsvaret arbeider nå videre med full integrasjon av det nye våpensystemet i strukturen.

NY LANGTIDSPLAN

Et enstemmig Storting vedtok i juni 2024 regjeringens forslag til ny langtidsplan for perioden 2025 til 2036. Planen legger opp til en helhetlig videreutvikling og en betydelig styrking av forsvarssektoren og Norges forsvarsevne. Forsvaret arbeider med implementering av planen og er godt i gang med planlegging av aktivitetene som er prioritert i langtidsperioden. Forsvaret opplever at materiell er blitt dyrere og driften av nye systemer krever mer ressurser enn systemer som fases ut. Dette har medført at det har blitt startet et arbeid med å rebalansere langtidsplanen. Dette er nødvendig for å sikre en forsvarlig fremtidig drift av Forsvaret.

ADMINISTRATIVE FORHOLD

Riksrevisjonen kunne ikke bekrefte alle regnskapslinjer i årsregnskapet til Forsvaret for 2024. Dette skyldes manglende varelagerfortellinger, tellinger uten kvalitet og manglende overordnet kontroll. Forsvaret ser alvorlig på dette forholdet og har i 2025 arbeidet med innføring av overordnede kontroller. Som et ledd i dette arbeidet er lagerdriften overført til operative enheter fra juni 2025. Arbeidet vil bli videreført i 2026.

Forsvaret har i 2025 søkt DFØ om fortolkning av regelverket knyttet til håndtering av valuta ved betaling av forskudd til utenlandske leverandører. Forsvaret har innarbeidet DFØs anbefaling knyttet til forholdet. Riksrevisjonen er ikke enig i DFØs fortolkning av regelverket.

Forsvarets museer er skilt ut som en egen nyopprettet etat. Dette skjedde fra 1. januar 2025. I forbindelse med opprettelsen ble det overført anleggsmidler og annet utstyr til den nye etaten av mindre verdier. Det ble også overført bevilgning fra Forsvaret til Forsvarets Museer.

Arbeidet med innføring av tiltak i regi av Lønns- og insentivprosjektet er startet i 2025. Forsvaret har mottatt egne midler til dette prosjektet. Det ble innført noen tiltak i 2025 og arbeidet vil bli videreført i 2026. Flere av anbefalingene som skal innføres vil ha stor betydning for å rekruttere og beholde viktig personell for Forsvaret, særlig sett i lys av ny langtidsplan.

Det har i 2025 skjedd flere endringer knyttet til pensjonsordningen. Den største endringen er knyttet til at plikten til å fratre ved fylte 60 år er fjernet for militært ansatte. Dette kan bety at flere ansatt velger å arbeid lengre i Forsvaret. Aldersgrensen for når militært ansatte kan ta ut tidlig pensjon er endret. På sikt vil ansatt først kunne ta ut tidlig pensjon fra fylte 62 år.

Høyesterett har avsagt en dom i en sak som to tidligere ansatte i Forsvaret hadde reist mot Statens Pensjonskasse. Saken dreide seg om variable tillegg skulle være pensjonsgivende. De to ansatt vant frem med sitt søksmål. Regjeringen har i juni 2026 konkludert med at deler av variable tillegg skal være pensjonsgivende. Det er ikke avklart hvilke konsekvenser Regjeringens konklusjon vil ha for Forsvaret. Arbeidet med implementering av konklusjonen vil pågå i 2026 og trolig også i 2027.

VURDERING AV VIRKSOMHETSREGNSKAPET

ANLEGGSMIDLER

I 2025 har Forsvaret mottatt anleggsmidler fra Forsvarsmateriell til en verdi av totalt 14 mrd. kroner. Den største overføringen i 2025 er knyttet til overføringer av de siste kampfly, F-35. Totalt har Forsvaret bokført anleggsmidler for 93,6 mrd. kroner. Forsvarets totale av- og nedskrivninger er 6,9 mrd. kroner i 2025.

VARER OG DRIFTSMATERIELL

Netto bokført verdi på varelager er i 2025 økt med 3,1 mrd. kroner. Samlet bokført verdi er 39,3 mrd. kroner. Utviklingen i beholdninger av varer og driftsmidler er i tråd med ambisjonen om økt beredskap. Den største endringen er innen ammunisjon som er økt med 1 382 mill. kroner. Arbeidsklær og utrustning er økt med 652 mill. kroner. Økningen skyldes hovedsakelig innføring av Nordic Combat Uniform System. Planen er en fortsatt økning av beholdninger fremover slik at Forsvaret er bedre rustet til utføring av sitt oppdrag.

VURDERING AV BEVILGNINGSREGNSKAPET

Bevilgningsregnskapet for 2025 gir en oversikt over hvordan Forsvaret har disponert statens verdier, inntekter og utgifter. Forsvaret har hatt god økonomisk kontroll og det er ikke brukt mer enn tildelte bevilgninger. Forsvaret har fulgt opp at bevilgningene er brukt i tråd med Forsvarsdepartementets føringer, innenfor rammen av Stortingets vedtak og forutsetninger.

INNTEKTSFULLMAKT, TILDELING OG BESTILLINGSFULLMAKT

Forsvarets samlede tildeling på utgiftskapitler i 2025 var på 67,8 mrd. kroner inkludert overføringer fra 2024. I tillegg har Forsvaret tildelt belastningsfullmakter på totalt 391 mill. kroner. Dermed ble den totale disponible utgiftsrammen for Forsvaret 68,2 mrd. kroner i 2025. Forsvaret er delegert bestillingsfullmakter på totalt 18,7 mrd. kroner. Av disse har Forsvaret disponert 11,4 mrd. kroner. Forsvaret hadde i 2025 et inntektskrav på 1,79 mrd. kroner. Totale inntekter er 3,1 mrd. kroner. Forsvaret har et samlet netto mindreforbruk på 2,32 mrd. kroner. Forsvaret har søkt Forsvarsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet om å overføre mindreforbruket til 2026. Mindreforbruket for 2025 er i hovedsak forpliktete utgifter som forfaller til utbetaling i 2026.

MELLOMVÆRENDE

Mellomværende med statskassen utgjorde per 31. desember 2025 totalt 2 mrd. kroner og består i hovedsak av gjeld knyttet til skyldig skattetrekk, offentlige avgifter og skyldig pensjonspremie til SPK. Oppstillingen av artskontorrapporteringen viser hvilke eiendeler og gjeldsposter mellomværende består av.

REVISJONSORDNING

Riksrevisjonen er ekstern revisor og reviderer regnskapet til Forsvaret. Revisjonsberetningen er ikke mottatt per dags dato.

Oslo, 25. juni 2026

Eirik Kristoffersen
general
forsvarssjef

6.2. Virksomhetsregnskapet

RESULTATREGNSKAP FOR FORSVARET

<i>Tall i tusen kroner</i>	Note	2025	2024
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	67 748 577	54 043 884
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	161 331	82 215
Salgs- og leieinntekter	1	2 783 411	2 344 129
Andre driftsinntekter	1	43 738	13 810
Avsetning av ikke fakturerte inntekter	1	-62 130	86 776
Sum driftsinntekter		70 674 927	56 570 813
Driftskostnader			
Varekostnader		680 903	775 294
Lønnskostnader	2	26 002 050	23 297 854
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	6 228 774	5 904 826
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	698 416	121 502
Andre driftskostnader	5	37 088 229	26 460 204
Sum driftskostnader		70 698 373	56 559 681
Driftsresultat		-23 446	11 132
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	204 010	79 549
Finanskostnader	6	180 563	90 681
Sum finansinntekter og finanskostnader		23 446	-11 132
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	22 014	38 481
Avregning med statskassen innkreivingsvirksomhet		22 014	38 481
Sum innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre	9	1 109 919	183 444
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		1 109 919	183 444
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

BALANSE FOR FORSVARET, EIENDELER

<i>Tall i tusen kroner</i>	Note	31.12.2025	31.12.2024
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	665 688	398 681
Andre rettigheter	3	4 632 240	4 424 478
Sum immaterielle eiendeler		5 297 928	4 823 159
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	225 063	246 933
Maskiner og transportmidler	4	10 142 549	10 498 520
Fartøy og Fly	4	63 913 185	57 128 619
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	13 965 141	12 669 574
Anlegg under utførelse	4	52 134	34 647
Infrastruktureiendeler	4	5 174	5 667
Sum varige driftsmidler		88 303 246	80 583 959
III Finansielle anleggsmidler			
Andre langsiktige fordringer	19	3 864	4 376
Sum finansielle anleggsmidler		3 864	4 376
Sum anleggsmidler		93 605 038	85 411 494
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	10	39 269 902	36 175 346
Sum beholdninger		39 269 902	36 175 346
II Fordringer			
Kundefordringer	11	259 362	301 278
Opptjente, ikke fakturerte inntekter		80 099	138 424
Andre fordringer	12	6 823 288	4 808 902
Sum fordringer		7 162 749	5 248 604
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter og lignende	13	29 578	38 825
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		29 578	38 825
Sum omløpsmidler		46 462 229	41 462 775
Sum eiendeler		140 067 267	126 874 270

BALANSE FOR FORSVARET, STATENS KAPITAL OG GJELD

<i>Tall i tusen kroner</i>	Note	31.12.2025	31.12.2024
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
II Avregnet med statskassen			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	130 901 526	118 945 539
Sum avregninger og finansiering av beholdninger		130 901 526	118 945 539
Sum statens kapital		130 901 526	118 945 539
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	18	10 000	0
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		10 000	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	14	1 045 524	923 357
Sum annen langsiktig gjeld		1 045 524	923 357
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		1 104 038	1 073 316
Skyldig skattetrekk og andre trekk	15	1 125 073	854 102
Skyldige offentlige avgifter	16	620 822	746 792
Avsatte feriepenger		1 963 267	1 719 915
Mottatt forskuddsbetaling		148 243	263 160
Annen kortsiktig gjeld	17,18	3 104 775	2 348 090
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning fra staten	9	44 000	0
Sum kortsiktig gjeld		8 110 218	7 005 374
Sum gjeld		9 165 742	7 928 731
Sum statens kapital og gjeld		140 067 267	126 874 270

REGNSKAPSPRINSIPPER

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS), og ordinær rapportering etter kontantprinsippet.

Forsvaret har fått unntak fra SRS 17 *Anleggsmidler*, punkt 4, for å benytte en beløpsgrense på 100 000 kroner i stedet for 50 000 kroner ved balanseføring av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

TRANSAKSJONSBASERTE INNTEKTER

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet hvor overføring av risiko og kontroll er overført til kjøper. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

INNTEKTER FRA BEVILGNINGER OG INNTEKT FRA TILSKUDD OG OVERFØRINGER

Inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Forsvaret har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til Forsvaret. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

KOSTNADER

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt.

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning og inntekt fra tilskudd og overføringer, kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbruket.

PENSJONER

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Forsvaret resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen for statlige virksomheter. Fra 1. januar 2022 betaler Forsvaret en virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiverandel som del av pensjonspremien. At premien er virksomhetsspesifikk, betyr at den beregnes ut fra den enkelte virksomhets forhold, ikke for grupper av virksomheter samlet. At den er hendelsesbasert, betyr at den tar hensyn til de faktiske hendelser i medlemsbestanden i virksomheten, slik at premiereserven er ajour i forhold til medlemmets opptjening. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

LEIEAVTALER

Forsvaret benytter forenklet metode for klassifisering av leieavtaler, jf. SRS 13 punkt 7. Alle Forsvarets leieavtaler klassifiseres som operasjonelle.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 100 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper. Dette gjelder også håndvåpen og kjøretøy.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

For overføringer av varige driftsmidler fra Forsvarsmateriell og Forsvarsbygg vises det til avsnitt under Transaksjoner med nærstående parter.

For regnskapsmessig behandling av gjenvinnbare reservedeler med verdi under 1 mill. kroner henvises til regnskapsprinsippet om beholdning av varer og driftsmateriell.

DEKOMPONERING

Prinsippet for dekomponering følger av SRS 17 punkt 26-28. Dekomponering skal vurderes for store anleggsmidler som består av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid. Hver del av driftsmidlet, med en anskaffelseskost som er vesentlig i forhold til den totale anskaffelseskosten, skal balanseføres separat. Deler som antas å ha lik utnyttbar levetid kan slås sammen. Forsvaret definerer store anleggsmidler på følgende måte: Anleggsmiddelet må ha en anskaffelsesverdi på over 300 mill. kr, anleggsmiddelet må bestå av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid, og komponentene må ha en verdi på mer enn 20 prosent av den totale anskaffelsen. Anlegget skal dekomponeres dersom alle kriteriene er oppfylt.

EGENUTVIKLET PROGRAMVARE

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte knytte til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare er kostnadsført.

FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Finansielle anleggsmidler verdsettes til anskaffelseskost fratrukket forventede tap.

KLASSIFISERING OG VURDERING AV OMLØPSMIDLER OG KORTSIKTIG GJELD

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler eller langsiktig gjeld.

Omløpsmidler, utover varer og driftsmateriell, vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

BEHOLDNING AV VARER OG DRIFTSMATERIELL

Beholdninger omfatter varer for salg og driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av Forsvarets offentlige tjenesteyting.

Forsvarets beholdninger består i hovedsak av driftsmateriell. Beholdningene blir verdsatt til anskaffelseskost etter metoden for veid gjennomsnittspris.

Beholdninger av varer og driftsmateriell kostnadsføres gjennom avgangsføring fra lager, gjennom enten forbruk, kassasjon eller avhending. Beholdninger som er kassable, beholdninger på artikler som er under utfasing eller ferdig utfaset, defineres som ukurante. Reparerbare beholdninger defineres som delvis ukurante gjennom en sjablonmessig tilnærming. Forsvarets avsetning for ukurans i balansen tilsvarer bokført verdi av ukurante beholdninger.

Forsvaret har et betydelig omfang av reservedeler, eksempelvis motorer og girkasser. DFØ har i forbindelse med åpningsbalansen og i løpende drift godkjent at reservedeler i Forsvaret klassifiseres som omløpsmidler innenfor rammen av SRS 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell, når praktiske forhold tilsier dette.

Forsvaret har valgt å aktivere gjenvinnbare reservedeler som anleggsmidler når disse har en kostpris på over en million kroner. Tilsvarende er gjenvinnbare reservedeler med en kostpris under en mill. kroner klassifisert som varer og driftsmateriell. Av praktiske årsaker er det hensiktsmessig med klassifisering som omløpsmidler av gjenvinnbare reservedeler. Dette er reservedeler som blir brukt til vedlikehold av anleggsmidler og dermed opprettholde disse delene verdien på anleggsmidlet. Gjenvinnbare reservedeler blir reparert etter bruk om nødvendig. Det er således rotasjon på gjenvinnbare reservedeler hvor delene normalt inngår i et anleggsmiddel. Hovedvekten av gjenvinnbare reservedeler har en anskaffelsesverdi under en mill. kroner.

Forsvaret anskaffer beholdninger av varer og driftsmateriell til bruk i beredskap og for bruk i løpende drift. Dette innebærer at mange av beholdningen blir lagerført over flere år og således har en art av langsiktig eiendeler (over et års levetid). Disse beholdningen er valgt klassifisert som kortsiktig, da de er klassifisert til å utgjøre en integrert del av Forsvarets offentlig tjenesteyting. Det er produksjonsmaterieil til bruk i løpende utføring av oppdraget. Det vises til SRS 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell punkt 4.

KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

Overføringer av anleggsmidler og beholdninger til Forsvaret fra Forsvarsmateriell og Forsvarsbygg

Overføringer mellom etatene gjøres uten økonomisk vederlag. Anskaffelseskost ved balanseføring hos Forsvaret er den samme som avgivende parts anskaffelseskost. Forsvaret legger til grunn at denne verdien tilsvarer markedsverdi.

Overføring av anleggsmidler og beholdninger i forbindelse med utfasing

Før overføring nedskrives normalt beholdningene av varer og driftsmateriell og anleggsmidler til kroner 0,-, som normalt er markedsverdien ved tidspunktet for utfasing til Forsvarsmateriell. Dersom det eksisterer en markedsverdi ved avhending, skal det vurderes individuelt om denne skal benyttes. Overføringen mellom etatene ved utfasing gjøres uten økonomisk vederlag.

Etterretningstjenesten

Etterretningstjenesten er en virksomhet med spesielle krav til skjerming. Forvaltningen følger derfor eget regelverk med hjemmel fra Stortinget. Regnskapet til Etterretningstjenesten er innarbeidet i Forsvarets regnskap på overordnet nivå.

VALUTA

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert til kursen ved regnskapsårets slutt. Her er Norges Banks spotkurs per 31.12.25 lagt til grunn.

Transaksjoner i utenlandsk valuta verdsettes til valutakursen på transaksjonstidspunktet. Forsvaret har i 2025 endret tolkning av transaksjonstidspunkt fra tidspunkt for fakturamottak til tidspunkt for tjeneste- og varemottak. Om vederlaget for transaksjonen skjer ved utbetaling på forskudd verdsettes transaksjonen til valutakursen på tjeneste- og varemottakstidspunktet. Utestående forskudd for varer og tjenester er vurdert etter laveste verdis prinsipp. Denne valutabehandling anses å være i tråd med de statlige regnskapsstandardene og er avklart med DFØ.

AVSETNING FOR USIKRE FORPLIKTELSER

Forsvaret vurderer om forpliktelser skal avsettes i regnskapet i henhold til SRS 19 *Usikre forpliktelser og betingede eiendeler*. Ved sannsynlighetsovervekt avsetter Forsvaret for forpliktelsen dersom den kan estimeres pålitelig. Forsvaret har i 2025 endret hvordan usikre forpliktelser knyttet til oppryddings- og fjerningsutgifter skal regnskapsføres. Forsvaret skal gjøre nødvendig avsetninger i henhold til SRS 19 om usikre forpliktelser og betingede eiendeler knyttet til oppryddings- og fjerningsutgifter. Forsvaret benytter metode for oppbygning av avsetning for oppryddings- og fjerningsutgifter ved gradvis resultatføring av forpliktelsen i takt med aktivitet som forårsaker forpliktelsen eller driftsmiddelets utnyttbare levetid. Det vises til note 18 for ytterligere informasjon.

STATENS KAPITAL

Statens kapital utgjør nettobeløpet av Forsvarets eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Forsvaret presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

INNKREVNINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN

Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter periodisert prinsipp.

TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten presenteres etter periodisert prinsipp.

STATLIGE RAMMEBETINGELSER

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Forsvaret tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For Forsvaret nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Nettoføringsordningen

Nettoføringsordningen er en administrativ ordning innenfor statsforvaltningen og ikke en del av merverdiavgiftssystemet. Formålet er mer effektiv ressursbruk, ved at merverdiavgift ikke er til hinder for at billigste alternativ velges.

NOTE 1: DRIFTSINNETEKTER

<i>Tall i tusen kroner</i>	2025	2024
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning fra overordnet departement*	67 748 577	54 043 884
Sum inntekt fra bevilgninger	67 748 577	54 043 884
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra NATO	119 478	62 067
Tilskudd fra Norges forskningsråd	1 071	2 873
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	40 752	13 374
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	0	140
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	59	495
Tilskudd fra FN	-501	0
Andre tilskudd og overføringer	471	3 265
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	161 331	82 215
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekter	2 619 489	2 111 081
Leieinntekt	163 922	233 048
Sum salgs- og leieinntekter	2 783 411	2 344 129
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang anleggsmidler	586	62
Royalties	31	50
Andre driftsinntekter	43 121	13 697
Sum andre driftsinntekter	43 738	13 810
Opptjente ikke fakturerte inntekter		
Avsetning for ikke fakturerte inntekter	-62 130	86 776
Sum opptjente ikke fakturert inntekt	-62 130	86 776
Sum driftsinntekter	70 674 927	56 570 813

* Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.

NOTE 2: LØNSKOSTNADER

Tall i tusen kroner	2025	2024*
Lønn fast ansatte	11 903 151	10 780 139
Feriepenger	1 994 979	1 804 733
Variable tillegg	4 629 426	4 098 696
Overtid	315 356	417 765
Bonusavtaler	357 279	210 581
Avgang stimulerende tiltak	-3 534	-7 526
Arbeidsgiveravgift	2 363 317	2 194 807
Pensjonskostnader**	2 347 189	1 919 119
Sykepenger, refusjoner og tilskudd (-)	-440 390	-440 388
Godtgjørelse til vernepliktige	1 622 601	1 556 010
Andre ytelser	913 092	764 368
Lønn balanseført ved egenutvikling av anleggsmidler (-)***	-416	-448
Sum lønnskostnader	26 002 050	23 297 854

Ansatte og årsverk	2025	2024
Antall ansatte****	19 510	18 669
Antall avtalte årsverk*****	18 312	17 468
Antall utførte årsverk*****	24 281	23 083

Lønn til virksomhetsleder

Tall i kroner	2025	2024
Lønn og annen godtgjørelse, Eirik Kristoffersen	2 301 792	2 144 362

Forsvarssjef Eirik Kristoffersen er tilknyttet statens pensjonskasse på lik linje med øvrige ansatte i Forsvaret. Han er tilknyttet pensjonsordningen med mulighet til å fratre med reglene for tidligpensjon (særalderspensjon). Etter at kravene til å fratre stilling for ansatte på tidligpensjonsordning ble fjernet i 2025, kan forsvarssjefen inneha stillingen som forsvarssjef til fylte 72 år. Det vurderes om stilling skal omgjøres til åremålsstilling. Forsvarssjefen har samme rettigheter som alle ansatte i staten, og det er ikke avtalt noen særavtaler knyttet til lønn og andre forhold dersom han fratrer stillingen som forsvarssjef.

Forsvarssjefen disponerer en embetsbolig på Akershus festning. Han har boplikt i embetsboligen i embetsperioden. I boligen er det også representasjonslokaler. Han eier selv en egen privat bolig i Norge. Han betaler husleie for embetsboligen på Akershus festning og mottar en husleiekompensasjon for husleien. Husleieforholdet er innrapportert til skattemyndighetene etter gjeldene regler i Forsvaret.

* Enkelte poster er omklassifisert på notelinjen i forhold til avlagt årsregnskap for 2024. Tallene for 2024 er derfor ikke sammenlignbare med årsrapporten for 2024.

** Pensjonskostnaden i 2025 er basert på et estimat for pensjonspremien beregnet av SPK og egen vurdering, og ikke faktisk fakturert pensjonspremie. Dette skyldes at lønnsoppgjøret i staten for organiserte i LO for 2025 ikke var ferdigstilt før i slutten av november 2025. SPK har ikke fakturert Forsvaret for pensjonspremie for 2025 knyttet til lønnsoppgjøret for LO medlemmer. Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2025 23,74 prosent på ansatte med særalder og 10,61 prosent på øvrige ansatte. For regnskapsåret 2024 utgjorde premiesatsen samme som i 2025. Se også omtale av regnskapsføring av pensjoner i prinsippnoten.

***Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

**** Antall ansatte viser gjennomsnittlig antall ansatte som genererer årsverk-forbruk i Forsvaret pr år. Det tar ikke høyde for ansettelsesperiode.

***** Antall avtalt årsverk er beregnet med utgangspunkt i antall ansatte justert for tilsetningsperiode og stillingsprosent.

***** For antall utførte årsverk er mertid som overtid, vakt, øving, seilingsdøgn etc., samt fravær inklusiv avspasering etter opparbeidet mertid tatt med i beregningen

Tallene er ikke sammenlignbare med SSB sine tall på grunn av at A-meldingen inneholder alle som har et arbeidsforhold, uavhengig av om de har mottatt en ytelse eller ikke, og i tillegg alle som har mottatt en ytelse i perioden uten at de nødvendigvis har et arbeidsforhold. Forsvarets tall er basert på de personellkategoriene som har et arbeidsforhold som faller inn under ansatte som skal telle årsverk iht PM 2019-13 og definisjon på avtalte og utførte årsverk.

AA-registerets tall er derfor ikke direkte sammenlignbare med Forsvarets sine tall på antall ansatte og årsverk, fordi AA-registeret inneholder personellkategorier som eksempelvis områdesjef i HV, personell på beredskapskontrakter, personell på repetisjonstrening/HV-øvelse, vernepliktige akademikere, elever ved befals- og krigsskoleutdanning, lærlinger etc.

NOTE 3: IMMATERIELLE EIENDELER

	Programvare og lignende rettigheter	Andre rettigheter **	Sum immateriell. eiendeler
<i>Tall i tusen kroner</i>			
Anskaffelseskost 01.01.2025	1 431 515	5 215 949	6 647 465
Tilgang i 2025	0	0	0
Avgang anskaffelseskost i 2025 (-)	0	0	0
Tilgang overførte anleggsmidler fra Forsvarsmateriell i 2025*	404 213	282 385	686 598
Anskaffelseskost 31.12.2025	1 835 728	5 498 334	7 334 062
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2025	0	0	0
Nedskrivninger i 2025	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2025	1 032 834	791 471	1 824 305
Ordinære avskrivninger i 2025	137 206	74 623	211 828
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2025 (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2025	665 688	4 632 240	5 297 928
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	5 år / lineært	

*) Oversikt over overførte materiell fra Forsvarsmateriell	
Overføring forskudd reservedelspakker F-35	327 875
Overføring programvare og andre IKT løsninger	404 213
Tilgang overførte anleggsmidler fra Forsvarsmateriell	732 087
Endring avsetninger	-45 490
Overført med avsetninger fra Forsvarsmateriell	686 598

Forsvarsmateriell har fått innvilget unntak fra kravene i SRS 3 Prinsippendringer, estimatendring og korrigerende av feil, pkt. 16 – 18, samt SRS 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell pkt. 6. Forsvarsmateriell har ikke lagt til arbeidstimer for innkjøpt materiell i perioden 2016 til og med 2019. Grunnet nevnte unntak vil dette heller ikke bli gjort. Manglende registrering av arbeidstimer på investeringene har medført at Forsvaret har aktivert verdien av enkelte anleggsmidler for lavt i balanse. Det har igjen resultert i at Forsvaret har for lave avskrivninger på de samme anleggsmidlene i tilhørende periode.

**Andre rettigheter

I gruppen andre rettigheter inngår blant annet rettigheten til reservedeler for F-35. Avskrivning for denne rettigheten vil starte når partnerskapene for F-35 vedtar en nedtrapping av beholdningen av reservedeler. Dette forventes i slutten av våpensystemets levetid. Bokført verdi på reservedelspakkene er 3.040 mill. kroner.

NOTE 4: VARIGE DRIFTSMIDLER

Tall i tusen kr.	Tomter bygning og annen fast eiendom	Anlegg under utførelse	Maskiner og transportmidler	Fartøy og Fly	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende**	Infrastruktur-eiendeler	Sum varige driftsmidler
Anskaffelseskost 01.01.2025	255 431	34 647	26 200 842	136 092 474	41 580 740	9 856	204 173 990
Tilgang i 2025	0	17 487	173 223	37 316	596 687	0	824 712
Avgang anskaffelseskost i 2025 (-)	0	0	-112 610	-5 518 071	-119 539	0	-5 750 220
Tilgang overførte anleggsmidler fra Forsvarsmateriell 2025*	0	0	318 681	10 610 355	2 693 110	0	13 622 146
Tilgang overførte anleggsmidler fra andre etater 2025**	0	0	0	0	6 389	0	6 389
Anskaffelseskost 31.12.2025	255 431	52 134	26 580 136	141 222 074	44 757 388	9 856	212 877 018
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2025	0	0	68	1 956 479	339 373	0	2 295 920
Nedskrivninger i 2025	0	0	4 361	612 694	81 361	0	698 416
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2025	8 498	0	15 702 254	77 007 377	28 580 882	4 189	121 303 199
Ordinære avskrivninger i 2025	21 870	0	843 021	3 246 293	1 905 269	493	6 016 946
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2025 (-)	0	0	-112 117	-5 513 953	-114 639	0	-5 740 710
Balansført verdi 31.12.2025	225 063	52 134	10 142 549	63 913 185	13 965 141	5 174	88 303 246
Avskrivningssatser (levetider)	10-50 år lineært	10-30 år lineært	10-40 år lineært	5-40 år lineært	20 år lineært	20 år lineært	

Dekomponering blir vurdert i henhold til fastlagt presisering av statlig regnskapsstandard 17 (SRS 17). Jf. SRS 17 skal dekomponering vurderes for store anleggsmidler som består av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid.

Forsvaret har valgt å definere store anleggsmidler på følgende måte:

- Anleggsmiddelet må ha en anskaffelsesverdi på over 300 mill. kroner.
- Anleggsmiddelet må bestå av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid.
- Komponentene må ha en verdi på mer enn 20 prosent av den totale anskaffelsen.

Anlegget skal dekomponeres dersom alle kriteriene er oppfylt. Se for øvrig note 10 knyttet til avgrensing mellom anleggsmidler og beholdninger av varer og driftsmateriell.

Nedskrivning i 2025

Det er nedskrevet anlegg i forbindelse med avhending for 26,5 mill. kroner. Det er nedskrevet reservedeler tilhørende NH 90 for 439,7 mill. kroner. Det er nedskrevet verdier tilhørende kystvakt fartøyer i Nordkapp klassen for 154,2 mill. kroner. Ved etter aktivering av anleggsmidler fra tidligere år blir avskrivninger som gjelder tidligere år bokført som nedskrivning i anleggsregnskapet. For 2025 utgjør dette 78,0 mill. kroner.

*) Oversikt over overførte materiell fra Forsvarsmateriell	
F-35 kampfly	10 173 353
Effektivisering og levetidsforlengelse Forsvarets sikre plattform	102 160
Materiell og reservedeler til P8 Poseidon	154 120
Komplementering av moderne håndvåpen	184 055
Artillerisystemer	804 665
Oppgradering av SISAM	253 038

Andre overføringer	2 933 495
Tilgang overførte anleggsmidler fra Forsvarsmateriell	14 604 886
Endring avsetninger	-982 740
Overført med avsetninger fra Forsvarsmateriell	13 622 146

**) Oversikt over overførte materiell fra andre etater	
Overført fra Justis- og beredskapsdepartementet	6 389
Tilgang overførte anleggsmidler fra andre etater	6 389
Endring avsetninger	0
Overført med avsetninger fra andre etater	6 389

Forsvarsmateriell har fått innvilget unntak fra kravene i SRS 3 Prinsippendringer, estimatendring og korrigerende av feil, pkt. 16 – 18, samt SRS 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell pkt. 6. Forsvarsmateriell har ikke lagt til arbeidstimer for innkjøpt materiell i perioden 2016 til og med 2019. Grunnet nevnte unntak vil dette heller ikke bli gjort. Manglende registrering av arbeidstimer på investeringene har medført at Forsvaret har aktivert verdien av enkelte anleggsmidler for lavt i balanse. Det har igjen resultert i at Forsvaret har for lave avskrivninger på de samme anleggsmidlene i tilhørende periode.

** Notelinjen inkluderer våpensystem og ammunisjon.

NOTE 5: ANDRE DRIFTSKOSTNADER

<i>Tall i tusen kroner</i>	2025	2024
Husleie, vedlikehold, drift og forvaltning	2 952 533	2 417 046
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	148 473	174 005
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	1 589 852	1 698 102
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 354 218	1 178 727
Mindre utstyrsanskaffelser	483 245	330 412
Teknisk materiell	1 770 859	1 813 660
Forbruksmateriell	709 504	725 800
Ammunisjon	840 969	606 809
Proviant	781 306	706 777
Arbeidsklær	327 628	256 527
Drivstoff	928 265	902 660
Donasjoner*	7 641 026	1 391 142
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	2 603 716	2 046 578
Kjøp av konsulent tjenester**	601 650	624 634
Kjøp av andre fremmede tjenester	4 622 655	2 021 376
Vedlikeholdsavtaler	1 763 475	1 800 184
Reiser og diett	1 666 578	1 447 663
Tap og lignende	-31 283	32 890
Erstatninger og skader	18 274	56 627
E-Tjenesten	4 435 992	5 156 528
Avsetning usikre forpliktelser	37 000	0
Øvrige driftskostnader	1 842 293	1 072 057
Sum andre driftskostnader	37 088 229	26 460 204

*Klassifisering av donasjoner er endret fra varekostnad til andre driftskostnader i årsregnskapet for 2025. Sammenligningstall for 2024 utgjør 1 391 millioner og er omklassifisert tilsvarende. Årsaken til omklassifiseringen er at det vurderes mer naturlig for Forsvaret å anse donasjon som en driftskostnad.

** Spesifikasjon av konsulenttenester	2025	2024
Konsulenttenester innen økonomi, revisjon og juss	3 723	12 194
Konsulenttenester til utvikling av programvare, IKT-løsninger mv.	358 337	382 139
Konsulenttenester til utvikling av organisasjonsutvikling, kommunikasjonsrådgivere	47 577	46 820
Andre konsulenttenester	192 013	183 481
Sum	601 650	624 634

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler					
Gjenværende varighet	Type eiendel				
	Programvare og lignende rettigheter	Tomter, bygninger og annen fast eiendom*	Fartøy og fly	Maskiner og transportmidler	Sum
<i>tall i tusen kroner</i>					
Varighet inntil 1 år				37 369	37 369
Varighet 1-5 år	355 737		337 290	55 452	748 478
Varighet over 5 år		2 074 383			2 074 383
Kostnadsført leiebetaling for perioden	355 737	2 074 383	337 290	92 820	2 860 230

* Kostnaden gjelder leieavtaler med Forsvarsbygg. Disse er uten fastsatt varighet og følger gitte retningslinjer ved oppsigelse. De er dermed plassert i kategorien for varighet over 5 år. I tillegg har Forsvaret om lag om lag 867,7 mill. kroner i leiekostnader. Dette gjelder i stor grad leie av enkelt boliger med løpende avtaler der bindingstiden kan ha utløpt. Refusjon til ansatte som har krav på fri bolig i utlandet er også bokført som leiekostnad. Dette er holdt utenfor tabellen.

NOTE 6: FINANSINTEKTER OG FINANSKOSTNADER

<i>Tall i tusen kroner</i>	2025	2024
Finansinntekter		
Valutagevinst (agio)	204 010	79 549
Sum finansinntekter	204 010	79 549
Finanskostnader		
Rentekostnad	5 823	6 250
Valutatap (disagio)	173 890	83 798
Annen finanskostnad	850	634
Sum finanskostnader	180 563	90 681

NOTE 7: SAMMENHENG MELLOM AVREGNET MED STATSKASSEN OG MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

A) Avregnet med statskassen			
<i>Tall i tusen kroner</i>	31.12.2025	31.12.2024	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	5 297 928	4 823 159	474 769
Varige driftsmidler	88 303 246	80 583 959	7 719 287
Sum	93 601 175	85 407 119	8 194 056
Finansielle anleggsmidler			
Andre Langsiktige fordringer	3 864	4 376	-512
Sum	3 864	4 376	-512
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	39 269 902	36 175 346	3 094 556
Kundefordringer	259 362	301 278	-41 916
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	80 099	138 424	-58 326
Andre fordringer	6 823 288	4 808 902	2 014 386
Bankinnskudd, kontanter og lignende	29 578	38 825	-9 247
Sum	46 462 229	41 462 775	4 999 454
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	10 000	0	10 000
Øvrig langsiktig gjeld	1 045 524	923 357	122 167
Sum	1 055 524	923 357	132 167
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	1 104 038	1 073 316	30 722
Skyldig skattetrekk	1 125 073	854 102	270 971
Skyldige offentlige avgifter	620 822	746 792	-125 970
Avsatte feriepenger	1 963 267	1 719 915	243 353
Mottatt forskuddsbetaling	148 243	263 160	-114 918
Annen kortsiktig gjeld	3 104 775	2 348 090	756 685
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning fra staten	44 000	0	44 000
Sum	8 110 218	7 005 374	1 104 843
Avregnet med statskassen	130 901 526	118 945 539	11 955 987

Endret i avregning med statskassen	
Konsernkontoer i Norges bank	
Konsernkonto utbetaling	-69 844 567
Konsernkonto innbetaling	5 097 787
Netto trekk konsernkonto	-64 746 779
Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomhetens drift (er gjennomstrømningsposter)	
- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer (1997)	-22 014
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer (1998)	1 109 919
Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen	
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	67 748 577
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-2 641 071

+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	3 330 274
- Avregning mellom Forsvaret og andre etater (underkonto 1994)	-1 293
Andre avstemmingsposter	
- Avregning mellom Forsvaret og Forsvarsmateriell (underkonto 1995)	-16 751 120
Korrigerings av avsetning for feriepenger	17 520
Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto	-11 955 987
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen	-11 955 987

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2025	31.12.2025	
<i>Tall i tusen kroner</i>	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	5 297 928	0	5 297 928
Varige driftsmidler	88 303 246	0	88 303 246
Sum	93 601 175	0	93 601 175
Fordringer finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer finansielle anleggsmidler	3 864	0	3 864
Sum	3 864	0	3 864
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	39 269 902	0	39 269 902
Kundefordringer	259 362	0	259 362
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	80 099	0	80 099
Andre fordringer	6 823 288	26 922	6 796 367
Bankinnskudd, kontanter og lignende	29 578	29 356	221
Sum omløpsmidler	46 462 229	56 278	46 405 951
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	10 000		10 000
Øvrig langsiktig gjeld	1 045 524	0	1 045 524
Sum langsiktig forpliktelser og gjeld	1 055 524	0	1 055 524
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld*	1 104 038	0	1 104 038
Skyldig skattetrekk	1 125 073	1 125 080	-7
Skyldige offentlige avgifter	620 822	138 053	482 769
Avsatt pensjonspremie til statens pensjonskasse*	0	641 497	-641 497
Avsatte feriepenger	1 963 267	0	1 963 267
Mottatt forskuddsbetaling	148 243	148 243	0
Annen kortsiktig gjeld	3 104 775	227	3 104 547
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning fra staten	44 000	0	44 000
Sum kortsiktig gjeld	8 110 218	2 053 100	6 057 118
Sum	130 901 526	-1 996 822	132 898 347

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av Forsvarets netto omløpsmidler. Netto omløpsmidler består av kortsiktige eiendeler som beholdninger og kundefordringer, redusert for kortsiktig gjeld som leverandørgjeld og skyldige skatter og avgifter. Dersom Forsvaret har finansielle anleggsmidler eller langsiktige forpliktelser inngår disse i beregningen av avregnet med statskassen.

* Avsetning til pensjonspremie inngår i leverandørgjeld i virksomhetsregnskapet.

NOTE 8: INNKREVINGSVIRKSOMHET OG ANDRE OVERFØRINGER TIL STATEN

<i>Tall i tusen kroner</i>	31.12.2025	31.12.2024
Renteinntekter*	13 686	28 147
Bøter	505	639
Andre inntekter	7 823	9 694
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	22 014	38 481

* Renteinntekter er i sin helhet knyttet til forskuddsbetalinger innenfor Foreign Military Sales (FMS ordningen). Renter er fordelt mellom Forsvaret og Forsvarsmateriell i henhold til eierskapet til de respektive prosjektene.

Fordringer vedr. innkrevingsvirksomhet og andre overføringer

<i>Tall i tusen kroner</i>	31.12.2025	31.12.2024
Fordringer til pålydende	2	1 950
Sum fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre fordringer til staten	2	1950

NOTE 9: TILSKUDDSFORVALTNING OG ANDRE OVERFØRINGER FRA STATEN

<i>Tall i tusen kroner</i>	2025	2024
Tilskudd til finansielle foretak	139 299	122 706
Tilskudd til ideelle organisasjoner	35 287	33 320
Tilskudd til utlandet	935 333	27 418
Sum andre overføringer fra staten	1 109 919	183 444

Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

Forsvaret gjør avsetninger for kostnader og bokfører inngående fakturaer knyttet til tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten som ikke er utbetalt pr. 31.12. Disse avsetningene og fakturaer inngår i Forsvarets kortsiktige gjeld, enten som leverandørgjeld eller annen kortsiktig gjeld. På grunn av disse avsetningen avviker regnskapet fra artskontorrapporteringen. Ny gjeld knyttet til knyttet til tilskuddsforvaltning er pr. 31.12. 2025 på 44 mill. kroner. Denne gjelden er flyttet fra regnskapslinjen Leverandørgjeld til Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning fra staten.

NOTE 10: BEHOLDNINGER AV VARER OG DRIFTSMATERIELL

Tall i tusen kroner	Brutto bokført verdi		Ukurans		Netto bokført verdi	
	31.12.2025	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2024	31.12.2025	31.12.2024
Proviant	50 485	51 836	-36	-108	50 449	51 728
Teknisk materiell	18 658 033	18 287 952	-1 384 331	-1 349 834	17 273 702	16 938 118
Sanitetsforbruksmateriell	436 005	419 308	-25 563	-14 877	410 441	404 432
Forbruksmateriell	2 731 663	2 664 366	-116 076	-100 385	2 615 587	2 563 981
Datamaskiner og servere	49 489	43 423	-552	-198	48 937	43 225
Arbeidsklær, utrustning	5 887 235	5 276 688	-318 892	-360 519	5 568 343	4 916 169
Verktøy o.l.	1 521 097	1 452 562	-79 479	-78 472	1 441 618	1 374 090
Ammunisjon	12 574 912	11 243 252	-1 427 455	-1 478 072	11 147 458	9 765 180
Drivstoff	666 790	674 010	-304	0	666 486	674 010
Andre beholdninger og avsetninger*	46 881	-555 586	0	0	46 881	-555 586
Sum beholdninger av varer og driftsmateriell	42 622 589	39 557 811	-3 352 687	-3 382 465	39 269 902	36 175 346

Forsvaret har et betydelig omfang av reservedeler, eksempelvis motorer og girkasser. DFØ har i forbindelse med åpningsbalansen godkjent at reservedeler i Forsvaret klassifiseres som omløpsmidler innenfor rammen av SRS 12. Beholdninger av varer og driftsmateriell, når praktiske forhold tilsier dette.

Forsvaret har på bakgrunn av denne dialogen med DFØ og interne vurderinger knyttet til økonomi og logistikk, valgt å aktivere gjenvinnbare reservedeler med en kostpris over en mill. kroner som anleggsmidler. Gjenvinnbare reservedeler med en kostpris under en mill. kroner er klassifisert som varer og driftsmateriell.

Personlig bekledning og utrustning (PBU) er utstyr som personellet er utrustet med for å utføre gjøremål. Forventet levetid på dette materiellet varierer siden det er en sammensetning av forbruksartikler og returpliktig materiell. Returpliktig PBU forventes å være gjenbrukbart ut over ett år. Forsvaret har valgt å klassifisere all PBU som omløpsmidler, uavhengig av forventet levetid.

For skille mellom kortsiktige og langsiktige beholdninger vises til prinsippnoten. Forsvaret har klassifisert alle beholdninger av varer og driftsmateriell som kortsiktig siden de inngår som en integrert del for utføring av Forsvarets oppdrag i henhold til SRS 12.

* Negativ verdi for notelinjen andre beholdninger skyldes i hovedsak to forhold:

1. Beholdning er redusert for prosjektbeholdning som tilhører Forsvarsmateriell, men som ligger på Forsvarets lager
2. Det er gjort en avsetning på anlegg for lagerført materiell knyttet til tekniske plasser i Forsvaret. En teknisk plass kan være et serverrom. Avsetningen reduserer lagerbeholdningen.

NOTE 11: KUNDEFORDRINGER

Tall i tusen kroner	31.12.2025	31.12.2024
Kundefordringer til pålydende	264 288	338 182
Avsatt til forventet tap (-)	-4 925	-36 904
Sum kundefordringer	259 362	301 278

NOTE 12: ANDRE FORDRINGER

Tall i tusen kroner	31.12.2025	31.12.2024
Forskuddsbetalt lønn	5 474	4 246
Reiseforskudd	8 849	11 039
Personallån***	62 342	63 317
Andre fordringer på ansatte	8 108	8 136
Mellomværende med NAV (-)	22 553	48 283
Forskuddsbetalte kostnader	721 326	445 749
Mellomværende med E-tjenesten (-)	51 973	14 671
Forskudd til FMS og NSPA* og **	3 504 247	2 543 285
Andre forskudd	1 282 870	1 068 085
Vedlikehold F-35*	1 103 615	582 017
Refusjon mva. og avgifter	60 256	27 923
Andre fordringer	-2 342	-2 496
Avsetning til tap på krav (-)	-5 982	-5 353
Sum andre kortsiktige fordringer	6 823 288	4 808 902

* Romertallsvedtak IX *Tidspunkt for belastning av utgiftsbevilgninger*: «Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2024 kan belaste utgiftsbevilgninger for bestillinger gjennom NSPA (*NATO Support and Procurement Agency*), andre internasjonale organisasjoner eller andre lands myndigheter fra det tidspunkt materiell blir bestilt, selv om levering først skjer senere i budsjettåret eller i et etterfølgende budsjettår».

Det er bokført et estimat knyttet til manglende varemottak på leveranser på forskudd til leverandører. Det er hovedsakelig knyttet til beholdninger av varer og driftsmateriell og andre driftskostnader. Deler av forskudd er innestående på bankkonto i USA. Det er en kreditt risiko knyttet til disse forskuddene. Forsvarets vurdering er at denne risikoen er minimal, og det er ikke gjort avsetning for tap på forskuddene.

** På betalte forskudd til leverandører er det for enkelte prosjekter leveringstid over flere år. Dette innebærer at en andel av fordringen burde vært klassifisert som langsiktig fordring. Det er imidlertid vanskelig å skille mellom langsiktige (over 1 års løpetid) og kortsiktige forskuddsbetalinger. Posten er derfor i sin helhet klassifisert som kortsiktig.

*** Forsvaret har en ordning med lån til ansatte. En del av disse lånene har en løpetid over 1 år og skulle således vært klassifisert som langsiktig fordring. Det er vanskelig å skille mellom langsiktige og kortsiktige lån. Postene er derfor i sin helhet klassifisert som kortsiktig.

NOTE 13: BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

Tall i tusen kroner	31.12.2025	31.12.2024
Bankinnskudd utenlandsk valuta	28 867	37 738
Øvrige bankkontoer	672	1 028
Kontantbeholdninger	39	59
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	29 578	38 825

NOTE 14: ØVRIG LANGSIKTIG GJELD

<i>Tall i tusen kroner</i>	31.12.2025	31.12.2024
Avsetning bonus T-35*	1 023 470	892 842
Sluttpakker	22 054	30 514
Sum øvrig langsiktig gjeld	1 045 524	923 357

*) Annen langsiktig gjeld omfatter sluttavtaler for personell som er tilsatt på T35-vilkår og er en avsetning knyttet til bonusordning for militært personell. Beløpene inkluderer beregnet arbeidsgiveravgift. Neste års utbetaling av bonus på T35 er klassifisert som kortsiktig gjeld.

Total avsetning for T35 (ny og gammel ordning) er 1 287 mill. kroner, herav utgjør arbeidsgiveravgift 128 mill. kroner. Andelen som er klassifisert som kortsiktig gjeld utgjør 225 mill. kroner inkludert arbeidsgiveravgift.

Personell med tilsetningskontrakt med T-35 vilkår har bonusopptjening gjennom tjenestegjøring og må oppnå fastsatte milepæler for å kunne innløse bonus. Opptjente rettigheter nedjusteres i forpliktelsen basert på sannsynlighet for fratreden eller overgang til annen ansettelseskontrakt før oppnådde milepæler, og er beregnet av historiske data fra perioden 2018 til 2022. Forpliktelsen er beregnet til nåverdien av utført tjeneste omregnet til G (Folketrygdens grunnbeløp) basert på forventet sats Grunnbeløp på tidspunkt for bonusutbetaling. Til grunn for kalkulatoriske satser er Norsk Regnskapsstiftelses veiledning pensjonsforutsetninger pr 31.12.2025.

Kalkulatoriske satser brukt ved beregning av avsetningen har vært følgende:

Kalkulatoriske satser	31.12.2025	31.12.2024
Grunnbeløp (G)	130 160	124 029
Forventet økning i G	4,0 %	4,0 %
Diskonteringsrente	3,6 %	3,4 %

NOTE 15: SKYLDIG SKATTETREKK OG ANDRE TREKK

<i>Tall i tusen kroner</i>	31.12.2025	31.12.2024
Skattetrekk	1 124 332	853 540
Andre trekk	741	562
Sum skyldig skattetrekk og andre trekk	1 125 073	854 102

NOTE 16: SKYLDIGE OFFENTLIGE AVGIFTER

<i>Tall i tusen kroner</i>	31.12.2025	31.12.2024
Skyldig mva. og andre avgifter	215 223	366 464
Påløpt arbeidsgiveravgift	405 599	380 328
Sum skyldige offentlige avgifter	620 822	746 792

NOTE 17: ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Tall i tusen kroner	31.12.2025	31.12.2024
Påløpte kostnader	1 297 003	315 516
Midlertidig leverandørgjeld*	441 160	445 556
Avsetning for lønnsoppgjøret 2024	0	229 271
Skyldig lønn	1 058 733	971 995
Avsetning av forpliktelse**	27 000	0
Annen kortsiktig gjeld***	280 878	385 752
Sum annen kortsiktig gjeld	3 104 775	2 348 090

* Midlertidig leverandørgjeld

Det blir produsert en proforma inngående faktura ved registrering av varemottak der faktura ikke er mottatt fra leverandør. Dette blir bokført som midlertidig leverandørgjeld.

**Se note 18 Usikre forpliktelser og betingede eiendeler for spesifisering. Dette er kortsiktig andel avsetning.

*** Gjelder avsatt bonus T-35 og sluttavtaler, jf. Note 14 Øvrig langsiktig gjeld.

NOTE 18: USIKRE FORPLIKTELSER OG BETINGEDE EIENDELER

Tall i tusen kroner	31.12.2025	31.12.2024
Balansført forpliktelse pr 01.01.25	0	0
Ny avsetning i perioden*	37 000	0
Endring av estimat	0	0
Oppgjør som er motregnet mot en avsetning i perioden	0	0
Overførte forpliktelser til avhendingsetat	0	0
Sum balansført forpliktelse	37 000	0

Forpliktelser - beskrivelse/utløsende hendelse

Tall i tusen kroner	Estimert beløp	Antatt oppgjørstidspunkt
Pålegg om PFAS sanering på flystasjoner	37 000	2026-2029

*Kortsiktig andel utgjør 27 millioner kroner, og langsiktig andel utgjør 10 millioner kroner.

Forpliktelser til opprydding og fjerning

En avsetning for usikre forpliktelser regnskapsføres når Forsvaret har en forpliktelse (rettslig eller selvpålagt) som følge av en tidligere hendelse, der det er sannsynlig (mer sannsynlig enn ikke) at det vil skje et økonomisk oppgjør som følge av denne forpliktelsen og beløpets størrelse kan måles pålitelig.

Forsvarssektoren har i flere sammenhenger aktivitet som kan medføre en plikt til å rydde opp etter naturskade som skyldes virksomhetens drift eller medføre en plikt til å fjerne produksjonsutstyr. Forsvarssektoren er delt inn i ulike virksomheter med ulike formål. Forsvaret er etaten som hovedsakelig utfører aktivitetene som medfører oppryddings- eller fjerningsplikt. Det ble besluttet av Forsvarsdepartementet i desember 2024 at Forsvaret skal avsette for forpliktelser til opprydding og fjerning i forsvarssektoren. Ved avhending/utrangering skal forpliktelsen overføres til etaten som er ansvarlig for avhending, om avhending ikke er Forsvaret sitt ansvar. Oppstår forpliktelsen etter utrangering avsettes det ikke for den i Forsvaret.

Forsvaret har identifisert usikre forpliktelser knyttet til opprydding og fjerning som tilfredsstillende kriteriene for regnskapsføring. Forpliktelsene knytter seg til sanering av PFAS på flyplasser.

I tillegg har Forsvaret identifisert forpliktelser som forventes å påløpe i fremtiden men hvor det per balansedagen foreligger betydelig usikkerhet knyttet til både omfang og tidspunkt, slik at forpliktelsen ikke kan måles tilstrekkelig pålitelig til at vilkårene for balanseføring er oppfylt.

Forpliktelsene knytter seg til miljøsanering av skyte- og øvelsesfelt, fjerning av POL-anlegg og POL-tanker (POL står for Petroleum, Oil and Lubricants) og sanering av PFAS på flystasjoner. Basert på tilgjengelig informasjon og erfaringsgrunnlag i forsvarssektoren anslås kostnader til miljøsanering av skyte- og øvelsesfelt å være i størrelsesorden 37 millioner kroner i perioden 2026-2030. Kostnader til fjerning av POL-anlegg og POL-tanker anslås til 15,6 millioner kroner i perioden 2030-2034. Kostnader til PFAS sanering anslås å være i størrelsesorden 254 millioner kroner i perioden 2029-2031 i tillegg til regnskapsførte forpliktelser. Det understrekes av anslagene er beheftet med vesentlig usikkerhet, og faktisk utfall kan avvike både i størrelse og tidspunkt. Det er derfor ikke foretatt regnskapsmessig avsetning per balansedagen for disse forpliktelsene. Forpliktelsene vil bli regnskapsført når vilkårene for avsetning er oppfylt og et pålitelig estimat kan fastsettes.

Statens pensjonskasse – Høyesterettsdom knyttet til pensjon på variable tillegg

Høyesterett har avsagt en dom i en sak som to tidligere ansatte i Forsvaret hadde reist mot Statens Pensjonskasse (SPK). Saken dreide seg om variable tillegg skulle være pensjonsgivende. De to ansatt vant frem med sitt søksmål mot SPK. De to tidligere ansatte hadde tjenestegjort i Kystvakten. Forsvaret har i samarbeide med Forsvarsdepartementet og SPK vurdert dommen som Høyesterett har avsagt. Regjeringen har i juni 2026 konkludert at deler av variable tillegg skal være pensjonsgivende. Det er ikke avklart hvilke konsekvenser dommen og regjerings konklusjon kan ha for Forsvaret. Det er ikke mulig å beregne konsekvenser av dommen og regjerings konklusjon pålitelig, da det ikke endelig er avklart hvilke tillegg som kan bli pensjonsgivende. Det er heller ikke avklart i hvilken virksomhet (Forsvaret eller SPK) eventuelle konsekvenser vil ha effekt. Arbeidet med implementering av Regjerings konklusjon vil pågå i 2026 og fremover.

NOTE 19: ANDRE LANGSIKTIGE FORDRINGER

Forsvaret har en ordning med lån til ansatte ved beordring til utenlandsoppdrag. Dette gjelder også ved leie av bosted på slike oppdrag, hvor det kan betales depositum for leieforholdet. En del av disse lånene og depositumene har en løpetid under 1 år og skulle således vært klassifisert som kortsiktig fordring. Det er vanskelig å skille mellom langsiktige og kortsiktige lån og depositum. Postene er derfor i sin helhet klassifisert som langsiktig.

6.3. Årsregnskap etter kontantprinsippet

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING 31.12.2025

Tall i tusen kroner

Utg.-kap.	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2025	Merutgift (-) mindreutgift
0159	Regionbevilgninger	73	Ukraina og naboland	C	0	128 366	0
0323	Musikk og scenekunst	22	Forsvarets musikk	C	0	58 300	0
0445	Den høyere påtalemyndighet	01	Driftsutgifter	C	0	0	0
0446	Den militære påtalemyndighet	01	Driftsutgifter	C	0	71	0
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdsvederlagsord.	71	Erstatningsansvar m.m.	C	0	13 477	0
0481	Samfunnet Jan Mayen	01	Driftsutgifter	A	67 360	70 682	-3 322
1700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsutgifter	C	0	135 069	0
1700	Forsvarsdepartementet	79	Militær støtte til Ukraina	A	1 000 000	877 855	122 145
1720	Forsvaret*	01	Driftsutgifter	A	52 158 428	51 856 433	301 995
1720	Forsvaret	71	Overføringer til andre	A	54 290	39 621	14 669
1735	Etterretningstjenesten	21	Spesielle driftsutgifter	A	4 435 992	4 435 992	0
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A	9 316 520	8 698 619	617 901
1760	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	C	0	40 110	0
1791	Redningshelikoptertj.	01	Driftsutgifter	A	795 813	799 022	-3 209
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter	C	0	3 325 868	0
Sum utgiftsført					67 828 403	70 479 484	1 050 180

* Statens pensjonskasse har fått en belastningsfullmakt på 15 mill. kroner. Samlet tildeling blir ikke redusert med avgitte belastningsfullmakter. Se note B og D for nærmere forklaring.

Inntekts-kapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2025	Mer- og mindreinntekt (-)
3481	Samfunnet Jan Mayen	01	Refusjoner og andre inntekter	A	7 408	15 197	7 789
4700	Forsvarsdepartementet	01	Driftsinntekter	C	0	1 642	0
4720	Forsvaret	01	Driftsinntekter	A	1 158 189	2 423 743	1 265 554
4791	Redningshelikoptertj.	01	Driftsinntekter	A	627 634	633 760	6 126
4799	Militære bøter	86	Militære bøter	A	500	539	39
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer	83	Av alminnelige fordringer		0	13 684	
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	38 270	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	2 612 876	
Sum inntektsført					1 793 731	5 739 713	1 279 509
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						64 739 771	

Kapitalkontoer	
Norges Bank KK /innbetalinger	5 097 787
Norges Bank KK/utbetalinger	-69 844 567
Endring i mellomværende med statskassen	7 008
Sum rapportert	0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)				
Konto		31.12.2025	31.12.2024	Endring
717050	Mellomværende med statskassen for Forsvaret	-1 996 822	-2 003 830	7 008

NOTE A: FORKLARING AV SAMLET TILDELING UTGIFTER

Tall i tusen kroner

Kapittel og post	Kapittelnavn	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
048101	Samfunnet Jan Mayen	3 804	63 556	67 360
170079	Forsvarsdepartementet	0	1 000 000	1 000 000
172001	Forsvaret*	791 662	51 366 766	52 158 428
172071	Forsvaret	4 770	49 520	54 290
173521	Etterretningstjenesten***	0	4 435 992	4 435 992
176045	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold**	73 120	9 243 400	9 316 520
179101	Redningshelikoptertjenesten	0	795 813	795 813
Sum samlet tildeling utgifter		873 356	66 955 047	67 828 403

* Bevilgningen på kapittel og post 172001 inkluderer belastningsfullmakt på 15 mill. kroner gitt til Statens pensjonskasse.

** Forsvaret har fått en tildeling av Forsvarsdepartementet på Forsvarsmateriells kapittel 1760 post 45.

***E-Tjenesten er en del av Forsvarets regnskap, men rapporteres på overordnet nivå.

FORKLARING AV SAMLET TILDELING AV INNTEKTER

Kapittel og post	Kapittelnavn	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
348101	Samfunnet Jan Mayen	0	7 408	7 408
472001	Forsvaret	0	1 158 189	1 158 189
479101	Redningshelikoptertjenesten	0	627 634	627 634
479986	Militære bøter	0	500	500
Sum samlet tildeling inntekter		0	1 793 731	1 793 731

NOTE B: FORKLARING TIL BRUKTE FULLMAKTER OG BEREGNING AV MULIG OVERFØRBART BELØP

Tall i tusen kroner

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift (-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakt	Merutgift (-)/ mindre utgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekt/ mindreinntekter (-) iht. merinntekts fullmakt	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten**
172001/472001		301 995	-10 002	291 993	1 265 554	1 557 547	2 568 338	1 557 547
170079	Kan overføres	122 145	0	122 145	0	122 145	1 000 000	122 145
172071	Kan overføres	14 669		14 669		14 669	94 757	14 669
173521		0		0		0		0
048101/348101		-3 322		-3 322	7 789	4 468	3 178	3 178
176045	Kan overføres	617 901		617 901		617 901	10 936 800	617 901
479986				0	39	39		0
179101/479101		-3 209		-3 209	6 126	2 917	39 791	2 917
Sum		1 050 180	-10 002	1 040 178	1 279 509	2 319 686	14 642 864	2 318 357

* Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24, eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

** Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om mulig overførbart beløp.

Stikkordet «kan overføres»

Forsvaret har følgende kapitler gitt med stikkordet «kan overføres»:

- Kapittel 1700, post 79
- kapittel 1720, post 71
- Kapittel 1760, post 45

Stikkordet innebærer at gjenværende midler kan overføres til neste budsjettermin, men det kan bare overføres maksimalt ett beløp tilsvarende summen av de foregående to års bevilgninger. **Mottatte belastningsfullmakter**

Se note C.

Avgitte belastningsfullmakter (utgiftsført av andre)

Se note D.

***Mulig overførbart beløp**

Forsvaret hadde et samlet mindreforbruk i 2025 på kapittel 1720/4720 post 01 på samlet 1 558 mill. kroner. Mindreforbruk gjelder i hovedsak utgifter som forfaller til utbetaling i 2026. Videre er det utfordringer med leveransetider i forsvarsindustrien som medfører lengre leveringstider av materiell og utstyr. Det er merinntekter særlig knyttet til salg til allierte ved aktivitet i Norge.

Av mindreforbruket gjelder 538 mill. kroner bevilgninger knyttet til Ellisiv programmet som søkes overført til nyopprettet kapittel 1750 i statsbudsjettet for 2026. Resterende søkes overført til 2026 på kapittel 1720 post 01.

På kapittel 1760 post 45 har Forsvaret et mindre forbruk på 618 mill. kroner. Mindreforbruket kommer til anvendelse i 2026 og søkes dermed overført.

På kapittel 0481/3481 Jan Mayen er det søkt overført 3,2 mill. kroner.

Romertallsvedtak III bestillingsfullmakter

Se note E.

NOTE C - FORKLARING AV MOTTATTE BELASTNINGSFULLMAKTER

Tall i tusen kroner

Kapittel og post	Kapittelnavn	Fullmakt	Inntektsfullmakt	Benyttet fullmakt	Rapportert inntekt
015973	Regionbevilgninger	150 000		128 366	
032322	Musikk og scenekunst	58 300		58 300	
044501	Den høyere påtalemyndighet	71		0	
044601	Den militære påtalemyndighet	95		71	
170001	Forsvarsdepartementet – driftsutgifter	132 631		135 069	
470001	Forsvarsdepartementet – driftsinntekter				1 642
176045	Forsvarsmateriell og større anskaffelser og vedlikehold	50 000		40 110	
Samlet tildelte belastningsfullmakter		391 097	0	361 916	1 642

Forsvaret har for 2025 mottatt en belastningsfullmakt fra Kulturdepartementet på kapittel 0323 post 22 knyttet til drift av Forsvarets musikkorps og en belastningsfullmakt fra Utenriksdepartementet på kap. 159 post 73 knyttet til avtale med SAS om medisinsk fly evakuering.

Kapittel 0471 post 71 omfatter generell fullmakt gitt av Justis- og beredskapsdepartementet til dekning av statens erstatningsansvar m.m.

På kapittel 1760 post 45 fikk Forsvaret en belastningsfullmakt på 50 mill. kroner knyttet til vurdering av nye investeringsprosjekter (forprosjektfasen). Forsvaret benyttet 40,1 mill. kroner av denne fullmakten.

Kapittel 1700 post 01 og kapittel 4700 post 01 gjelder forsvarsattacheer og militærrådgivere, nasjonale militære stillinger i Belgia, kapasitetsbygging og NATO Force Integration Units som Forsvarets personell- og vernepliktsenter (FPVS) forvalter for Forsvarsdepartementet.

Forsvaret har fullmakt til å postere merverdiavgift på kapittel 1633 post 01, jf. Rundskriv R-116 oppdatert fra Finansdepartementet 27. mai 2022.

NOTE D: FORKLARING AV AVGITTE BELASTNINGSFULLMAKTER

Tall i tusen kroner

Kapittel og post	Kapittelnavn	Fullmakt	Benyttet fullmakt
172001	Forsvaret	15 000	10 002

Forsvaret har gitt gir SPK belastningsfullmakt for virksomhetsåret 2025 pålydende 5 mill. kroner på kapittel 1720 post 01 for utgifter tilknyttet ny erstatningsordning for vernepliktige inne til førstegangstjeneste, og pålydende 10 mill. kroner på kapittel 1720 post 01 for utgifter tilknyttet FOR-2017-06-16-779.

NOTE E: ROMERTALLSVEDTAK III – BESTILLINGSFULLMAKTER

Tall i tusen kroner

Kapittel og post	Kapittelnavn	Fullmakt	Forpliktelser	Restramme
172001	Forsvaret	18 650 000	11 402 000	7 248 000
179101	Redningshelikoptertjenesten	60 000	34 000	26 000
Sum bestillingsfullmakter		18 710 000	11 436 000	7 274 000

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERING (31.12)

Tall i tusen kroner	2025	2024
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	153 027	84 667
Salgs- og leieinntekter	2 877 653	2 161 036
Andre inntekter	43 663	14 288
Sum inntekter fra drift	3 074 343	2 259 992
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	25 681 109	22 889 393
Andre utbetalinger til drift	39 744 265	26 640 341
Sum utbetalinger til drift	65 425 374	49 529 734
Netto rapporterte driftsutgifter	62 351 031	47 269 742
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	74 004	38 728
Sum investerings- og finansinntekter	74 004	38 728
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	672 523	616 122
Utbetaling av finansutgifter	64 692	50 936
Sum investerings- og finansutgifter	737 216	667 058
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	663 211	628 330
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	24 299	38 744
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	24 299	38 744
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	1 065 031	175 554
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	1 065 031	175 554
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring	-28 195	-26 600
Arbeidsgiveravgift	-2 612 876	-2 420 167
Nettoføringsordning for merverdiavgift	3 325 868	2 840 338
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	684 796	393 571
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	64 739 771	48 428 453
Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	31.12.2025	31.12.2024
Fordringer	26 922	2 944
Kontanter	39	59
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	29 317	37 936
Avsatt pensjonspremie til statens pensjonskasse	-641 497	-620 030
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 125 080	-854 109
Skyldige offentlige avgifter	-138 053	-307 320
Mottatt forskuddsbetaling	-148 243	-263 160
Lønn	-227	-149
Sum mellomværende med statskassen	-1 996 822	-2 003 830

REGNSKAPSPRINSIPPER KONTANTRAPPORTERING

Årsregnskapet for Forsvaret er utarbeidet og avlagt etter retningslinjene som er fastsatt i *Bestemmelser om økonomistyring i staten* (bestemmelsene). Årsregnskapet er utarbeidet i henhold til krav i bestemmelsens punkt 3.4.1, bestemmelser i R-115 av 26. november 2025, og eventuelle tilleggskrav fastsatt av Forsvarsdepartementet.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsens punkt 3.4.2, de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- regnskapet følger kalenderåret
- regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- utgifter og inntekter er ført med bruttobeløp i regnskapet
- regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingen av bevilgnings- og artskontorrapporteringen er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert ulikt. Prinsippene er i henhold til kravene i *Bestemmelser om økonomistyring i staten*, punkt 3.5, om rapportering til statsregnskapet. Sumlinjen *Netto rapportert til bevilgningsregnskapet* er lik i begge oppstillingene.

Forsvaret er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank, i henhold til punkt 3.7 i bestemmelsen. Forsvaret er en bruttobudsjettert virksomhet. Det blir ikke tilført likvider gjennom året, men Forsvaret har trekkrettigheter på en konsernkonto. Saldoen på oppgjørskontoene nullstilles ved årsslutt og overgangen til et nytt år.

BEVILGNINGSRAPPORTERINGEN

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Forsvaret har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Forsvaret har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva Forsvaret har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Forsvaret står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra Forsvaret selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note D til bevilgningsoppstillingen.

I note C vises belastningsfullmakter som Forsvaret er blitt tildelt. Notene forklarer også hva tildelingen gjelder. I note D vises belastningsfullmakter Forsvaret har avgitt til andre. Notene forklarer tildelingen.

I note E vises fullmakter som Forsvaret har fått tildelt for å kunne forplikte staten utover gitte bevilgninger. Disse bestillingsfullmaktene framkommer i romertallsvedtak III i Prop. 1, statsbudsjettet for 2025 med senere oppdateringer i revidert nasjonalbudsjett.

Forsvaret viser til Romertallsvedtak X i prop. 1 S 2024-2025. Dette romertallsvedtaket er knyttet til horisontal samhandel (HS) mellom kapitler i Forsvaret.

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) har for 2025 innvilget Forsvaret unntak for utarbeidelse av ny note C om bindinger på framtidige års bevilgninger.

ARTSKONTORRAPPORTERINGEN

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Forsvaret har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Forsvaret har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen.